

GÜN OLUR ASRA BEDEL

ŞER İTTİFAKI, KEMALİZMİN REHABİLİTASYONU VE GELECEK HAL

15 Temmuz'daki darbe girişiminin örgütleyicilerinin başarısızlığı uğraması Türkiye'nin çok daha kapsamlı acılar yaşamasının önüne geçmiştir. TBMM'yi bombalayan, sivil vatandaşlara yayılım ateşi açtıran gözü dönmüş cuntacılığın iktidara el koyabildiği bir Türkiye'de neler olabileceğini tasavvur etmek bile ne kadar ürkütücü! Batı ve onların içerdeki uzantıları "Tayyip Erdoğan'ın devrilmemiş olmasının" hayal kırıklığını yaşıyor. Tarih yazan milleti küçümsüyorlar. Çeşitli mahfillerdeki «Tayyip düşmanlarının» panikleri yeni boyutlar kazanıyor. Darbeyi "hafife almayı" denediler. "Tiyatro" gibi laflar buradan çıktı.

15 Temmuz yalnızca ordu-siyaset ilişkileri bağlamında değerlendirilebilecek, "askeri" bir girişim değildir. Zira planlanmış olan darbe girişimi ortaya çıktığı boyutlarıyla çok daha kapsamlıydı ve keskin bir cunta olarak tahayyül edilmişti. Kimin nereye atanacağı en ince ayrıntısına kadar hesaplanmışsa, böylesi bir darbe ancak küresel ölçekte bir ayar ve ilişkinin sonucudur. Hele hele İncirlik kullanılmışsa, ABD'nin yaşananlardan bihaber kalması aklın alacağı iş değildir.

Gülen'in, darbe girişiminin ardından *New York Times* gazetesinde yazdığı makalede "Batılı demokrasilerin ılımlı Müslümanlara ihtiyaç duydukları bir dönemde, 'hizmet' içindeki ben ve arkadaşlarım Batı'nın yanında yer aldık" argümanı üzerinde durulmalıdır. Batı medyası darbe girişiminin bastırılmasını, "İslamcı otoriterleşme", "Erdoğan'ın radikal yetkilerle güçlenmesi" ve hatta "Erdoğan'ın intikamı" olarak mahkûm etmekte gecikmedi.

Gülcenlik, tıpkı batıcılar gibi Türkiye'de bürokrasi ve ordu ittifakı sağlandığında bir şeylerin gerçekleştirilebileceğini düşünmektedir. Gülen hareketi, PKK, İŞİD gibi örgütler, şer ittifakının birer taşeron örgütüdür. Bu açıdan bakıldığında darbe süreci bitmemiştir. Küresel kompozisyonun bir parçasıdır ve elde edilmek istenen sonucu sağlamak için çalışanlar çalışacaktır. Gülcenliğin bu darbe girişiminde oldukça merkezi bir yerde olması dikkati dağıtmamalı. Bu darbe girişimi bir konsorsiyum tarafından yürütüldü. İşin içerisinde ağırlıklı olarak Fethullahçılar, müzmin Erdoğan karşıtları, memnuniyetsizler, muhterisler ve zimni destek sunanlar var. Ancak gözden kaçırılmaması gereken en önemli nokta, girişimin sınır uçlarını NATO'cuların oluşturuyor olmasıdır.

2011 seçimlerinden sonra sürekli biçimde olumsuzlaştırılan bir Erdoğan profili ile karşı karşıyayız. Darbe teşebbüsünün son derece iyi planlanmış, organize bir kalkışma olması, FETÖ'nün gerek askeriyede gerekse devlet içerisinde özellikle son yıllarda etkin bir konuma gelmiş olmasıyla alakalıdır. 7 Şubat 2012 MİT krizi ve akabinde 17-25 Aralık soruşturmalarıyla ilişkileri tamamen kopan ve o tarihten bu yana devletin hışmına uğrayan paralel yapı mensuplarının son bir çare olarak darbeye cüret etmesi durumu söz konusudur.

Bu badire Cumhurbaşkanı R. Tayyip Erdoğan'ın kararlı liderliğiyle aşıldı. Hiç kuşkusuz o dik duruş olmasaydı darbeciler amaçlarına ulaşacaklardı. Darbeciler bu süreçte gelene kadar, özelde AK Parti'yi destekleyen kesimlerin, genelde ise Türkiye halkının eriştiği siyasi bilincini ve 28 Şubat sürecinden, 2007 muhtırasından, Gezi Parkı kalkışmasından ve 17/25 Aralık'tan neler öğrendiklerini görmezden geldiler. 2002'de, 28 Şubat'a karşı gelişen hareket ve devamı, aşamalı olarak siyasal iktidarın sahipliğini değiştirdi. Kentli, elit/ Batılı, militarist, laikçi siyaset tabanı yerini taşralı, muhafazakâr, siyaset ve kamusalılık öngören bir tabana bıraktı.

Kabul edilmelidir ki bu kanlı kalkışma, Türkiye siyasetinin sadece gündemini değil, dinamiklerini de değiştirmiştir. Türkiye artık yeniden yapılanmak durumundadır. Gülcenliğin 17-25 Aralık operasyonları sonrasında AK Parti ve Cumhurbaşkanı Erdoğan aleyhtarı uluslararası kampanyaya "gözü kara" katkılarda bulunmasını göz ardı ederek hâlâ bu operasyonlardan yahut Gezi kalkışmasından medet uman siyasi partilerin de kendilerini sorgulamaları gerekmektedir.

Sürecin gün yüzüne çıkardığı gerçeklerden bir tanesi de darbe teşebbüsü ihtimalinin Türkiye özelinde her daim ihtimal dâhilinde olduğu gerçeğidir. Bu tarz teşebbüslerin önlenmesi yahut başarısız kılınması güçlü bir Türkiye ile ancak mümkündür. Alınacak tedbirlerin kapsamlı olması son derece önemlidir. Bununla beraber bu düzenlemelerin salt TSK ile sınırlı tutulması yetersiz olacaktır. Kurumsallaşma kültürünün kamu başta olmak üzere tüm alanlara hâkim kılınmasının, kurumsallaşmaya özel çaba harcanmasının gerekliliği açıktır. Türkiye'de siyaset, "gelecek tasavvuru" üretmek ve bunu inşa etmeye çalışmak durumundadır.

Başarısız darbe girişimi neticesinde artan bir ivme ile "Kemalist nostalji"yi merkeze yerleştirmekten kaçınılmalıdır. Elbette millet, siyaset kendini sorgulamalıdır fakat aynı ölçüde ordu mensuplarının da kendilerini gözden geçirmeleri zorunludur. Bu çevreler şunu göz ardı ediyor: Türkiye'de devlet kurumları halka hizmet vermekten ziyade, halkı kontrol altına almak ve çizgiden saptırmamak esası üzerine kurgulanmıştır. Halkın inanç, düşünce ve eylemlerini ötekileştiren ve Batı değerlerine göre kurulmuş sistem, kendi değerlerimize göre yeniden yapılandırılmalıdır. Devletin emrinde bir millet değil, milletin emrinde bir devlet inşa edilmelidir. Türkiye'nin ana sorunu da zaten bu tezattır. Tüm darbeler, halkını düşman gören bir yabancılaştırmanın ürünüdür.

Aşırılıklardan uzak, ortalama din anlayışına sahip, Müslüman kimliğiyle mücehhez güçlü liderlerin etrafında toplanan genel millet bağı bu ülkede kurulan yapının genel geçer ifadesi. Milyonlarca insanın sokağa çıktığı, hatta bir devrimin yaşandığı, 250'ye yakın insanın öldüğü, iki binin üstünde insanın yaralandığı bir büyük sivil direnişte meydana gelen cüz'î olayları gündeme getirerek, "darbeye karşı olmaya evet ama bir de linç kültürü var" diyerek münferit birtakım olaylara bu muhteşem halk hareketini eşitlemek, hamakat değilse en hafif tabiriyle hasettir, kötü niyetliliklerdir.

Bu açıdan değerlendirildiğinde Türkiye'nin tümelinin ne olduğu sorusunun cevabı, meydanlarda tarih yazan millet mensuplarının Allahüekber haykırışlarıdır, salalardır. Milletin, "sorunları kısa yoldan çözmeye" vaadinde bulunan darbeciliğe destek vermemesinin ötesinde ona bedel ödemeyi göze alarak karşı çıkması, cuntacılık virüsünün bünyemizden bir daha geri dönmek üzere atılması yolunda atılacak adımların başlangıcıdır.

Darbe günü ve sonrasında büyük bir kitap yazar bu "millet" ilahi değişim yasalarının temel ilkesi olan "Kendinde olanı değiştirme" (Ra'd, 13/11) ilkesini yerine getirdiği için elbette bunu da başaracaktır. Zira millet bu duruşuyla, "Rabbim, ben değiştim, üzerimdeki korkaklığı ve pısrıklılığı attım; hak ve adalet eri oldum, artık sen de benim makûs talihimi değiştir!" demiş oldu.

Yeni sayımızda görüşmek temennisiyle.

Umran

DOSYA

04

Kadife Darbeden Askeri Darbeğe-1:
11 Eylül İkiz Kuleler Provokasyonu ile
Arap Baharı Karışımı
Sosyolojik Savaş Amaçlı Bir Askeri Darbe Girişimi
Burhanettin CAN

35

Cuntağa Karşı Millet Darbesi
Ercan YILDIRIM

43

15 Temmuz 2016 Darbe Girişimi
Değerlendirme ve Beklentiler
M. Samet TOMAKİN

18

15 Temmuz Darbesinin Ortaya Çıkardığı
Yeni Sosyoloji ve Geleceğin Siyaseti
Cevat ÖZKAYA

58

Siyasal Söylemin Sınırları:
15 Temmuz ve Transatlantik Politika
Öner BUÇUKCU

22

Darbe Sosyolojisine Dair Bir Çözümleme
Metin Önal MENGÜŞOĞLU

61

Sanal Nebiler ve
Dine Karşı Simülatif Din
Ahmet DAĞ

GÜNDEM

27

Büyük Fırsatlar
Büyük Krizlerden Doğar
Sıbğatullah KAYA

66

ORTADOĞU'DAN

Sahibi

Pınar Yayınları Tic. ve San. A.Ş. Adına
Şemseddin Özdemir

Genel Yayın Yönetmeni

Cevat Özkaya

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Metin Çiğirici

İdare Merkezi

Bereketzâde Mah. Okçumusa Cad. Bank Han
No: 11 D. 3 Şişhane Beyoğlu-İST.

Tel: (0212) 293 90 41 - (0543) 281 58 85

www.umrandergisi.com

umran@umrandergisi.com

abone@umrandergisi.com

Temsilcilikler

Ankara: (0312) 418 12 77

İzmit: (0542) 250 75 77

Trabzon: (0462) 321 95 44

Isparta: (0246) 223 24 87

Nasıl Abone Olabilirsiniz?

1. Umran Dergisi'ne abone olmak veya aboneliğinizi yenilemek için 0212 293 90 41 nolu abone hattımızı arayabilirsiniz.

2. www.umrandergisi.com sitemize girip Abonelik sayfasındaki Abone Formu'nu doldurarak abone olabilirsiniz.

Abone Ücretleri (Yıllık/12 Sayı):

Yurt içi: 80 TL (KDV dahil)

Yurt dışı: Avrupa 60 EURO

Diğer Ülkeler: 80 USD

Birim Fiyatı: 7 TL

Abone Ücretini Nasıl Ödeyebilirsiniz?

1- 0212 293 90 41 nolu abone hattımızı arayıp kredi kartınız ile ödeyebilirsiniz.

2- Posta Çeki hesabımıza abone ücretini yatırarak. (Posta çekine abonenin kendi adını yazmayı unutmayınız.)

POSTA ÇEKİ HESAP NO: 654482

Alıcı Adı: Pınar Yayınları Tic. ve San. A.Ş.

3- Banka Hesap numaramıza, abone ücretinizi doğrudan yatırabilir veya internetten havale edebilirsiniz.

BANKA HESAP NO: 8515535-2

IBAN: TR460020500000851553500002

Kuveyt Türk Eminönü Şb.

Hesap: Pınar Yayınları Tic. ve San. A.Ş.

Görsel Yönetmen

Tekin Öztürk

www.tekinozturk.com.tr

Baskı: Şenyıldız Yayıncılık ve Matbaacılık

Gümüş Suyu Caddesi Işık San. Sit. No:19 C Blok 102

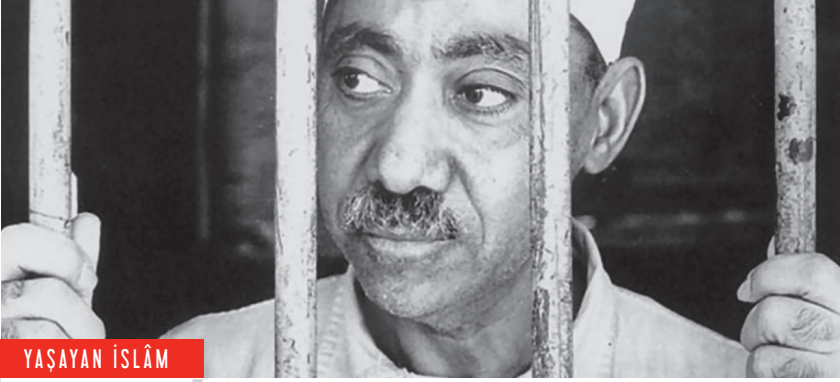
Topkapı / İstanbul

Tel: (212) 483 47 91 - 483 48 23

Yaygın, Süreli. Ayda bir yayımlanır.

Ağustos 2016 Sayı: 264

Yazıların ve ilanların sorumluluğu sahiplerine aittir.
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymayı taahhüt eder.

YAŞAYAN İSLÂM

71

Seyyid Kutub'u Nasıl Anlamalı?

M. Kürşad ATALAR

KRİTİK

76

Yaşar Nuri Öztürk Üzerine Buruk Bir Derkenar

Mustafa AYDIN

80

ALÇAKLIĞA KARŞI BİLDİRİMİZDİR!

Kadife Darbeden Askeri Darbeye-1:

11 Eylül İkiz Kuleler Provokasyonu ile Arap Baharı Karışımı

Sosyolojik Savaş Amaçlı Bir Askeri Darbe Girişimi

15 Temmuz 2016 Darbe Girişimini, 2016 Askeri Şuradaki yapılabilecek tasfiyelerden dolayı Gülen Hareketi mensuplarının kendi başlarına bir girişime indirgemek Türkiye'ye çok pahalıya mal olabilir. Gülen hareketi, PKK, IŞİD gibi örgütler, Şer ittifakının birer taşeron örgütü ve Truva atıdır. Kullanım süreleri dolduğunda feda edileceklerdir. Tıpkı el-Kaide gibi. 11 Eylül 2001 "İkiz Kuleler Provokasyonu"nda ismi kullanılmış ve gerekçe gösterilerek önce Afganistan sonra da Irak işgal edilmiştir.

Burhanettin CAN

"Gerçek şu ki, onlar hileli-düzenler kurdular. Oysa onların düzenleri, dağları yerlerinden oynatacak da olsa, Allah katında onlara hazırlanmış düzen vardır." (14/İbrahim 46)

Yazıya başlamadan önce, 15 Temmuz 2016 ihanet hareketine karşı cesurca direnen ve ihanet çetelerine ders vererek Türkiye'nin önünü açan, şerefsiz, adi, alçak kanlı bir darbe girişimini engelleyen şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, mekânları cennet olsun diyorum. Gazilerimize acil şifalar diliyorum. Milletçe ve ümmetçe hepimizin başı sağ olsun ve geçmiş olsun. Bu millet, bu evlatlarını unutmayacaktır/ unutmamalıdır. Bu nedenle ekonomik durumu iyi olmayan şehit ve gazilerimiz için bir yardım kampanyası açılmalıdır. Allah, bu günleri bize bir daha yaşatmasın.

Taksim Gezi Parkı hadiseleri ile başlayan süreci, üçüncü nesil kadife darbe süreci ola-

rak öngörüp "Taksim Kadife Darbe Süreci" olarak isimlendirmiş ve yol boyu, her bir aşamasını Milli Gazete ile Umran dergisinde değerlendirmiştik. 1 Kasım 2016 Tekrar Seçimlerden sonra, 6 Kasım 2015 tarihli Milli Gazete'de "Taksim Kadife Darbesinin Tasfiye Süreci" başlıklı bir makale kaleme aldık. Bu makalede, Reyhanlı'dan 1 Kasım 2016 tekrar seçimlerine kadar Taksim Kadife darbe sürecinin farklı aşamaları özetlenmiştir.

Makalenin sonuç bölümünde; "Şer İttifakı (ABD-İngiltere-İsrail-AB) tarafından Taksim Kadife darbe süreci bir siyasi iktidarı düşürmek amacıyla başlatılmıştır. Ancak 7 Haziran 2015 seçimlerinden sonra amaç, bir siyasi iktidarı düşürmekle birlikte Türkiye'yi Suriyeleştirmek ve zihnen bölmek tarzında genişletilmiştir. AKP'nin tek başına iktidar olması, seçim endeksli kadife darbesini sonun başlangıcına getirmiştir. Bundan sonra yapılacak iş, Taksim Kadife Dar-

Akın ÖZTÜRK

be Sürecinde rol alan tüm unsurların, belgeli ve delilli olarak teşhir edilip yargı önüne çıkarılmasıdır. Bu ülkeyi seven ve Allah'a ve Ahiret gününe iman ettiğini söyleyen herkes, ülkeyi birleştirici, bütünleştirici ve kaynaştırıcı bir politika ortaya koymalı ve güzel bir dil ve söylem kullanmalıdırlar. Henüz Vakit Varken! Yarın çok geç olabilir!" denmiştir. Burada istenen çalışma yapılmamıştır.

Kadife darbenin beyin takımının amacı, sadece bir siyasi iktidarı devirmek değil; Türkiye'yi, Sosyolojik olarak ayrıştırarak, bölecek, parçalayacak bir sosyolojik savaşı başlatıp derinleştirmektir. Hem parlamento dışı siyaset yapan gönüllü Kuruluşların/Teşkilatların/Hareketlerin/Cemaatlerin hem de siyasi iktidarın bu konuya dikkatini çekebilmek amacıyla Milli Gazete'de "Kadife Darbeden Sosyolojik Savaşa-1"(17.06.2016), "Kadife Darbeden Sosyolojik Savaşa-2: Sosyolojik Değişim ve Sosyolojik Savaşın İki Boyutu"(24.06.2016), "Kadife Darbeden Sosyolojik Savaşa-3: Kadife Darbe ve Sosyolojik Savaş İçin Bir Analiz" (01.07.2016), "Kadife Darbeden Sosyolojik Savaşa-4: Rand Raporunda İslâm Dünyası İçin Sosyolojik Bir Analiz"(08.07.2016), "Kadife Darbeden Sosyolojik Savaşa-5: "Wikileaks Türkiye Belgeleri"nde Türkiye'nin Sosyolojik Analizi" (15.07.2016) makaleleri yazılmıştır. Eğer 15 Temmuz 2016 İhanet Hareketi olmamış olsaydı 22.07.2016 tarihli yazının başlığı, "Kadife Darbeden Sosyolojik Savaşa-6: Türkiye'de Öngörülen Sosyolojik Savaş" olacaktı.

15 Temmuz 2016 İhanet Hareketi, Gülen Hareketini Truva Atı olarak kullanan Şer İttifakının (ABD-İsrail-İngiltere-Siyonizm) Türkiye'ye karşı başlattığı askeri bir darbe girişimidir. Olaya, sadece Gülen hareketinin bir intihar girişimi olarak bakılmamalıdır.

Bu yazı serisinde "Kadife Darbeden Sosyolojik Savaşa" yazı serisinin ışığı altında, bir ihanet hareketi olan 15 Temmuz 2016 Askeri Darbe girişimi ele alınıp değerlendirilecektir.

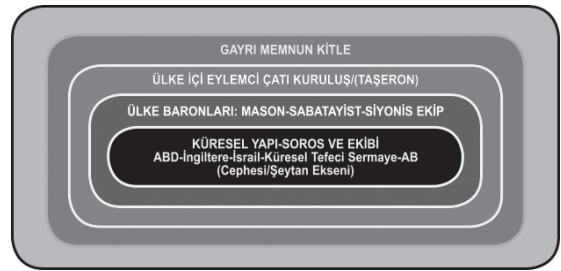
Reyhanlı'dan Bugüne Taksim Kadife Darbe Sürecinin Farklı Aşamaları ve Taşeron Örgütleri/Truva Atları

15 Temmuz 2016 Askeri Darbe girişimi, iç dinamikler, bölgesel dinamikler ve küresel dinamik-

lerin çatıştığı bir ortamda meydana gelmiştir. Şer İttifakı (ABD-İsrail-İngiltere-Siyonizm) ve AB, yeni sömürgeleştirme hareketine uygun olarak İslam coğrafyasını yeniden paylaşmak istemektedir. Bu paylaşım kavgası, hem bölgesel hem de küresel bazda, eksenler düzeyinde, yeni çatışmalara sebebiyet vermektedir.

Bu nedenle 15 Temmuz 2016 Askeri Darbe girişimini, Taksim kadife darbe sürecinin genel stratejisi uzantısında ele alıp değerlendirmek gerekmektedir.

Dünyada bu güne kadar gerçekleştirilmiş olan kadife darbelerin ana stratejisini çizen beyin takımı, *Soros Merkezli Siyonist-Mason bir kadrodur*. Bu, hedef ülkelerin dışında bir merkezdir. Hedef ülkelerde, ana stratejiye uygun bir şekilde Kadife darbelerin yönetilebilmesi için o ülke içerisinde varolan, o ülkenin vatandaşı konumundaki *Mason-Sabetayist-Siyonist-İşbirlikçilerden* oluşan 2. Derecede bir beyin takımı daha vardır. Bu iki merkez, mevcut siyasi iktidara, sisteme/devlete, millete ve ülkeye karşı olan "gayrı memnun örgütleri", bir "çatı kuruluş" etrafında ("Taşeron Yapı"- "Truva Atı") birleştirilerek (yönetimin üçüncü halkası), ana stratejiyi ve ana stratejinin öngördüğü tüm taktikleri, bunlar aracılığıyla hayata geçirmeye çalışmaktadır (Şekil-1). Taşeron yapıda yer alan kadroların/yöneticilerin tümü, bu işbirliğinden haberi olmayabilir; ya da ortak düşmana/rakibe karşı çıkar birliği olarak meseleye bakabilirler. Fakat sonuç değişmemekte; hepsi işbirlikçi olarak kullanılıp atılmaktadır.

Şekil-1: Kadife Darbelerin Yönetim Mekanizması

Taksim Kadife Darbe Sürecinin, Reyhanlı'dan bugüne kadar olan dönemini (Daha ayrıntılı bilgi Milli Gazete ve Umran'ın eski sayılarından elde edilebilir.), aşağıdaki şekilde, ana hatları ile özetleyebiliriz:

Birinci Aşama: Eylemci yapı (Taşeron yapı: “Alevi-Sol örgütler”) ve dayanak bir kitle ortaya çıkarma, iktidara karşı çıkılabilir psikolojisini inşa etme

Birinci Evre: Reyhanlı olayları, Alevi-Sünni gerilimi meydana getirme ve Sol-Alevi özellikli DHKPC’nin öne çıkarılması

İkinci Evre: Bu örgütün önderliğinde Taksim Gezi Parkı olayları ile Türkiye’nin dört bir tarafında eylem yaparak sokak hâkimiyeti kurmaya çalışma

İkinci Aşama: İttifakı genişletme ve Gülen Hareketinin Taşeron Yapının (Truva Atı) öncülüğüne getirilmesi, dersaneler savaşı

Üçüncü Aşama: Gülen Hareketinin öncülüğünde polis-yargı kısılacı

Birinci Evre: 17 Aralık “Rüşvet ve Yolsuzluk Operasyonu” ile itibarsızlaştırma

İkinci Evre: 25 Aralık “Rüşvet ve Yolsuzluk Operasyonu” ile itibarsızlaştırma- yalnızlaştırma- ihtilaflar çıkarma-bel kırma

Üçüncü Evre: İzmir “Rüşvet ve Yolsuzluk Operasyonu”

Dördüncü Aşama: Gülen Hareketinin öncülüğünde MİT Tırları Operasyonu, MİT’in tırları ile IŞİD’e silah gönderme algısı oluşturma-teröre yardım yataklıktan suçlu gösterme-acziyet içerisine sokma operasyonu

Kürt halkında AKP karşıtlığı algısı oluşturma

Beşinci Aşama: Dışişleri Bakanlığı’nın dinlenmesi, teröre yardım yataklıktan suçlu gösterme-acziyet içerisine sokma operasyonu

Altıncı Aşama: Mahalli seçimlerde yeni ittifak modeli deneme (Ankara/Yalova Modeli)

Yedinci Aşama: Cumhurbaşkanlığı seçimi için CHP’nin önderliğinde, bazı Alevi-Sol yapılar ile Gülen Hareketi ittifakının genişletilmesi

Birinci Evre: Soma maden sabotajı, 13 Mayıs 2014

İkinci Evre: IŞİD’in Musul Konsolosluğu personelinin rehin alması

Üçüncü Evre: Cumhurbaşkanlığı Seçimine Prof. Dr. Ekmelettin İhsanoğlu’nun CHP’den aday gösterilerek, CHP’nin belli bir seçmen kitlesinin öfke ile HDP’ye yönlendirilmesi. (Seçim sonuçlarına göre %2’lik bir oy oranı kayması var)

Cumhurbaşkanlığı seçimine HDP adayı olarak Demirtaş’ın katılması ve %9,5 civarında bir rey alarak Genel seçimlerde HDP’nin barajı geçeceği algısının inşa edilmesi

HDP’nin, Kadife Darbenin Taşeron Çatı Örgütü olabilme algısının oluşturulması

Sekizinci Aşama: HDP öncülüğünde Bazı Sol-Alevi yapılar ve Gülen Hareketi İttifakı

Birinci Evre: Musul Konsolosluğu rehinelere serbest bırakılması

İkinci Evre: IŞİD’in Ayne El-Arab’a (Kobani) saldırması ile Kürt seçmenlerde IŞİD ile ilgili bir Şu-uraltı oluşturma ve AKP karşıtlığını derinleştirme

Üçüncü Evre: Bazı Sol yapılarla- PKK-HDP-KCK’nın sokak terörü provokasyonu (Kobani Provokasyonu) ile barajın geçilmemesi durumunda Türkiye’nin kan gölüne döneceği algısını oluşturma

HDP’nin önderlik rolünü pekiştirme

Kürt Halkında AKP karşıtlığını pekiştirme

Dokuzuncu Aşama: 7 Haziran 2015 Seçimlerine Hazırlık: Psikolojik altyapı oluşturma, özel mesajlar verme, “biz güçlüyüz siyasi iktidar çaresiz”, AKP oy tabanını ayırıştırma ve AKP’yi yalnızlaştırma

Birinci Evre: Siber Saldırı; 79 ilde elektriklerin kesilmesi. Seçimlere şüphe düşürme algısı oluşturma.

İkinci Evre: Çağlayan Adliyesi’nde savcının öldürülmesi ve aynı anda Emniyet Müdürlüğü’ne saldırı düzenlenmesi

Üçüncü Evre: Fenerbahçe futbolcularına silahlı saldırı yapılması

Dördüncü Evre: “MIT Tırları ile IŞİD’e silah gönderildi”(!) fotoğraflarının yayınlanması ile AKP’li Kürt seçmenin bir kısmını AKP’den uzaklaştırma

Onuncu Aşama: 7 Haziran 2015 seçimlerinde AKP’nin tek başına iktidar olmasının engellenmesi (%41 oy oranı, 258 Milletvekili)

On Birinci Aşama: AKP’nin “öngörülen fabrika ayarlarına çekilmesi”(muhtemel öngörülenler)

Birinci Evre: CHP ve/veya HDP ile koalisyon ortağı yapılarak yıpratılması

İkinci Evre: Koalisyon dışında bırakılarak iç ihtilaflar meydana getirilmesi

Taksim Gezi Parkı olayları ile başlatılan Taksim kadife darbe süreci, yol boyu toplumu, sosyolojik olarak ayrıştırmayı ve Türkiye'yi zihnen bölmeyi hedef almış ve stratejisini bu noktada adım adım uygulamıştır. Suroç provokasyonu, bu noktada en ciddi kırılma noktasıdır. 7 Haziran 2015 Genel seçimlerin hemen sonrasında Güneydoğu'da PKK'nın "Kıra dayalı şehir gerillası" stratejisine geçmesi ve terör eylemlerini yoğunlaştırıp yaygınlaştırması, Güneydoğunun değişik ilçelerinde bazı PKK-HDP yöneticilerinin "özerklik ilan etmesi" ve "iç savaştan" bahsetmeleri ve bazı HDP yöneticilerinin bölgede çıkan "petrolden pay istemeleri" hep sosyolojik ayrıştırma ile ilgili taktiklerdir.

Üçüncü Evre: AKP yönetiminin el değiştirmesi ve Erdoğan'ın Köşke kapatılması (ANAP, DYP deneyimleri)

Dördüncü Evre: AKP'nin bölünmesi (RP/FP, ANAP, DYP, DSP deneyimleri)

Beşinci Evre: Erken/Tekrar seçime gidilerek oy oranının daha da düşürülmesi

Altıncı Evre: AKP'nin tasfiye edilmesi (RP/FP, ANAP, DYP, DSP deneyimleri)

Bu evrelerin hiçbiri gerçekleştirilememiştir.

On İkinci Aşama: 1 Kasım 2015 seçimlerinin etkisini kırma Türkiye'yi bölgede yalnızlaştırma

Birinci Evre: Can Dündar'ın tutuklanması, "Akademisyenler Bildirisi" ile dünya kamuoyunu harekete geçirilmesi

İkinci Evre: ABD'nin PYD'yi stratejik ortak seçmesi, Kürt Koridoru sorunu ile siyasal iktidarın itibar kaybı

Üçüncü Evre: Rus uçağının düşürülmesi ile güçlü bir müttefik kaybı ve ekonominin zarar görmesi

Dördüncü Evre: Rıza Zarrab'ın ABD'ye götürülerek tutuklanması ve örtülü şantaj

Beşinci Evre: Almanya'nın "Ermeni Soykırımı"nı kabul etmesi ile Türkiye'nin bir müttefikini daha kaybetmesi ve yalnızlaştırılması

Altıncı Evre: MHP içi kavga ve merkez sağ parti kurma operasyonu ile şantaj yapılması

Yedinci Evre: PKK ve IŞİD merkezli bombalama olayları (Şehzadebaşı ve Havaalanı canlı bombalar)

Sekizinci Evre: "İzmir Casusluk Olayı"nda mahkemenin "Gülenci Subayları" tutuklama kararı vermesi üzerine, muhtemelen "Gülenci Subaylar", Ağustos 2016 YAŞ'tan önce Askeri Darbe

yapmaya ikna edilmiş ve fanatik Sol-Kemalist subaylarla ittifak kurulmuştur

On Üçüncü Aşama: Gülen Hareketini Truva Atı olarak kullanan dış gücün sosyolojik savaş amaçlı Askeri Darbe girişimini fiilen başlatması

On Dördüncü Aşama: Komşuyu komşuya düşman etme aşaması (muhtemel)

OHAL sürecinin iyi yönetilmesini engellemek, güvensizlik ortamı meydana getirmek, asılsız ihbarlarla masum ve mazlum insanların canını yakarak yeni fay hatları meydana getirmek, devleti işlemez hale sokarak huzursuzluk oluşturmak ve yaygınlaştırmak gibi eylem türleri ile ülkeyi kaosa sürüklemek, içe kapanarak bölge ile ilgilenilmesini engellemek

Kadife Darbelerin Dayandığı Analizin Genel Çerçevesi

Kadife Darbelerin Stratejileri, aşağıda özetlenen bir analizin üzerine bina edilmektedir¹:

A) İç Dinamikler

Kadife Darbe sürecine etki eden, onu kolaylaştıran ve hatta hızlandıran iç parametreleri aşağıdaki başlıklar altında toplayabiliriz:

1-Toplumsal Yapı

- Demografik Parçalanmışlık Düzeyi Nedir? Etnik Unsurlar Arasında ve Farklı İnançlar Arasında Kin ve Nefretin Yayılma Düzeyi Nedir?
- Değerlerin Yozlaşması, Toplumsal Bağların Çözülmesi Düzeyi Nedir?
- Öğrencilerde ve Gençlerde Öfke Birikimi Var mı, Varsa Düzeyi Nedir?

- Yabancı İstihbarat Mensuplarının Öğrencilerin Arasına Sızarak İyi Bir Konum Elde Edip Etmedikleri
- Şiddetin Yaygınlaşması ve Suç Oranlarında Artış Düzeyi ve Nedenleri
- Güvensizlik Dalgasının Yaygınlaşma Düzeyi ve Nedenleri
- Bizzat Dışarıdan Finanse Edilen İşbirlikçi Sivil Toplum Örgütlerinin Var Olup Olmaması ve Olabilme İhtimali
- Yönetime ve Sisteme Karşı Güvensizliğin, Biriken Öfkenin, Gittikçe Artan Küskünler Kitlelerinin Var Olup Olmadığı, Varsa Düzeyi
- Cemaatler, Hareketler, STK'ların Durumu, Tepkileri, Dayanma Güçleri, Halkla Bağları, Olaylara Tepkileri, Bir Kriz Anında Kimin Yanında Yer Alacağı?

2- İktidarın Durumu

- İktidardakilerin Bütünlük Düzeyi Nedir? Liderle İktidar ve Partisi Arasında Uyum Nasıldır?
- Liderin Kadrosunun Durumu Nedir?
- İktidarın İktidar Olma Kararlılığı Nasıldır?
- Yönetimdeki Zaaflar Nelerdir? 1- Yöneticilerin Lükse İsrafa Kayma Düzeyleri, 2-Halka Karşı Duyarsızlaşmaları, 3- Eş Dost Akraba ve Yandaşlık İlişkisi, 4- Aile Saltanatı
- Yönetimden Dışlanmışların, Dışlanan Yöneticilerin Durumu ve Muhtemel Hareket Tarzları. Dışlanan Yöneticilerin Muhalefet Lideri Olma İhtimal ve Potansiyelleri

3- Muhalefetin Durumu

- Muhalefetin Parçalı veya Bütünleşme Düzeyi
- Muhalefetin Halk ile İlişkisi, Gücü, Sürükleyiciliği
- Muhalefet Liderlerinin Popülaritesi, Güvenirliliği, Sempatikliği
- Dış Güçlerle İşbirliğine Girme İhtimalleri
- İktidarı Destekleyecek Muhalefet Partilerini, Tarafsızlaştırma veya Cepheye Dâhil Etme İmkânları

4- Kitle İletişim Araçlarının Durumu

- Kimin Kontrolünde Olduğu
- Ülke İçinde ve Dışında Güvenirliliği

- Dünya ve Bölge Kamuoyunu Etkileme Gücü
- Eğlence Kültürünün Yayılcılığı
- İşbirliğine Uygunluğu

5- Yargı ve Güvenlik Güçlerinin Tutumu

- İktidara Karşı Tarafsız mı, Muhalif mi, Destekliyor mu?
- Muhtemel Hareket Tarzı

6- Ekonomik Yapı

- Güçlü mü?
- Zayıf ve Kırılgan Noktaları
- İşbirliği Yapılabilecek Sermaye Güçleri ve Zararlarının Karşılanması
- Üretim, Borsa, Turizm, Hizmet Sektörünün Durumu
- Çıkarılacak Krizin Ekonomik Boyutu Ülkeye, Bölgeye ve Dünyaya Etkileri
- Halkın Ekonomik Kriz Karşısında Muhtemel Tepkisi, Dayanma Gücü

B) Dış Dinamikler

1- Ülkenin Jeostratejik, Jeopolitik, Jeoekonomik ve Jeokültürel Durumu Durumu

- Hedef Ülke Bölgesel ve Küresel Güçler İçin Ne Anlam İfade Etmektedir? Bölgesel ve Küresel Güçlerin Hedef Ülke ile İrtibat Düzeyleri Nasıldır?
- Hedef Ülkenin Bulunduğu Bölgeyi Etkileyebilecek Jeo-Stratejik Konum Nedir?
- Enerji Kaynakları ve Ulaşım Yolları Nasıldır?
- Diğer Kıymetli Yer Altı Kaynakları Var mı?

2-Dış Güçlerin (Bölgesel ve Küresel) Tutumu

- Bölgesel ve Küresel Güçlerin ve Uluslararası Kuruluşların (BM, NATO, IMF, Dünya Bankası) Olaya Bakışı, Tavrı ve Müdahale Etme Kararlılığı ve Yetenekleri
- Dışlanmış Yöneticilerle İşbirliğinin Sağlanması Mümkün mü?
- Eksen Çatışmasının Süreci Etkileme Düzeyi
- Ekonomik Manipülasyon Yapabilme İmkân ve Kapasiteleri: Mevcut yönetimi sıkıntıya düşürebilmek ve halkın şikâyetlerinin artması için ekonomi ile oynamak. İşsizlikle beraber memnuniyetsizlik ve güvensizliği artırmak

- Seçim Gözlemcilerinin Kasıtlı Davranışları: Seçim sonuçlarını tanımama ve onları uluslararası kamuoyuna yanlış bir şekilde aktarma

3- Kitle İletişim Araçlarının Tutumu

- Dış destek sağlama güç ve imkânları
- Gerçeği çarpıtarak yansıtabilme kapasiteleri

4- Yabancı STK/Vakıfların Ülke İçerisinde Yıpratma Faaliyeti Yürütme İmkân ve Kapasitesi

- İçerdeki Sivil Toplum Örgütlerine Parasal Destek Verme İmkânları
- Gençliği Kamuoyu Oluşturma Konusunda Eğitebilme İmkânları
- Gençlere Burs Verebilme İmkânı ve Bunun Oluşturabileceği Etkiler
- Kadife Darbe Sürecindeki Örgütlemeye Fiilen İştirak Edebilme İmkânları Mümkün mü?

Bu analiz üzerine inşa edilen bir kadife darbe, sosyolojik bir savaşın kısa vadeli uygulaması olup amaç, kısa vadede, ülkedeki siyasi iktidarı devirmek, uzun vadede de toplumsal yapının içine fay hatları oluşturup çatıştırmak için uygun bir alt yapı hazırlamaktır.

Cevaplandırılması Gereken Bazı Temel Sorular

15 Temmuz 2016 büyük bir ihanet hareketi askeri darbenin beyin takımının niyetlerini ve hedeflerini daha iyi aydınlatabilmek ve Türkiye'nin önümüzdeki günlerde daha az hata yapmasını sağlayabilmek için şu temel soruların cevaplarının, sağlıklı bir şekilde verilmesi gerekmektedir:

- 1- 7 Haziran 2015 Genel seçimlerinde 80 Milletvekili HDP kazanmış iken PKK neden "Kıra Dayalı Şehir Gerillası stratejisini" uygulayarak silahlı mücadeleyi başlatmıştır?
- 2- Aynı anda KCK "Sınırları belirsiz bir federasyon sistemini" niçin seslendirmiştir?
- 3- Bazı belediye başkanları niçin "özerklik ilan etmeye" kalkışmıştır?
- 4- Kadife Darbenin beyin takımı, bütün bunların yapılmasını teşvik ederek taşeron örgüt HDP'yi niçin feda etmiştir? Türkiye'den alamadığı ne vardı da buna mecbur kalmıştır?
- 5- Truva atı Gülen Hareketi, 17-25 Aralık Olaylarında, iş dünyasında, medyada, yargıda, poliste

ve askerde daha güçlü iken niçin askeri darbe yapmaya kalkmamıştır da, bütün bu alanlarda güç ve itibar kaybına uğradıktan sonra askeri darbeye kalkışmıştır?

- 6- Kadife Darbenin beyin takımı, Truva atı olarak kullandığı Gülen Hareketini niçin feda etmiştir? Türkiye'den alamadığı ne vardı da buna mecbur kalmıştır?
- 7- "Türkiye'yi düze çıkarmak"(!) amacıyla yapılmış bütün darbeler, dış destekli darbelerdir. Türkiye, kendi ayakları üzerinde dik durmaya başladığı, kendi bağımsız politikalarını uygulamaya kalktığı, milli politikaları ile Şer ittifakının politikalarının çatışmaya başladığı zaman, içerdeki işbirlikçiler ("Bizim çocuklar"(!)) aracılığıyla Türkiye'de darbe gerçekleştirilmiştir. Türkiye, darbe sonrası şer güçlerin politikalarına tabi kılınmıştır. Bugün şer ittifakının darbe girişiminde bulunmasında etkili olan milli politikalar nelerdir? Türkiye dış politikada şer ittifakının hangi noktalarda ayağına basmıştır? Bundan sonra ne olacaktır? Güneydoğu'da ve Irak-Suriye düzleminde neler olmaktadır?
- 8- Suud ve Katar'da Askeri üsler kurmak, savunma sanayindeki gelişmeler, şer ittifakını rahatlatmış mıdır?
- 9- Rusya ile yeniden yakınlaşmanın ve ABD'nin Karadeniz'de üs kurmak isteğinin bu sürece herhangi bir etkisi var mıdır?
- 10- Gülen Hareketini bir Truva Atı/taşeron olarak kullanan Şer İttifakının (ABD-İsrail-İngiltere-Siyonizm) ana amacı, sadece, Türkiye'deki, bir

15 Temmuz Darbe Girişiminin tarih boyu unutulmayacak yönlerinden biri ise, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın tüm halkı, zamanında meydanlara inerek darbeye karşı direnmeye ve mücadeleye davet etmiş olmasıdır. Zamanında yapılmış bir çağrı, milyonları sokağa, meydanlara indirmiş; millet meydanlara, tanklara ve toplara el koymuş, isyancıları derdest edip polise teslim etmiştir. Tankın önüne atlayan, tankın üzerine çıkan, zalimlerin üzerine korkusuzca yürüyen ve fakat aldatılmış, masum erleri de şefkat ve merhametle kucaklayıp bağrına basan bir halkın, karşı duramayacağı, direnip yıkamayacağı hiçbir beşeri güç olmadığını bu halk herkese göstermiştir. Bu direnişin, bu millete kazandırdığı en önemli şeylerden biri de özgüvendir.

siyasi iktidarı düşürmek midir yoksa Türkiye'nin zihin dünyasında travma meydana getirip Türkiye'yi sosyolojik olarak ayrıştırıp yıllar sonra bölmek için gerekli bir alt zemin meydana getirmek midir?

Bir toplumda var olan dayanışma, sosyal dayanışma, siyasal dayanışma, ekonomik dayanışma ve askeri dayanışma olarak sınıflandırılabilir. Sosyolojik savaş, bu dayanışmayı yıkmak ya da güçlendirmekle ilgilenir. Bu

nedenle sosyolojik savaşın biri içe (Sosyolojik savunma) biri de dışa dönük (Sosyolojik saldırı) olmak üzere iki boyutu/ekseni vardır.

Sosyolojik savaşın dışa dönük boyutu (Sosyolojik saldırı), Rakip/Düşman toplumla ilgili olup onun sosyolojik yapısını, sosyolojik savaşın amacına uygun olarak tamamen ya da kısmen değiştirmek ve yeniden yapılandırma ile ilgilidir. Hedef toplumun dayanışma ve bütünleşme kapasitesini, aidiyet duygusunu, zayıflatma, ortadan kaldırma, tahrif etme-dönüştürme amaçlanır. Toplumdaki farklı sosyal güçler karşı karşıya getirilir ve farklı kesimler, aktif halde kitlesel çatışmaya sokularak toplum bir kaosa sürüklenir. Ardından hedef topluma müdahale edilerek ya toplum yeni ortak paydalar etrafında şekillendirilip yapılandırılır ya da din, ırk ve mezhep merkezli bölünerek yeniden yapılandırılır².

Sosyolojik savaşın içe dönük eksen/boyutu (Sosyolojik savunma), kendi toplumu ile ilgili olup var olan sosyolojik yapısını, sosyolojik saldırılara karşı korumak, olumsuz yönde değişmesine mani olmak, kendi toplumsal değerle-

- 11- Kadife Darbenin beyin takımı, bundan sonra Türkiye'de hangi sosyolojik güçleri çatıştırmayı öngörmektedir? Buna karşı alınması gereken tedbirler nelerdir?
- 12- Kadife Darbenin beyin takımı, bugün Truva atı Gülen Örgütü mensuplarını tasfiye etmek amacıyla devlette başlatılan operasyonları, sosyolojik savaş ajanları vasıtasıyla yönlendirmek, hedefinden saptırmak ve Türkiye'de yeni sosyolojik fay hatları meydana getirmek istemeyecek midir? Buna karşı alınması gereken tedbirler neler olmalıdır?

Sosyolojik Savaş

Sosyolojik Savaş, "sosyoloji teorilerinin savaş fenomenine uygulanarak, hedef toplumun işleyişine yöneltilen sosyolojik müdahaleleri ifade eden bir kavramdır."². Sosyolojik Savaş, nihai tahlilde bir kimlik çözülmesi meydana getirme veya varolanı muhafaza etme ya da var olanı daha ileri düzeye taşıma operasyonudur.

ri, kültür ve medeniyet kodları düzleminde daha iyiye, güzele doğru bir seyir takip etmesini sağlamakla ilgilidir. Sosyolojik savunmada amaç, toplumun dayanışma ve bütünleşme kapasitesinin ve aidiyet duygusunun korunması, geliştirilmesi, güçlendirilmesi ve canlı tutulması; toplumda var olan sosyal gücün, var olan merkez etrafında bir araya getirilerek aradaki bağların daha da sağlamlaştırılması ve kuvvetlendirilmesidir.

İnsanlık tarihi boyunca kullanılan savaş türlerini, *klasik sıcak savaş, soğuk savaş, psikolojik savaş, asimetrik savaş, ekonomik savaş, politik savaş, iç savaş, terör, darbe, gayri nizami harp ve sosyolojik savaş* olarak sınıflandırmak mümkündür. Eskiden tüm savaşlar, *klasik sıcak savaşın hedefine ulaşması için kullanılırken; şimdi klasik sıcak savaş dâhil tüm savaşlar, sosyolojik savaşın hedefine ulaşması için kullanılmaktadır. 15 Temmuz ihanet hareketi darbe girişimine bu açıdan bakılmalıdır.*

Klasik askeri savaşlarda olduğu gibi sosyolojik savaşın sonuçları, anında görülemez. Sonuçları uzun vadede ortaya çıkıp görülebilmektedir; o zaman da iş isten geçmekte, “*kurbağa haşlanarak ölmüş*” olmaktadır.

ABD tarafından 1992 yılında başlatılan Irak operasyonu, askeri ve ekonomik ağırlıklı bir operasyondur. Saddam, ilk askeri operasyonla birlikte devrilebilir, yerine ABD yanlısı merkezi bir yönetim getirilebilir ve ülke bütünlüğü sağlanabilirdi. Ancak Saddam iktidarı düşürülmedi, sadece hareket kabiliyeti ve nüfus alanı kısıtlandı. Saddam ikinci operasyonla düşürülene kadar, yaklaşık *on yıllık* bir sürede, provokasyonlarla, kitlesel katliamlarla, suikastlarla iç göç yaptırılarak ülke, etnik ve mezhepsel temelde ayrıştırıldı. Bu on yıl boyunca, “*Kuzeyde Kürtler, Ortada Sünniler, Güneyde Şiiler*” söylemiyle hemen hemen herkesin kafasında Irak zihnen bölündü. Saddam sonrasında fiziksel bölünme, nüfus hareketleri ile daha da derinleştirildi. IŞİD operasyonlarıyla iç göç hızlandırılarak Irak, hukuken değil amma fiilen etnik ve mezhepsel temelde üçe bölündü. 1992 yılından bugüne geçen 24 yıl boyunca *şer eksenini, sosyolojik savaşa hizmet edecek şekilde askeri, ekono-*

mik, psikolojik, gayri nizami bir savaşı ve terörü birbiri ile entegre ve uyumlu olacak tarzda kullanmış ve de kullanmaktadır.

Benzer operasyon Suriye’de yürütölmektedir. Başta ABD yöneticileri olmak üzere Batı dünyasının yöneticileri, Irak’ta uyguladıkları stratejiye benzer şekilde, “*Esed’i birinci derecede tehlike olarak görmüyoruz*”, “*birinci derecede tehlike IŞİD’dir ve “IŞİD’le mücadelemiz 20 yıl sürecek*” demektedirler. Bu söylem, Irak ta yaptıklarının benzerini, Suriye’de yaparak ülkeyi zihnen, sosyolojik ve fiziksel olarak bölmek istediklerini açıkça ortaya koymaktadır. Sosyolojik savaşa uygun bir alt zemin inşa etmek amacıyla İç savaş(askeri, ekonomik ve psikolojik savaş) kullanılmaktadır. İç göç hızlandırılarak, Suriye dini, etnik ve mezhepsel olarak önce kantonlara sonra da küçük devletçiklere bölünmek istenmektedir.

Taksim Gezi Parkı olayları ile başlatılan Taksim kadife darbe süreci, yol boyu toplumu, sosyolojik olarak ayrıştırmayı ve Türkiye’yi zihnen bölmeyi hedef almış ve stratejisini bu noktada adım adım uygulamıştır. *Suruç provokasyonu*, bu noktada en ciddi kırılma noktasıdır. 7 Haziran 2015 Genel seçimlerin hemen sonrasında Güneydoğu’da PKK’nın “Kıra dayalı şehir gerillası” stratejisine geçmesi ve terör eylemlerini yoğunlaştırıp yaygınlaştırması, Güneydoğunun değişik ilçelerinde bazı PKK-HDP yöneticilerinin “*özerklik ilan etmesi*” ve “iç savaş”tan bahsetmeleri ve bazı HDP yöneticilerinin bölgede çıkan “petrolden pay istemele-

Türkiye'nin 1 Kasım seçimlerinden sonra Güneydoğuda Şehir gerillasına uygun karşı bir hareket başlatıp halka değil sadece PKK mensuplarına zarar vermesi ve bunda da çok büyük başarı kazanması, Şer ittifakını çok rahatsız etmiştir. Bunun kadar hatta bundan daha da önemlisi, Türkiye'nin Şer ittifakının Irak ve Suriye politikalarına, "Kürt Koridoru"na, "ABD'nin PYD'yi stratejik ortak ilan etmesine" şiddetle karşı çıkmasıdır. Suud ve Katar'da askeri üsler kurması, Rusya ile barışmaya çalışması, Başbakan'ın ifadesi ile "dostlarını artırmak istemesi", bölgesel güç olma noktasında atılmış önemli adımlardır.

15 Temmuz 2016 Darbe Girişimine bu açıdan bakılmadığı zaman, meseleyi sadece 2016 Askeri Şuradaki tasfiyelerden dolayı Gülen Hareketi mensuplarının kendi başlarına bir darbe girişimini başlatmalarına indirgemek ve bunu ispata çalışmak Türkiye'ye çok pahalıya mal olabilir. Gülen hareketi, PKK, IŞİD gibi örgütler, Şer ittifakının birer taşeron örgütü ve Truva atıdır. Kullanım süreleri dolduğunda feda edileceklerdir. Tıpkı el-Kaide gibi. 11 Eylül 2001 "İkiz Kuleler Provokasyonu"nda ismi kullanılmış ve gerekçe gösterilerek önce Afganistan sonra da Irak işgal edilmiştir.

İslâm Coğrafyasında Çatışan Projeler

15 Temmuz 2016 Darbe Girişimi, iç dinamikler, bölgesel dinamikler ve küresel dinamiklerin çatıştığı bir ortamda meydana gelmiştir. Şer İttifakı (ABD-İsrail-İngiltere-Siyonizm) ve AB, yeni sömürgeleştirme hareketine uygun olarak İslâm coğrafyasını yeniden paylaşmak istemektedirler. Bu paylaşım kavgasına, hem bölgesel hem de kü-

resel bazda, eksenler düzeyinde karşı çıkışlar söz konusudur. Bu coğrafyada hâkimiyet kavgasına dönük çatışan projeleri aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

- Büyük Ortadoğu Projesi (BOP; ABD-İsrail-İngiltere-Küresel Sermaye)
- Büyük İsrail Projesi (BİP; İsrail-Siyonizm, ABD destekli)
- 2. Sevr Projesi (AB)
- Büyük Ortadoğu'nun Hristiyanlaştırılması ('Dinler Arası Diyalog') Projesi (Vatikan)
- 'NATO'nun Evrenselleşmesi ve İslâm Coğrafyasına Yerleşmesi Projesi'
- "Serbest Piyasa"- "Özelleştirme projesi" (ABD-Siyonizm-Küresel Sermaye-AB)
- Bölge Güçlerinin Birbirini Dengelemesi Projesi- Ayrı Dengeli Güç Odakları (ABD)
- Sıcak Denizlere İnme- Eski Müttefikleri Kazanma Projesi (Rusya)
- Düşmanla/Rakiple Güvenlik Alanının Dışında Hesaplaşma Projesi (ABD/Çin/Rusya): Vekalet Savaşları
- Dini-Etnik-Mezhepsel Fay Hatları Oluşturma Projesi-Kaos Projesi (ABD/AB/Rusya/Çin/Siyonizm)
- İslâm'ın İslâm'la Savaşlaştırılması Projesi (ABD/AB//Siyonizm)
- Şia Savunma Hattı Projesi (Iran-Irak-Suriye-Lübnan; Iran-Bahreyn-Yemen)
- Şia Eksenini Parçalama, Yayılmasını Engelleme ve Sünni Bir Eksen Meydana Getirme Projesi (Suud/Katar/Türkiye/Mısır; Sünni Arap Yönetimleri + İsrail)
- Türkiye'nin Yeni Osmanlı Projesi, Bölgesel Güç Olma Projesi
- İran'ın Küresel Sisteme Entegrasyonu ve Kadife Darbe ile Yönetimin Değiştirilmesi Projesi
- Türkiye ile Birlikte Büyük Ortadoğu'yu Değiştirme Projesi ("Model Ülke Türkiye") (ABD/Siyonizm) (Şimdilik yürürlükte değil)
- Türkiye-İran Savaşı Projesi (ABD-İsrail-İngiltere-Siyonizm)
- Türkiye'yi Irak-Suriye Bataklığına Çekme Projesi (ABD-İsrail-İngiltere-Siyonizm)
- Çok Kutuplu Ortadoğu (Türkiye, İran, Mısır, Suud) Projesi (ABD-İsrail-İngiltere-Siyonizm)

Türkiye’de vuku bulan olayları, hele 15 Temmuz 2016 İhanet hareketini, bu projeler kapsamında ele alıp değerlendirmek gerekmektedir. Türkiye’deki hiçbir olay, günü birlik, aniden ve tesadüfen meydana gelmiş değildir. Arka planda vuku bulan çatışmayı göz önüne almadıkça, sadece görünenle yetindikçe, anlık düşündükçe, hem gerçekleri göremez hem de gerekli çözümleri üretemeyiz. Bu coğrafyada vuku bulan olaylar, uzun vadeli çizilmiş stratejilerin çatışmasının sonucudur. Taktik zafer ve mağlubiyetler mutlaka önemlidir ve dikkate alınmalıdır. Ancak bundan daha önemli olan Stratejik zafer ve mağlubiyetlerdir. Bazı taktik zafer ve mağlubiyetlerin yem olarak kullanıldığı asla unutulmamalıdır.

15 Temmuz 2016 Askeri Darbe Girişiminin Temel Özellikleri

Şer İttifakı, Türkiye’de, başlattığı 15 Temmuz 2016 Askeri Darbe girişiminin her aşamasında psikolojik savaşa dayalı bir sosyolojik savaş yürütmüştür. 15 Temmuz 2016 Askeri Darbe girişiminin temel özelliklerini, karanlık noktalarını, soru işaretlerini aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

- Çok yüksek bir profesyonellikle, acemilik, beceriksizlik iç içe olan bir darbe görüntüsü vardır ya da verilmiştir.
- Yukarıda özetlendiği gibi Kadife Darbeler çok iyi yapılmış bir analizin üzerine oturtulmuş olmalarına rağmen, bu askeri darbe girişiminde, bunca acemilik hangi amaç için ve niçin yapılmıştır? Bu mutlaka sorgulanmalıdır.
- Çok yoğun, çok amaçlı, çok kirli bir bilgi servis edilmekte; yoğun bir psikolojik harekât yürütülmektedir. “At izi it izine karışmıştır”
- 15 Temmuz Darbe girişiminin unutulmayacak yönlerinden biri, Subay kadrosunun silahlı bir sivil halka silah doğrultması, kurşun sıkması, tankları üzerlerine sürmesi, jetlerle bombalaması, ölümlere ve yaralamalara sebebiyet vermesidir. Bu açıdan halk ve millet düşmanı bir ihanet hareketidir.

- Bu vaka, hem askeri eğitimin hem de Gülen hareketi eğitiminin insanları “mankurtlaştırdığının” güzel bir örneği ve delilidir. Bu durum, asla unutulmayacak ve nefretle hatırlanıp anılacaktır.
- Medyaya yansıyan bilgilere göre MİT, askeri istihbarat, emniyet istihbarat, darbeden vaktinde haberdar olamamıştır. As-

keri darbe yapılacağı, büyük bir maharetle gizlenmiş, ancak darbe günü saat 16.00’da ilk işaretleri alınabilmiş, doğru olup olmadığının araştırılması ile zaman kaybedilmiştir.

- *Başbakan ve Cumhurbaşkanı darbe girişimi olduğuna ilişkin bilgileri, resmi istihbarat kaynaklarından zamanında alamamışlar ve başka kaynaklardan öğrenmişlerdir. Bu mutlaka sorgulanmalıdır.*
- Genelkurmay başkanı ve Cumhurbaşkanı yaverlerinin Gülen Hareketi mensubu oldukları yerli hiçbir istihbarat birimi tarafından anlaşılamamıştır. Her iki yaverin hain olması izah edilmeye muhtaçtır. Bu durumun sürekli haber konusu edilmesi ve diri tutulması da anlaşılabilir değildir. Halkın şuur altına yerleştirilen güvensizlik olgusu göz önüne alınmamaktadır. Niçin?
- Genelkurmay başkanı ve dört kuvvet komutanını rehin alacak kadar profesyonellik gösteren darbeciler, bir darbenin başarılı olmasında en önemli unsurlardan birinin medya olduğunu görememiş ve zamanında medya kanallarına el koymayı düşünememişlerdir. Sadece TRT Haber’i, o da darbe başladıktan çok sonra ele geçirip, ruhu ve özü olmayan bir korsan darbe bildirisini okutmaları tam bir şaşkınlıktır. Türksat ve Digitürk üzerinden birçok TV kanalı susturulabilirken darbeciler bunu akıl edememişler, iletişim kanallarını ve elektrikleri kesmemişlerdir.
- Darbe Girişimi, emir ve komuta zinciri içerisinde olmamıştır. Bu, ülke için bir avantaj olmuştur. Ayrıca çok önemli ordu birlikleri darbeye destek vermemiştir. Bununla birlikte de darbecilere karşı ciddi bir harekette de bulun-

mamışlardır. Bunun sebebi bilinmemektedir. Darbecilere polis güçleri karşı çıkmış, halkla birlikte darbeyi etkisiz hale getirmişlerdir.

- *Genelkurmay başkanı ve dört kuvvet komutanı, rehin alınarak ordu ile tüm irtibatları kesilmiştir. Arka planda kendileri ile yerli ve yabancı kimler ne konuştu, şimdilik bilinmemektedir.*
- *Komutanların medyaya yansıyan ifadelerinde tezatlar mevcuttur.*
- *Genelkurmay başkanı ve dört kuvvet komutanını rehin alacak kadar profesyonellik gösteren darbeciler, Cumhurbaşkanı'nı ve Başbakan'ı zamanında rehin almayı düşünmemişler/düşünememişlerdir. Başbakan'ın, kendi ifadesine göre darbeci bir askeri konvoyun arasından geçip gidebilmiştir.*
- *Darbeciler, İstanbul ve Ankara'da geçici olarak kısmen varlık göstermişlerdir. Bununla birlikte illerin vali ve emniyet müdürlerini darbe başlamadan önce eş zamanlı olarak kontrol altına almamışlardır.*
- *Darbeciler, akşam 21.00-22.00 sularında İstanbul boğaz köprüsünü tek yanlı olacak tarzda kesmişler, emniyet, valilik ve büyük şehir belediyesinin önüne küçük ekipler göndermişlerdir. Köprüyü tek yanlı keserek darbe yapma girişiminde bulunmak, 15 Temmuz İhanet hareketinin/taşeron darbeci Gülen hareketinin en dikkat çeken özelliği olmuştur.*
- *Darbeciler 18.00-19.00 sularında Ankara'da Genelkurmay'ın yollarını kontrol altına almış, Genelkurmay, MİT ve Meclis'in üzerinden uçaklar uçurmuşlardır.*
- *Nasıl bir Genelkurmay ki darbeciler tarafından hiçbir çatışma olmadan ele geçirilmiştir. Darbeciler ele geçirdikleri Genelkurmay'ın*

ikinci katına kadar sade vatandaşın girmesine mani olamamışlardır.

- *Bu ihanet hareketinin en ciddi görünür zaatlarından biri, Jandarma ve Hava Kuvvetleri merkezli bir darbe girişimi olması, Kara Kuvvetleri'nde ciddi bir taraftarının olmasıdır. Ancak darbeye karşı olan Hava Kuvvetleri'nin diğer mensupları darbecilerin elindeki uçak ve helikopterleri vurmaya teşebbüs etmemişlerdir. Bir taraftan, dost-düşman askeri uçak şifreleri ileri sürülerek bunun mümkün olmadığı söylenirken; diğer taraftan da, bu darbenin arkasında ABD, NATO ve İncirlik üssünün bulunduğu iddia edilmektedir. Aradaki tezat, açıklanmaya muhtaçtır.*
- *Havada darbeci uçaklar dolanırken, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın uçağının Marmaris'ten Atatürk Havalimanı'na doğru yola çıktığının açık edilmesinin sebebi anlaşılır değildir. Ayrıca darbeci havacılar, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın uçağını, Cumhurbaşkanı'nın ifadesi ile "taciz etmişler"ve fakat düşürmek için teşebbüste bulunmamışlardır!*
- *Haziran 2016'da Şehzadebaşı ve İstanbul Atatürk Havaalanı'nda canlı bomba eyleminde bulunarak katliam yapan PKK ve IŞİD gibi örgütler, Darbe girişiminin olduğu gece ve sonrasında hiçbir eylemde bulunmamışlardır. Bu iki örgütü durdurabilen, eyleme sokmayan güç kimdir? 7 Haziran 2015 seçimlerinden sonra Taşeron örgüt, PKK'yı Güneydoğu'da eyleme sokarak "kıra dayalı şehir gerillası" ile hendek savaşlarını başlatan, KCK'ya "sınırları belirsiz federasyon" ilan ettiren, bazı ilçeleri "özerk ilan ettiren" kadife darbenin beyin takımı şer ittifakı, böylesi bir dönemde, bu iki cinayet şebekesini niçin devreye sokmamıştır? 15 Temmuz İhanet Hareketinin en gizemli yanlarından biri de budur?*
- *15 Temmuz İhanet Hareketine karşı tüm partilerin birlikte hareket etmesi ve parti tabanlarının meydanlarda darbe karşıtı gösterilerde yan yana yer alması, önemli bir olgudur. Çok farklı fikir ve inanç mensubu insanların darbeye karşı tek yürek ve tek saf olması, Allah'ın bu millete en büyük lütuflarından biridir. Kalpleri Al-*

Şehzadebaşı/bombalı saldırı

lah birbirine ısındırmıştır. Bu psikolojik yakınlaşma, küçük siyasi hesaplar uğruna feda edilmemelidir.

- MHP lideri Devlet Bahçeli, bu darbe girişimine, 7 Haziran seçimlerinde olduğu gibi, tam zamanında müdahale ederek, ülkücülerini sokağa çıkmaya ve darbeye karşı direnmeye davet etmiştir.
- TBMM'ne milletvekillerinin girmesine mani olmayan/olamayan ve Meclis'teki silahlı milletvekillerini tutuklamayan darbeciler Meclis'i niçin bombalamışlardır?
- Keza MİT'i, Genelkurmay'ı, Meclis'i, Emniyet Genel Müdürlüğü'nü, Özel Harekât Karargâhı'nı ve Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ni darbecilerin niçin bombaladıkları anlaşılabilir değildir. Muhtemelen Genelkurmay başkanı ve Dört Kuvvet komutanı ile yaptıkları pazarlıklarda, kararlılıklarını göstermek için birilerine mesaj vermek istemişlerdir. *Belki de bizim bilemediğimiz güçler, birbirlerine bu şekilde mesaj yollamışlardır. Ya da birileri, Ordunun itibarını sarsmak, gözden düşürmek için bunu tezgâhlamış ve yaptırmıştır.*
- Bunun kadar önemli olan bir nokta da, Genelkurmay'ın, MİT'in, Meclis'in, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün, Özel Harekât Karargâhı'nın ve Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nin hava saldırılarına karşı hava savunma sistemlerinin olup olmamasıdır. Bu kurumların, hava savunma sistemlerinin olmaması bir suç, yok eğer varsa devreye girmemesi de iki suçtur. Birileri tarafından devre dışı bırakılmış ve fakat zamanında farkına varılamamışsa bu da üç suçtur. Bunların hesabının kimden ya da kimlerden sorulacağı ayrıca tartışılması gerekmektedir.
- 15 Temmuz Darbe girişiminin tarih boyu unutulmayacak yönlerinden biri ise, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kararlı ve cesur bir şekilde tüm halkı, meydanlara inerek darbeye karşı direnmeye ve mücadeleye davet etmiş olmasıdır. Zamanında yapılmış bir çağrı, milyonları sokağa, meydanlara indirmiş; millet meydanlara, tanklara ve toplara el koymuş, isyancıları derdest edip polise teslim etmiştir. Tankın önüne atlayan, tankın üzerine çıkan, zalimlerin üze-

rine korkusuzca yürüyen ve fakat aldatılmış, masum erleri de şefkat ve merhametle kucaklayıp bağrına basan bir halkın, karşı duramaya-çağı, direnip yıkamayacağı hiçbir beşeri güç olmadığının bu halk herkese göstermiştir. Bu direnişin, bu millete kazandırdığı en önemli şeylerden biri de özgüvendir.

- 15 Temmuz İhanet Hareketi, 1- MİT, Genelkurmay, Meclis ve Emniyet Genel Müdürlüğü hava savunma sistemlerini susturması, 2- MİT, Genelkurmay, Meclis, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ni bombalaması, 3- Başbakan ve Cumhurbaşkanı'ndan uzun bir süre hiç haber alınamaması, 4- Genelkurmay başkanı ve dört kuvvet komutanının ortadan kaybolması açılarından ele alındığında; ABD'deki ikiz kulelerin ve ABD Savunma Bakanlığı Pentagon'un 11 Eylül 2001'de sivil uçaklar tarafından vurulmasına ("İkiz Kuleler olayı") benzer bir özellik göstermektedir. (ABD'deki İkiz Kuleler ve Pentagon, dört sivil yolcu uçağı tarafından vurulmuştur. ABD Başkanı ve Genelkurmay Başkanı bir hafta ortalıkta gözükmemiştir. Bu olay, el-Kaide üzerine yıkılarak önce Afganistan sonra da Irak, ABD tarafından işgal edilmiştir. (Ekim 2001 *Umran* dergisinde ayrıntılar mevcuttur).

Buna karşılık Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın halkı meydanlara davet etmesinden sonraki evre de, "Arap Baharının" başlangıçta yaşanan evresine benzemektedir. O nedenle 15 Temmuz 2016 İhanet Hareketi/Askeri Darbe Girişimi, 11 Eylül olayı ile Arap baharı karışımı bir darbe girişimi özelliği taşımaktadır. Darbe ve karşı darbe iç içe geçmiş vaziyettedir.

Meydanlardaki bu şahlanış, direniş ve coşku daha şuurulu hale getirilmelidir.

Batı kültür medeniyet değerlerine göre kurulmuş sistem, kültür ve medeniyet değerlerimize göre yeniden yapılandırılmalıdır. Devletin emrinde bir millet değil, milletin emrinde bir devlet inşa edilmelidir. Türkiye'nin ana sorunu bu tezattır. Bu tezat ortadan kaldırılmalıdır. Bu, milletin en temel hakkıdır. Tüm darbeler, halkını düşman gören bir yabancılaştırmanın ürünüdür. Devlet, tüm kurum ve kuruluşları ile yeniden yapılandırılırken öncelikle Türkiye'deki askeri eğitim, baştan sona yeniden ele alınıp değerlendirilmelidir.

Önümüzdeki Günlerde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

16

15 Temmuz 2016 Darbe Girişiminin ana amacı, tıpkı Irak ve Suriye'de olduğu gibi Türkiye'yi, sosyolojik olarak ayrıştırmak, ayrışanları karşı karşıya getirmek ve örgütlenendirip çatıştırma ya sokmaktır. Kadife darbenin beyin takımı, önümüzdeki günlerde, 1- Bireyleri Ayrıştırma ve Çatıştırma, 2- Cemaatleri/Hareketleri Ayrıştırma ve Çatıştırma, 3- Mezhepleri Ayrıştırma-Çatıştırma, 4- Kavimleri Ayrıştırma-Çatıştırma, 5- Sınıfları Ayrıştırma-Çatıştırma, 6- Halkları Ayrıştırma-Çatıştırma, 7- İdeolojileri Ayrıştırma-Çatıştırma, 8- Dinleri Ayrıştırma-Çatıştırma, 9- Kültür ve Medeniyetleri Ayrıştırma-Çatıştırma, 10- Blokları Ayrıştırma-Çatıştırma amaçlı sosyolojik savaş stratejisini, Türkiye'de daha etkin bir şekilde uygulayabilmek için ilk bakışta öngörülemeyen, yeni operasyonlara başvuracaktır. O nedenle dikkatli olunmalıdır!

OHAL sürecinde yapılmak istenen "temizlik hareketinde" en zor olan, suçlu ile suçsuzu, kuru ile yaşı ayırabilmektir. Anadolu'daki deyimle "kurunun yanında yaşın" yakılmaması gerekmektedir. 15 Temmuz 2016 askeri darbe girişiminde fiilen yer almış, yardım ve yataklık yapmış ve görevi-

ni ihmal etmiş olanların tümü, yasalar çerçevesinde, delillere ve belgelere dayalı olarak adil bir şekilde yargılanıp cezalandırılmalıdır.

Çok yoğun ihbarların olabileceği bir döneme girilmiştir. Bu noktada, çok yoğun, özel amaçlı, kirli bir bilgi servis edildiğine ve yoğun bir psikolojik harekât yürütüldüğüne dikkat edilmelidir. Ortalıkta dolaşan bilgiler, sağlam analiz edilmeden kullanılır ve yaygınlaştırılırsa, başkalarına zulmedilmiş olabilir. Bunun Allah indinde hükmü, çok ağırdır. Bu nedenle Allah'a ve Ahiret gününe iman etmiş olanların, Kur'an'da 4 Nisa 83, 24 Nur 11-15, 27 Neml 22, 27 ve 49 Hucurat 6'da dikkat çekilen hususlara uyması bir zorunluluktur.

Muhbirlik çağrısı, 15 Temmuz 2016 ihanet hareketinin sosyolojik savaş ajanlarına arayıp da bulamadıkları bir fırsatı sunmuştur. "FETÖ" ya da "paralel" avı kapsamında ortaya çıkabilecek tehlikenin büyüklüğünü görebilmek için **muhtemel "FETÖ"/"Paralelciler"(!) listesinin**, aşağıdaki şekilde oluşma tehlikesinin var olduğuna dikkat edilmelidir:

- Emniyet İstihbarat ve/veya MİT'in bilgi ve belge kapsamında gerçekte "Paralelci"/"FETÖ'cü"/Gülen Hareketi mensupları olanlar.
- **Kıfayetsiz muhterislerin** bir makamı ya da mevkii ele geçirmek için Gülen hareketi ile hiç alakası olmayan ve fakat kendisine engel gördüklerini "paralelci"/"FETÖ'cü" olarak ihbar etmeleri.
- Geçmişte aralarında husumet bulunanların birbirlerini "paralelci"/"FETÖ'cü" olarak ihbar etmeleri. Özellikle **idarecilerin kin güttüğü kişileri, ilgileri olmadığı halde "paralelci"/"FETÖ'cü" olarak listelemesi.**
- Bizzat Gülen Hareketi mensubu olanların, kendilerinden olmayan herkesi, "paralelci"/"FETÖ'cü" olarak ihbar etmeleri.
- Başta MOSSAD ve CIA olmak üzere yabancı istihbarat mensuplarının "paralelci"/"FETÖ'cü" olarak ihbar ettikleri kimseler.
- Geçmişte Gülen hareketine dâhil olmuş, yardım etmiş ve fakat 17-25 Aralık operasyonundan sonra ayrılmış ve bütün bağlarını koparmış olanların, hâlâ daha "paralelci"/"FETÖ'cü"

olarak kabul edilmeleri.

- Geçmişte Gülen hareketine ait, dersane, okul ve yurtlarda kalan ve fakat Gülen hareketi ile hiç ilgisi olmayan gençlerin, çocukların ve onların ailelerinin “paralelci”/“FETÖ’cü” olarak kabul edilmeleri.
- Şu anda Gülen Hareketinin okullarında okuyan tüm gençlerin “paralelci”/“FETÖ’cü” olarak kabul edilmeleri.

Bu liste daha da genişletilebilir. Eğer Paralelci/FETÖ’cü ve Güleni havuzuna atılan tüm bu insanlar, aynı muameleye tabi tutulur, “*kurunun yanında yaş*” da yanar misali bir duyarsızlık gösterilirse; korkarız ki *yaşın yanında kurular* yanabilir. O zaman Türkiye, çok büyük bir kaosa sürüklenebilir. Kin ve nefret ortalığı kasıp kavurabilir. *Siya-set, sivil ve askeri bürokrasi ve tüm gönüllü kuruluşlar, bu konuda hassas davranmalıdır. Bu noktada nirengi noktası adalettir, adalet olmalıdır. Çünkü Allah, Peygamberlerini, Kitaplarını ve mizanı insanlar arasında adaleti hâkim kılsınlar diye göndermiştir:*

[57.25] *Andolsun, biz peygamberlerimizi açık belgelerle gönderdik ve İnsanlar adaleti ayakta tutsunlar diye, onlarla birlikte kitabı ve mizanı indirdik.*

“[5.8] *Ey iman edenler, adil şahitler olarak Allah için, hakkı ayakta tutun. Bir topluluğa olan kininiz, sizi adaletten alıkoymasın. Adil olun. O, takvaya daha yakındır. Allah’tan korkup-sakının.*”

Sonuç: Teşkilatlı Halkın Gücü ve Ulemanın Sorumluluğu

15 Temmuz İhanet hareketi olan askeri darbe girişimini, halkın çok cesur direnişi kısa zamanda bastırmış ve tarihin çöp sepetine atmıştır. Bu direniş ve darbeye el koyma olayı, aynı zamanda *küresel şer ittifakına* karşı çıkabilecek en önemli gücün ne olduğunu da ortaya çıkarmıştır. O güç, inanmış, organize olmuş, teşkilatlanmış ve güvenilen, inanılan bir liderliğe sahip halkın gücüdür, milletin gücüdür. Parlamento dışında siyaset yapan tüm gönüllü kuruluşların yürüttükleri mücadelede,

bundan sonra yoğunlaşmaları gereken nokta burası olmalıdır. Burada bir “füzyon enerjisi” (Atom çekirdeklerinin birleştirilmesi ile açığa çıkan enerji) yatmaktadır. Bu füzyon enerjisini açığa çıkarmak, hak mücadelenin emrine vermek, gönüllü kuruluşların/ hareketlerin/cemaatlerin görev ve sorumluluğudur.

Lozan’da, Hayım Nahum doktrinine ve batı kültür medeniyet değerlerine göre kurulmuş sistem, kendi öz kültür ve medeniyet değerlerimize göre yeniden yapılandırılmalıdır. Devletin emrinde bir millet değil, milletin emrinde bir devlet inşa edilmelidir. Türkiye’nin ana sorunu bu tezattır. Bu tezat ortadan kaldırılmalıdır. Bu, milletin en temel hakkıdır. Tüm darbeler, halkını düşman gören bir yabancılaştırmanın ürünüdür. Devlet, tüm kurum ve kuruluşları ile yeniden yapılandırılırken *öncelikle Türkiye’deki askeri eğitim baştan sona yeniden ele alınıp değerlendirilmelidir.* Bütün bunların kazasız belasız atlatılabilmesi için Allah’a ve Ahiret gününe iman etmiş ulemanın öne çıkması, sorumluluk üstlenmesi, hak ve adalet için mücadele etmesi şarttır. Çünkü âlimler yol gösteren yıldızlardır:

“Hz. Muhammed: *Yeryüzünde âlimlerin durumu, karanlık gecelerde karada ve denizde kendisine bakılarak yol bulunan gökteki yıldızlara benzer. Yıldızlar kararınca yol arayan yolcuların kaybolması an meselesidir.*”

Henüz vakit varken! Yarın çok geç olabilir!

Dipnotlar

- 1 Sharp G., *Diktatörlükten Demokrasiye Kurtuluş İçin Teorik Bir Çerçeve*, ABD, The Albert Einstein Enstitüsü, Dördüncü Baskı, Mayıs 2010, s.10-36; 77-85
- 2 Çağlayan, Y., *Osmanlıdan Ortadoğu’ya Sosyolojik Savaş*, Etikleşim, İstanbul, 2013, S: 43-45.

15 Temmuz Darbesinin Ortaya Çıkardığı Yeni Sosyoloji ve Geleceğin Siyaseti

Türkiye’de devlet kurumları halkı kontrol altına almak ve çizgiden saptırmamak esası üzerine kurgulanmıştır. Halkın inanç, düşünce ve eylemlerini ötekileştiren bu anlayışın hâkim olduğu kurumlarda var olmak ve varlığını sürdürmek, ancak kendini saklamak, varlığını belli etmemek, inanmadığımız şeylere “mış” gibi yapmakla mümkün olabiliyor. Bu durum takiyyeci anlayışların yayılmasına, illegalliteye kayılmasına sebep oluyor.

Cevat ÖZKAYA

Zengin darbecilik tarihi-mize eklenen yeni orijinal, zorlu bir darbe teşebbüsü ile karşı karşıya kaldık 15 Temmuzda. Devletin darbe-ye karışmayan kurumlarının, siyasi iktidar ve siyaset kurumlarının, bilhassa cumhurun başkanının ve cumhurun acil, hızlı ve cesur müdahale-si sonucunda, bu dış destekli darbe akamete uğratılmıştır.

Türkiye son yıllarda tarihsel durağanlıktan, tarihin nesnesi konumundan kurtulma mücadelesi vermektedir. Millet, tarihte özne olabileceğine ilişkin bir özgüven geliştirmeye başladı bu yıllarda. Oysa Türkiye’ye bir embedded devlet statüsü biçmiş olan uluslararası güç odakları bu özgüven gelişiminden rahatsızdılar. Maliyetsiz olarak kullanabildikleri bu ülkenin, özne konumuna gelmesine izin vermeleri beklenemezdi.

Kaldı ki, uzun darbe geleneğimiz, değil özgüven geliştirmeyi, çizilen çerçevedeki, hafif sapmaları bile askeri müdahale yoluyla düzelten darbe örnekleri ile doludur. Türkiye’nin tarih yapan, özne olan, dünyayı yöneten güçlerle eşit ilişkiler kurmaya çalışan bir siyaset üretme gayretinin müsamaha ile karşılanmayacağını anlamak için basit, yüzeysel bir yakın tarih okuması bile yeterlidir.

Karşılaştığımız dış destekli darbe teşebbüsü, bu açıdan bakıldığında beklenmesi gereken bir eylemdi. Sürpriz değildi. Asıl sürpriz olan, yakın tarihi periyodik darbeler ve darbe teşebbüsleri ile dolu olan bu ülkenin siyaset kurumlarının, güvenlik kurumlarının, istihbarat kurumlarının lakayt denecek kadar hazırlıksız olmalarıydı.

Siyasetin refleksif davranışı, kurumların göreve hız-

lı toparlanması, milletin hızlı ve muhteşem müdahalesi ve Allah’ın yardımı bu istisnai ve zalimane darbenin bugünkü ile mukayese edilemeyecek acı sonuçlarından ülkemizi ve milletimizi korumuştur.

Yanlış Konumlanmış Kurumların Ürettiği İlegal Yapılar

Türkiye’de devlet kurumları halka hizmet vermekten ziyade, halkı kontrol altına almak ve çizgiden saptırmamak esası üzerine kurgulanmıştır. Halkın inanç, düşünce ve eylemlerini ötekileştiren bu anlayışın hâkim olduğu kurumlarda var olmak ve varlığını sürdürmek, ancak kendini saklamak, varlığını belli etmemek, inanmadığımız şeylere “mış” gibi yapmakla mümkün olabiliyor. Bu durum takiyyeci anlayışların yayılmasına, illegalli-

teye kayılmasına sebep oluyor. Belli kurumlarda şekli ibadetlerin açıktan yerine getirilemiyor oluşu, inanç dışı eylemlere zorla itilme, bir öfke birikimi meydana getiriyor. Bu öfkeden istifade edenler de kendi menfur emelleri için insan devşirerek uygun bir zemin buluyor. Ordudan yapılan tasfiyelere bakalım, önceki yıllarda sol yasaklı hale getirildi. Sol cuntacılar oluştu, bunlarla mücadele aslı faaliyet haline geldi. 28 Şubat gibi süreçlerde, insanların inançlarına aşırı bir baskı uygulandı. Ramazanda sahura kalkanlar kim diye lojmanların ışıkları kontrol edildi. Sırt sırta verip savaş katılacak arkadaşlar birbirlerini ihbar eder konuma düşürüldü. İnançları yüzünden hastanelerde muayene edilmekte tereddüt edilen kurum mensupları çok acılar çekti. Bu durumda açıkçası inançlarını yaşayan ve ifade edenler kurumlardan kovuldu.

Takiyye yapanlar, varlıklarını gizleyenler de, yabancı güçlerin koruması altında bugünkü konuma gelip, halkın verdiği silahları, halka ve halkın yanında yer alan arkadaşlarına ve komutanlarına çevirdiler.

Bir kuruma girenler kurumun koyduğu, mesleğin gereği olan kuralları elbette kabul etmek durumundalar. Bu kaçınılmaz bir gerekliliktir. Ancak kuruma hâkim olan ideolojik görünüm ifade eden tavırları kabul etmek ve uygulamak mecburiyetinde olmamalılar. Terfileri, sosyal hayatlarında yaptıkları veya yapmadıkları davranışlardan ve eylemlerden değil, kurumun amaçlarına uygun bir liyakat sahibi olup olmamalarıyla ölçülmelidir. Mesela TSK'daki bir subayın terfisi, görevini layıkıyla yapıp yapmadığına, hiyerarşik düzene uyma ve hukuka uyma durumuna göre değerlendirilmelidir. Yoksa 28 Şubat'ta genellikle yapıldığı gibi, hanımının kıyafetine, içki içip içmediğine, balolara katılıp katılmadığına göre değerlendirilirse, mesleğini liyakatle yapan birçok askeri kaybedersiniz veya takiyyede mahir bir gurubu, kuruma hâkim olma durumuna getirirsiniz.

Yirmi sene takiyye yapılamaz. Eğer bu kadar uzun süre yapılıyorsa, gözlediğiniz aslı kaybeder, tâli olan şeyi hayat haline getirirsiniz. Eğer böyle olamasaydı Pensilvanya bağluları takiyyeci konumlarında değil de, gizlediklerini söyledikleri sahici Müslüman konumunda olsalardı, insanlara bu kadar zalimce kurşun atamazlardı. Senelerce beraber

bulundukları komutanlarına, arkadaşlarına bu kadar aşâğılık davranışlarda bulunamazlardı.

27 Mayıs'ta genelkurmay başkanı Rüşti Erdelhun'u tokatlayan teğmen ile bugün yıllardır emir subaylığını yaptığı komutanına silah çeken, yere yatan, itip kakan zihniyet arasında hemen hemen hiçbir fark yok. Farklı inançlarda olduklarını söylemeleri onları farklı kılmıyor. İnancı bir kenara bırakalım, utanmak diye, hayâ diye, insanlık diye, vefa diye bir duygu bir hal var. Bu kaybedilmişse herhangi bir inancın ne önemi var ki. 27 Mayıs'taki de, bugünküler de bu duygulardan nasibini almamışlar. Bu açıkça görülüyor.

Silahlı kuvvetler yerine ordu demek istiyorum. Silahlı kuvvetler bilebildiğim kadarıyla ilk defa 27 Mayıs'ta Türkeş tarafından kullanıldı. Silahı öne çıkaran bu isimlendirme, ordu isminin yerini tutmuyor bana göre. Halksız ordu olmaz, ama halksız silahlı kuvvetler olunur. Bende bu menfur ayaklanma denemesinden sonra silahlı kuvvetlerin halkın yanına gelerek onun değerlerini içselleştirerek ordu olmasını hayal ediyor, düşünüyor ve istiyorum.

Çocuklarımın ve torunlarımın Yüzbaşı Ahmet amcaları, Binbaşı Mehmet amcaları, Astsubay Selim amcaları olsun istiyorum. Birbirine bayram tebriğine gelen, düğünlerini birlikte yapan, kandillerde birbirlerini kutlayan komşular olalım istiyorum. Lojman, orduevi, kışla düzleminden çıkarak halkla beraber yaşayan, "bana bakın kimse duymasın, bu halk da düşmanımızdır" paranoyasından uzak bir ordu istiyorum.

Ne savunma, ne saldırı gücü olmayan, sadece iç güvenlik gücü mesafesine indirilmiş, itibarı tartışılan bir kurum değil, dışarıda da dikkate alınan caydırıcı, halkıyla aynı yöne bakan bir kurum ol-

sun istiyorum. Kendi içindeki darbecileri temizleyen men-suplarının olması ne güzel. Ancak darbeci üreten zihniyetin, kültürün yok edilmesi ve birbirini temizleyen değil, sırt sırta vererek millete,

insanlara güvenlik sağlayan bir kurumun olmasıdır asıl olan. Nihai olarak sivil-asker bürokrasinin kurucu iktidar olduğu tepeden modernleşme bu devlet yapılanmasının değişmesi gerektiği ayan-beyan ortaya çıkmıştır.

Pensilvanya örgütlenmesinin koçbaşı görevi gördüğü bu dış destekli darbenin sonucunda, devlet halkın devleti, ordu halkın ordusu olacak şekilde bir yeniden yapılanma başanabilirse, insanlarımızı acımasızca öldüren, yaralayan, ülkeye, halkımızın bütünlüğüne kasteden bu şer bildiğimiz girişimden bir hayır çıkmış olur diye umuyorum.

Darbe Girişiminden Sonra

Dikkat Edilmesi Gerekli Hususlar

1. Pensilvanya örgütlenmesinin koçbaşı durumunda olduğu dış destekli bu darbenin diğer darbelerden farklı yönlerinin olduğunu belirtmeliyiz. Bu güne kadar hiç şahit olmadığımız bir toplumsal direncin sokaklara hâkim olduğunu görüyoruz. Bu toplumsal direnç devletin kurumlarının darbecilerin elinden alınmasını sağlayan en önemli unsurdur. Toplumsal direncin kurumları darbeden kurtarması, kurumların olması gereken dayanıklılığa sahip olmadığının göstergesidir.
2. Darbeye karşı duran siyasal bloğun toplumsal direnç kadar sağlam olmadığını varsayabiliriz. AK Parti-MHP çizgisinin amasız, fakatsız tavrı karşısında, CHP çizgisinin kırılgan HDP'nin gönülsüz tavrı siyasal direncin toplumsal direnç kadar güçlü olmadığını gösteriyor.
3. Her ne kadar siyaset bloğunda kısmi bir zayıflığı gözükse de, toplumsal bloğun sonuç alıcı bir aktör olarak, bir özne olarak ortaya çıktığı bir ortamda Hasan Bülent Kahraman'ın yerinde

bir tanımlamayla "militarist modernleşme" dediği sürecin sonuna geldiğini söyleyebiliriz.

4. Meydanlara çıkan kitlenin davranışının derin bir analize ihtiyacı vardır. Bunu devlet yaptığı

gibi cemaatler, gruplar, siyasi yapılar da ayrıntılı bir analize tâbi tutmalıdır. Bu kadar itaatle, biat kültürü ile suçlanmaya çalışılan bir kitlenin adeta huruç edercesine meydanları doldurması, halka ilişkin yapılan analizleri, ulaşılan sonuçları yerle bir etmiştir.

5. Buna rağmen, Gezi Parkı kalkışması sırasında ortaya çıkan yıkıcılığı mazur göstermek isteyenlerin, halkın bu yerli, ölümlere rağmen kararlı duruşunu küçültmeye, küçümsemeye çalışmaları dikkatten kaçmamalıdır. Milyonlarca insanın sokağa çıktığı, 250'nin üzerinde insanın öldüğü, iki binin üstünde insanın yaralandığı bir büyük sivil direnişte meydana gelen cüz'i olayları gündeme getirerek bu muhteşem hareketi küçümsemeye çalışmak, "darbeye karşı olmaya evet ama bir de linç kültürü var" diyerek münferit birtakım olaylara bu muhteşem halk hareketini eşitlemek, hamakat değilse en hafif tabiriyle hasettir, kötü niyetliktir.
6. Halkın darbe karşısında gösterdiği feraset ve cesarete uygun kuşatıcı bir siyasal söylem inşa edilmelidir. Bu söylem gelmesi muhtemel yeni bir darbeye karşı kitleleri diri tutacağı gibi, darbeye zemin hazırlayacak olan provokasyonları da etkisizleştirmekte fonksiyonel olacaktır. Çünkü bundan sonra muhtemelen Alevi- Sünni, Türk-Kürt fay hatlarını kaşıyarak bir kaos çıkarma ihtimali de göz ardı edilmemelidir.
7. Bu darbeyi son on yıl içinde bölgemizi dizayn etmeye çalışan güçlerin oluşturduğu kadife darbeler sürecinden ve Arap Baharı sonrası oluşan bölgesel durumdan bağımsız olarak değerlendirmek yanıltıcı olur. Bu konuda *Umran*'ın daha önceki sayılarında Burhanettin Can'ın kadife darbeler ve BOP konusundaki değerlendirmelerine göz atması öğretici olacaktır.

8. Darbenin iç kuklalarının geriletilmesi, püskürtülmesi, sürecin duracağı şeklinde algılanmalıdır. Darbeyi yüreklendiren dış odakların, başta ABD olmak üzere faaliyetlerine devam edeceklerdir. Türkiye'nin ihtiyaç duyulan bir müttefik olduğu açıktır. Ancak bu müttefikin yerli, sorgulayıcı, itirazkâr ve İslâmcı söylemlere sahip bir siyasi ekip tarafından yönetilmesinden de hiç memnun olmadıkları açıktır.
9. Burada bir şeyi belirtmekte yarar var. İşler sadece söylem düzeyinde kaldığında, ABD benzeri dış odaklar açısından bir mahzur yoktur. Çünkü eski dışişleri bakanlarından İhsan Sabri Çağlayangil'in söylediği gibi, "ABD sizin ne ile yönetildiğinize, ne söylediğinize bakmaz. Onun oluşturduğu politikalara ve isteklerle uyumlu olup olmadığınızı bakar." Kısacası ortak değerleri paylaşmanızdan ziyade, ortak olunması gereken işlerdeki tavrınıza göre davranışlarını belirler. İşlerde ortaklık yaptıkları ülkelere, ortak değerler ve insan hakları bağlamında eleştiri getirdikleri yok denecek kadar istisnadır.
10. Devlete ve millete karşı kalkışmanın yapıldığı bir yerde meşru iradenin, kalkışmaya katılan devlet memurlarına işten el çekirme, açığa alma ve memuriyetle ilişkilerini kesme gibi tasarrufları yapması kaçınılmazdır. Ancak adli işlemlerde suçun şahsiliği, masumiyet karinesi gibi hukuki kuralların ihmal veya göz ardı edilmesi, haklı olunan bir konumdan haksızlığa düşülmesi sonucunu doğurur. Kamu vicdanında mahkûm olması gerekenleri ise, zulme uğramış mağdurlar durumuna getirir. Bunu çok yakın tarihimizde yapılan rastgele yargılamalarda ne sonuçlar ürettiğini hep beraber gördük. İntikam değil Adalet vazgeçilmez şiar olmalıdır.
11. Suçlu ile suçsuzu birbirine karıştıran bu laik yargılamalara muhatap olmuş olan subayların, bir kısmının bugün çıkıp sanki hiçbir şey yapmamışlar gibi konuşmalarına da yeterli dikkat gösterilmelidir. Sanki daha önce hiç darbe yapmamış bir kurumla karşı karşıyaymış gibi, bütün darbeler 15 Temmuz darbelerinden ibaretmiş gibi konuşanların, bulanık suda balık avlamak diye nitelenebilecek konuşmaları da dikkatle not edilmelidir.
12. 15 Temmuz darbe sürecinde yeni bir sosyoloji ortaya çıkmıştır. Bu yeni sosyolojinin farklı bir siyaset doğurması kaçınılmazdır.

Silahlı kuvvetler yerine ordu demek istiyorum. Silahlı kuvvetler bilebildiğim kadarıyla ilk defa 27 Mayıs'ta Türkes tarafından kullanıldı. Silahı öne çıkaran bu isimlendirme, ordu isminin yerini tutmuyor bana göre. Halksız ordu olmaz, ama halksız silahlı kuvvetler olunur. Bende bu menfur ayaklanma denemesinden sonra silahlı kuvvetlerin halkın yanına gelerek onun değerlerini içselleştirerek ordu olmasını hayal ediyor, düşünüyor ve istiyorum.

13. Eski siyasetin, sosyolojinin istikametinde oluşturulan kurumların oluşan bu yeni sosyolojiyi hesaplayamayacağı izahtan varestedir. Kurumların yeniden yapılanma sürecinin, bu yeni sosyolojiyi dikkate alarak yapılması Türkiye'nin sıkıntılarını azaltacak ve daha adil, daha güçlü bir siyasal yapının ortaya çıkmasına imkân verecektir.

Sayın Cumhurbaşkanı Bu Direği Siz Tutun!

Bir roman temsili anlatarak yazımıza son verelim. Bilindiği gibi romanlar sık ve kolay kavga ederler. Birbirine hasım gruplar bir çadırın içinde kavga ederlerken, grupların herhangi birisinden bir kişi acilen çadırın orta direğinin yanına gelir ve sıkıca o direği tutarmış, çadır yıkılmasın diye. Hasım grubun elemanları bile bu şahsa hiç dokunmazlarmış. Çünkü çadır yıkılsa hepsi de çadırın altında kalacaklarının bilincinde olurlarmış. Türkiye bundan sonra da değişik grupların siyasal kavgalarına, farklı siyasetlerin tartışmalarına sahne olacaktır. Tabii olan da budur. Ancak aynı çadırın altında yapılan bu mücadelenin, çadırı devirmemesi gerekir. Onun için bu çadırın orta direğini sıkıca tutulması lazımdır.

Cumhurun başkanı doğru ve reel olan, beklenen, bu direği sizin tutmanızdır. Basiret ve feraset sahibi siyasetçilerin de, direği tutanla, dengeyi sağlayanla uğraşmamaları akıl gereğidir.

Darbe Sosyolojisine Dair Bir Çözümleme

Herkes, her kesim kendi içerisinde özeleştirisini yapsın isteriz. Biz Müslümanlar aramızdaki öteki itikad fanatiklerini görmezden gelirse, bunun hesabını Allah'a zor veririz. Bütün ayrık otlarını ayıklamak isteyenler, uydurma hadisler üzerine bina edilmiş olan itikatları sorgulamayla başlayabilirler. Allah'ın Kelamına kısık gözle bakmaktan vazgeçip, onu mehcûr bırakmış olmanın utancını üzerlerinden atarak ayağa kalkabilirler.

Metin Önal MENGÜŞOĞLU

Türkiyeli hayatımın tanıklık ettiğim son elli yılı içerisinde, 15 Temmuz 2016 tarihli darbe-ye benzer bir hayli olay yaşadım. Bunların tamamında (bugün artık millet olma yolunda ilk adı- mı attığını ummak istedi-ğim) halkların, korkula- rından bir köşeye sindiği, olup bitenleri perdelerin kenarını açarak izlediği gözlenmişti. Ne oldu, neler oldu, ne değişti de bu seferki darbe karşısında, tankların önüne yatacak kadar cesaret sahibi kadın-erkek, yürekli insanla- rımız ortaya çıkıverdi?

Kendimi okuryazar birisi olarak tanımlayabi- lirim. Kırk yıl önceden bu yana da sosyal/ siyasal meseleler hakkında fail değil belki ama bir göz- lemci sıfatıyla konuşan ve yazan birisiyim. Kırk yıl öncelerde, doğruluğunu savunduğum düşün- celerimi ve de İslâm imanımı, (geleneksel itika- dıyla değil, sahih ve özgün tercihiyle) paylaşan in- sanların kesatlığı, bana, sahnelerle çıkarak “İslâm âleminin en umutsuz vakası Türkiye’dir” dedirt- mişti. Son yıllarda sahnelerde öncekine nazaran biraz daha fazla konuşan, yazı hayatında biraz daha görünür olma fırsatı bulan ben, artık şö- yle söylüyorum: “İslâm âleminin en umutlu vaka- sı Türkiye’dir.”

Bazı dar bakışlı kim- seler bu sözümün AK Parti iktidarı sebebi-yle söylendiğini sanma- sını için, peşinen, aynı konuşmalarım esnasın- da, hem de AK Partili be- lediyelerin mikrofonla- rına “Ben AK Parti’den önce Müslüman’dım; hatta AK Parti’ye rağmen

bunları söylüyorum” diyerek de önlemimi alıyo- rum. Türkiye’de hiçbir dönemimde hiçbir parti- nin mensubu olmadığımı bilenler bilir.

Darbe Girişimi ve Fanatikler

Şimdi 15 Temmuz’da kanaatimce öncekiler- den pek de farklı olmayan bir darbe süreci yaşan- dı. Hafızasını kullanmadan, bilgi sahibi olmak- sızın fikir yürüttüğünü sanan kimilerinin “böyle darbe görülmemiş” gibi garip yorumları beni et- kileyemez. Böyle darbeler neden görülmemiş ol- sun? 1960 yılından başlayarak defalarca ordunun gerçekleştirdiği her darbe, üç aşağı beş yukarı bu- günkü günün aynısıydı. FETÖ bahanesine sığınarak, sanki ordu mensupları bunun dışındaymış gibi gösterip, onları aklamaya çalışma çabası içindeki- ler, önceki darbelerin hemen akabinde, şapkaları- nı alarak ortalıktan sıvışan sivil iktidarların zihni- ne sahip ödlekler olmalıdır.

Bu darbenin ötekilerden son derece önemli bir farkı vardır. O da Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, gerçekten basiretli ve yürekli, komutan edalı duruşudur. Onun bu duruşuyla, belki bütünüyle henüz durdurulamamış olan ama ciddi biçimde frenlenen bu seferki darbenin, tarihsel hafızayı tazeleyerek çözümlenmesine ihtiyaç vardır.

Mahir Kaynak sağ olsaydı klasik yorumu herhalde şöyle yapardı: “Bu olay en çok kime yaradıysa altında onun parmağını aramak gerekir.” Okuyucular muhtemelen rast gelmişlerdir; toplum içerisinde bu olayın, yine Recep Tayyip Erdoğan'a yaradığını söyleyenler yok mudur? Uzun vadede tahminler doğru çıksa bile, sözünü ettiğim kesim, illa da Erdoğan'ı ihanete ortak kılma taraftarı kindarlardan başkası değildir. Nitekim yanılmıyorsam darbenin ikinci günü, CNN Türk televizyonuna mülakat veren CHP milletvekili, Ergenekon-Balyoz soruşturmaları esnasında hapse düşmüş bulunan Dursun Çiçek, bu kanaatini açıkça, pervasızca öylesine savunmaktaydı ki, mülakatı yapan ve kendisi gibi düşündüğünü açıkça belli eden muhabir bile şaşırıp kalmıştı.

Ne diyordu özetle Dursun Çiçek: “Bu darbe sürecinin müsebbibi mevcut iktidardır. Onlar PKK, DAES ve şimdiki darbecilerle ortak hareket etmektedirler. Bu darbeyi de AK Parti ve elbette bizzat Recep Tayyip Erdoğan yapmıştır...” Neredeyse, Recep Tayyip Erdoğan da FETÖ'cüdür, diyecek kadar ileri gitmişti.

Biraz daha derinliğine inerek düşünelim. Devlet Bahçeli darbeye en erken tepki veren muhalefet lideriydi. Partisi içerisinde yaşananlar hatırlanırsa, bu aceleciliğinde son dönemlerde iç bünyede olan bitenlerin rolü görmezden gelinebilir mi? Ne var ki darbe başarılı olsaydı onun sevineceğini söylemek pek doğru olmaz. Peki, darbeye epeyce gecikmeli güya tepki koyan ve tepkisinin arasatırına anayasanın değişmez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez olan başlangıç maddelerini de sıkıştırmaktan geri durmayan CHP lideri, üzülür müydü? Ya Dursun Çiçek? Bu zatın darbe başlanılamadı diye suratı bir karış asıktı konuşurken.

Şimdi gelelim FETÖ meselesine. Bu satırların yazarı, yetmişli yıllardan bu yana, bahsi geçen harekete, asla “cemaat” bile demeyen, Kur'an ifade-

sinden istifadeyle bu ve benzeri oluşumları “sapkın fırka” biçiminde anan birisidir. Sözü edilen tarihe dikkat isterim. Bu iddiaya şu anda hükümet içerisinde aktif görev yapmakta olan, o tarihlerde bu kanaatin aşırı olduğunu söyleyen, bakanlık bile yapmış kimseler tanıklık edeceklerdir. Şunu, onlara iyi niyetle bakmayı sürdüren herkes itiraf etmelidir ki, FETÖ adı artık tescillenen bu ihanet hareketinin, yalnızca ödle, korkak ve robotlaşmış üyelerden mürekkep olmadığı aşikârdır. Meğer onlar dünyayı yöneten zalimlerle çoktan ortaklıklar tesis etmişler. Bizim yetmişli yıllarda klinik vakıa olarak görüp değerlendirdiğimiz o meczup adam, meğer başka ne marifetlerin sahibiyymiş. “Ben demiştim” diyerek kenara çekilenlerden olmadığını kanıtlamaya ihtiyacım yoktur. Yine de kuşkulananları yetmişli yıllardan bu yana yazdıklarını okumaya çağırıyorum.

Toplumsal Muhasebe ve Gelecek

15 Temmuz darbesini salt FETÖ örgütüne yüklemek ve bu örgüte bağlı askerler tarafından gerçekleştirildiğini söylemek ne kadar gerçekçidir?

Asıl merak mevzuu budur. Darbeci askerlere şimdi “onlar asker değil eşkıya, hepsi paralelci, hepsi korsan, sözde Türk Askeri” gibi yaftalar takarak, onları ordunun öteki kesiminden kopartmaya çalışmak, neyi, ne kadar kurtarı? Şunu sormak gerekir; darbecilerin kaçta kaç Fethullah Gülen söyleminin müridi ve de sempatizanıdır? Yüzde onu geçer mi sizce? Bence geçmez. Peki, geriye kalan yüzde doksanlık asker kitlesinin tamamı hakkında yine “şerefsiz, sözde Türk Askeri” demeye devam mı?

Bir soru daha, darbeye fiilen katılmadığı görülen askerler arasında, olay gerçekleşseydi, üzülenler mi çok olacaktı, sevinenler mi? Elli yıllık tecrübem bana sevinenlerin sayısını daha fazla gösteriyorsa, biraz da iyi niyetli ve samimi askerler bunun üzerinde durup düşünmeli değil midirler? Mesela Postmodern darbe sırasında, beş milyon insanın ölmesini fazla da vahim bulmayan General Çevik Bir, başarılı bir darbe ardından mutlu mu mutsuz mu olurdu?

Diyelim ki ilk adımda, bir tatbikat amacına yönlendirilerek, tam teçhizatlı biçimde Çengelköy'deki polis merkezini basmaya götürü-

len Kuleli Askeri Lisesi (dikkat lise!) öğrencileri, merkeze vardıklarında, ellerindeki silahları kendilerini aldatanlara yöneltmişler midir? Yoksa büyük bir sevinç ve güç ile silahın sağladığı o sahte cesaretle, kahramanlık hevesine mi kapılmışlardır?

Okuyucu bunu düşünürken, emekli bir askeri istihbarat subayının, televizyon mülakatı hatırıma geldi. Bu istihbaratçı, ordunun askeri okullara alınacak çocuklar hakkında istihbarat yapma imkânı olmadığını, bilgi ve belge toplama işini MİT'in gerçekleştirdiğini, bu sebeple de orduya FETÖ'cülerin sızdığını söyledi. Bunun üzerine yorumcu (gazeteci Mustafa Kartoğlu) imalı tebesümümüyle birlikte hemen şu soruyu sordu; önceki yıllarda irtica adı altında ordudan atılan subay ve astsubayların kaçta kaç FETÖ'cü idi acaba?

As-Derin yani ordudan irtica yaftasıyla atılan askerlerin kurduğu derneğin mensubu bir hayli dostum vardır. Bilirim ki sırf hanımlarının başı örtülü olduğu, kendilerinin gizli de olsa namaz kıldığı görüldüğü için atılmışlardır. FETÖ'cüler gibi bir emel beslemedikleri halde bu dostların mağduriyetini sokakları dolduran halklar demek ki hatırlıyorlar. Emekli istihbarat subayı biraz da buradan bakarak düşünmeye başlasa iyi olur.

Ben kişisel olarak, bir başka kanaatimi hâlâ barındırmayı sürdürüyor ve hâlâ yanılmadığımı düşünüyorum. Tam tersine yani FETÖ'cülerin ordudan atılmak yerine, atılmış gibi yapılarak dünya yüzüne yayılmış örgütlere üniformasız gönderilmedikleri ne malum? Nitekim JİTEM adlı illegal olduğu ordu mensuplarınca da dillendirilmiş bulunan örgütün bordroları basına sızmıştı. Kimi emekli veya ordu dışındaki kimselere oradan maaş ödendiği deşifre edilmişti. Ve bunlardan bir kısmının yurt dışındaki FETÖ örgütlerinde fa-

aliyet gösterdiği gizli değildi. Hülasa vaktiyle ordudan irtica namıyla atılanların FETÖ'cü olduğuna dair iddia tutarsızdır, yanıltır.

Gelecek zamanlarda orduya katılacak olan askeri lise ve harp okulu öğrencilerinin, Türkiye'de benzeri defalarca görülmüş ve daha dün gibi yakın bir zamanda yaşanmış darbelere heveslenmeyeceğini garanti eden bir değişim ve dönüşümü ahaliye kim anlatacak? Var mı böylesi bir çaba birirlerinde? Eğer yoksa (ki öyle görünüyor) o zaman Türkiye halkları -ki onlar artık millet olma yolunda kendi hallerinden harika bir adım atmışlardır- ordunun daima bir B Planı'na karşı müteyakkız olmakta haksız mıdır?

Bir darbeyi, hem de sivil iradenin başı ve başkomutan olması lazım gelen Cumhurbaşkanı'nın ileri görüşlülüğü ve yürekliliği ile *şimdilik* bastırılmış olmak, gelecekteki bütün tehlikelerin atlatıldığı anlamına gelir mi? İnsanları buna inandırmak mümkün müdür? Hele ki hafıza tazelemesi yapan, bu ülkede sayısız darbe yaşamış ve yine orduda bu zihniyet istikametindeki eğitim ve öğretim sürdükçe yaşanacağına adları gibi emin olan, basiretli münevverlerin kanaatleri sürdükçe.

FETÖ'cü kalkışmayı yapanların fanatik Fethullahçılar olduğu söylenip duruyor. Şurası doğrudur, bu ve benzeri kalkışmalar genellikle fanatikler tarafından gerçekleştirilir. 15 Temmuz'da yaşanan olayın da failleri büyük çoğunlukla görüldüğü kadarıyla fanatiklerdir. Şu sebeple ki ülkede ekonomik bir kriz yoktur. Ülke bugüne kadar iktidarlarla kıyaslandığında birçok bakımdan daha iyi yönetilmektedir. Elbette eksik ve hataları vardır ama onları bir darbe ile devirmeyi insaflı nazarlara karşı meşrulaştıracak hiçbir gerekçe mevcut değildir.

Bir zamanlar üretilmiş bulunan söyleme yaslanarak denilirse, "endişeli modernler" bakımından, son on dört yıllık iktidarı sırasında, AK Parti'nin rahatsız edici bir değiştiriciliği de gözlenmemiştir. Eğer korku Şariat özlemine karşı ise, görüldüğü gibi vesayetçilere ve silahlı güçlere meydanların verdiği cevaba "demokrasi şöleni, demokrasi nöbeti" adını takma hevesi en çok AK Partililerdedir. O halde kim neyi beğenmedi de darbeye kalkıştı? Besbelli bu hareketin zihni fanatiktir; bunda mutabıkız. Kaldı ki benim mutabık olmadığım nokta

da şudur: günlerdir aralarında bulunduğum meydanlardaki ahali “demokrasi nöbeti” değil “tekbir” nöbeti tuttuğunu çoktan kanıtlamıştır.

Gelgelelim yegâne fanatikler FETÖ’cüler midir? Söz gelimi Dursun Çiçek, mülakatı hatırlandığında, bir fanatik model sunmuyor mu? Bu ülke fanatik Atatürkçülerden az mı çekmiştir? Müslümanlar dinlerine dogmatik bir biçimde bağlanmazlar. Onların imanı basiret üzere gerçekleşen bilinçli bir manifestodur. Ancak kendini İslâm’a nispet eden fanatikler yok mudur? Dogmasını, kindarlığını din telakki eden bu zihniyetin fanatigi olarak ortaya çıkan FETÖ’cü, Adıyamancı, Süleymançı, Nurcu, Mealci, Tarihselci, Selefici, Daesçi, Talibancı, El Kaideci, Boko Haramcı, İbda C’ci, mezhepçi ve benzeri kim varsa, tamamı mevcut iddia ve inançlarına bilinçle değil asabiyetle taassupla bağlı bulunmaları sebebiyle birer fanatiklerdir. Bu benzetmeyi bir Müslüman yapıyor. Şimdi sıra sizde CHPliler, Ülkücüler, Kemalistler, Atatürkçüler, Ulusalcılar ve en çok da 15 Temmuz darbesini bugün benimsemeyen, bunun asker içerisindeki “şerefsiz bir azınlık” tarafından gerçekleştirildiğini savunan eski Genelkurmay Başkanları; var mısınız böylesi bir özeleştiriyeye?

Yoksanız lütfen hiç konuşup da çenenizi yormayın. Biz çok ama çok iyi biliyoruz ki, mevcut müfredat ile yetiştirilen askeri öğrenciler, bu ülke için her zaman potansiyel darbe tehlikesi yaymayı sürdüreceklerdir. Ancak yeni zamanların geçmiş zamanlardan önemli bir farkı oluşmuştur. Bu satırların yazarı altmış sekiz kuşağıyla yaşattır. Kuruluş dönemi sonrasında Türkiye Cumhuriyeti’nde cereyan eden bütün darbeleri yaşamıştır. Gençlik yıllarında bile sokak hareketlerini pek benimsememiş, entelektüel ve ahlaki çabayı öncelemiştir. Bunu, onun korkaklığına yoranlar da çıkmış ama o aldırmadan yoluna devam etmiştir.

Tuhaf olan taraf şudur o, gençlik yıllarında bir kez sokağa çıkmıştı, onu da dönemin solcuları arasında, Dolmabahçe Rıhtımı’na demirleyen Amerikan 6. Filosu’na “Go Home” demek maksadıyla ve solcularla birlikte yapmıştır. Yetmiş dayanmış yaşı ile son sokak eylemini ise 15 Temmuz günü akşam saat 23te çoluk çocuğu ile başlatmış ve halkının arasında gözlem yapmıştır. İşte bu sebeple gelecekte umutlu olduğunu haykırmaktadır.

Kırk yıl önceden bu yana da sosyal/ siyasi meseleler hakkında fail değil belki ama bir gözlemci sıfatıyla konuşan ve yazan birisiyim. Kırk yıl öncelerde, doğruluğunu savunduğum düşüncelerimi ve de İslâm imanımı, (geleneksel itikadıyla değil, sahih ve özgün tercihiyle) paylaşan insanların kesatlığı, bana, sahneler çıkarak “İslâm âleminin en umutsuz vakası Türkiye’dir” dedirtmişti. Son yıllarda sahnelerde öncekine nazaran biraz daha fazla konuşan, yazı hayatında biraz daha görünür olma fırsatı bulan ben, artık şöyle söylüyorum: “İslâm âleminin en umutlu vakası Türkiye’dir.”

Herkes, her kesim kendi içerisinde özeleştirisini yapsın isteriz. Biz Müslümanlar yalnızca FETÖ örgütünü şamar oğlanı yaparak, aramızdaki öteki fanatikleri görmezden gelirsek, bunun hesabını Allah’a zor veririz. Bütün ayrıktarlarını ayıklamak isteyenler, uydurma hadisler üzerine bina edilmiş olan itikatları sorgulamayla başlayabilirler. Allah’ın Kelamına kısık gözle bakmaktan vazgeçip, onu mehcür bırakmış olmanın utancını üzerlerinden atarak ayağa kalkabilirler. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan İran ziyaretinde ve başka muhtelif konuşmalarında “benim Sünni diye Şii diye bir dinim yok, İslâm var” demişti. Bundan rahatsızlık duyan kimi bilgiçlerin bulunduğundan haberliyiz. Emin olunmalıdır ki bu cesur söylem, Müslüman âleminin gelecek zamanlarında küfrün boyunduruğundan kurtuluş reçetesi olacaktır. Gelirin bunu çoğaltalım.

Geleneksel dindarlığın aşıladığı ataleti yaşıyanların vebali, o güne kadar halklarını geri zekâlı farz ederek, itikadı akide şekerlerine, drajelere, tabletlere, aspirinlere indirgeyip onlara yutturmaya çalışan fıkıh ve din despotlarının boynundadır. Onlar halen halklar üzerinde oto-

rite ve sultalarını sürdürmekte, kişisel meşreplerini halklarına din diye sunmaktadırlar. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın en büyük başarısı nerededir diye soranlara benim cevabım şudur: O, halkını geri zekâlı görmedi. Halkına, onun irfanına, fitratına, vicdanına güvendi. Halkın arasına nice bilgelerin bulunduğunu bilerek davrandı. O halk, işte tam da bu sebeple onun talimatıyla günlerce meydanları doldurmuştur.

Fethullah Gülen'i bugün bulunduğu fanatizme sürükleyen esin ve besin kaynakları da sorgulamaya tabi tutulmalıdır. Artık ölü sevicili haleti ruhiye ile geçmiş yalnızca ululama tavrı tartışılmalıdır. Söz gelimi Nurcuların, Zamanın En Büyüğü sıfatını taktıkları Said Nursi'nin, sadece *Sikke-i Tasdiki Gaybi* ve *Celcelütiye* namı eserleri şöyle bir gözden geçirilmelidir. Nasıl bir dindarlık telkini vardır bu eserlerde? Daha düne kadar sözü edilen eserlerden her on yılda bir kıyamet tarihleri istihraç edilmekteydi. Kıyamet gösterilen tarihte kopmamışsa, süre biraz daha uzatılarak yeniden servis edilmekteydi. Robotlaşmış bağluların inancını sorgulamak faydasızdır. Ancak 28 Şubat sürecinde piyasaya servis edilen Aczimendi hareketini eleştirdiğimde, bana "ne zararları var" diyerek itiraz edenleri, hiç olmazsa onları, bugün uyanmış görmek isterdim.

Said Nursi'ye "Bediüzzaman" lakabı takılmasına göz yumanların, Fethullah Gülen'e "Kâinat İmamı" denilmesinden rahatsız olmaya hakları yoktur. Said Nursi'nin siyasal mücadelesindeki asil duruşu ile ona ait olduğu söylenen eserleri birbirinden ayrı değerlendirmek gerekmektedir.

Yeni zamanlarda ortaya çıktığı gözlenen kolektif bilinç, toplumun millet olma ehliyetine doğru yönelebilmek potansiyeli taşıdığını gösteriyor gibi-

dir. Ne var ki bu durum, bugünden yarına bütün her şeyin çözüldüğü ve düzeldiği anlamı taşımaz elbette. Müslümanlar bakımından sahih bir iman ve idrakin öğretilmesi, yaygınlaştırılması çabaları desteklenmelidir. Özellikle Kur'an merkezli okuma ve düşünceler yoğunlaştırılmalıdır. Kur'an okumanın önüne engel koymaya çalışarak, Kur'an'ı Hz. Peygamber'in hadisleriyle karşı karşıya getiren gerici zihinlerin yeniden düşünmeye başlamaları temennimizdir.

Son olarak mevzuun darbe olması hasebiyle, "Koynumuzda yılan beslemişiz" veya "Peygamber Ocağı" gibi söylemlerle, hem ordu mensupları hem de siviller, kendilerini aldatmaktan uzak dursunlar. Ne koyunlarında yılan beslemişler ne de mevcut ordu "Peygamber Ocağı" görüntüsü vermektedir. Aldatmaktan da aldanmaktan da geri durarak, şahiden "Peygamber Ocağı" olma arzusundaysa, bugünden tezi yoktur ordu da Peygamber'in getirdiği Kur'an'a dönmelidir. AK Parti'ye reva görülen 27 Nisan bildirisi sırasında da yine ben yazmıştım. Herkes "Ordu kışlaya" diye bağırıyordu. Bense "Ne münasebet, neden ordu kışlaya girsin; ordu bizim eve misafirlığe gelsin, çay içtiğimiz kıraathanede birlikte olalım, aynı mescitte namaz kılalım, Uludağ'a pikniğe gidelim pikniğe" diye yazmıştım, var mısınız?

Türkçede akhevveler diye bir söz vardır; yazdıklarımı okuyanlar, bu teklifimin ordu disiplinini bozacağını söyleyecekler, bundan eminim. Sizin disiplin dediğiniz, benim "Peygamber Ocağı"na mensup bir kardeşimle kucaklaşıp aynı sofrayı paylaşmamdan asla daha önemli ve değerli değildir; umudumu beslemek, desteklemek isteyen varsa buyursun, vesselam.

Büyük Fırsatlar Büyük Krizlerden Doğar

Bu millet o akşam öyle büyük bir kitap yazdı ki, Türküyle, Kürdüyle, Arabıyla, Lazıyla, Çerkeziyle ve diğer kökenleriyle bu “Millet” ilahi değişim yasalarının temel ilkesi olan “Kendinde olanı değiştirme” (Ra’d, 13/11) ilkesini yerine getirdi. Bu duruşuyla, “Rabbim, ben değiştim, üzerimdeki korkaklığı ve pısrıklığı attım; hak ve adalet eri oldum, artık sen de benim makûs talihimi değiştir!” demiş oldu.

Sıbğatullah KAYA

15 Temmuz 2016 gecesi Türkiye uçurumun kenarından döndü. Askeri emir-komuta zincirini kırarak harekete geçen cuntacı subaylar, ellerindeki askeri imkânları kullanarak Türkiye’de yönetimi ele geçirmek istediler. Beklemedikleri bir genel direnişle karşılaşan cuntacılar, acımasızca kan dökmekten çekinmediler. Bastırılan darbe teşebbüsünün bilançosu ağır oldu. Asker, polis ve halktan 250’ye yakın şehidimiz ve yaklaşık 2200 yaralımız var. Yarası ağır olanların durumuna göre şehit sayımız daha da artabilir.

Bu kalkışma kimin işiydi? Daha ilk andan itibaren bütün işaretlerin kendilerini gösterdiği darbeci FETÖ’cüler, Cumhurbaşkanı ve Başkomutan Recep Tayyip Erdoğan’ın “Meydanlara inin...” çağrısına sosyal medya üzerinden karşı bildiri yayınlayarak “Sokağa çıkmayın...” çağrısı yapmalarına rağmen, darbenin başarısız olduğunu görünce bir gün içinde ağız değiştirdiler ve “bizim darbeye ilgimiz yok” demeye başladılar. Bunda en büyük etken, Fethullah Gülen’in beyanatıydı. Gülen, “bizim ilgimiz yok” demişti. Cemaatin sosyal medya kurmayları da darbe akşamı yaptıkları sahiplenmeyi derhal tevil ederek değiştirdiler. Örneğin, Fuat Avni ve Emre Uslu kanalizasyonun-

dan “tiyatro” sözcüğü akma-ya başladı. Bunu takip eden saatlerde FETÖ taraftarları sosyal medya üzerinden bu “tiyatro” sözcüğünü yayma-ya çalıştılar.

FETÖ’cü Harbiye Tiyatrosu

Ne demek tiyatro? Lafı dolandırmadan söylemek

gerekirse siz yazdınız, siz sahneliyorsunuz demek. Başka bir deyişle Erdoğan yaptı, demek. FETÖ taraftarları bu tiyatro sözcüğünü dünya çapında bir algı yönetimine dönüştürmeye o kadar çalıştılar ki, CNN International 19 Temmuz gecesi yayınlanan röportajında Erdoğan’a soruyor: “Bunun düzmece bir tiyatro olduğunu söyleyenler var...” Erdoğan’ın cevabı sorunun altındaki sersemliği gözler önüne seriyor: Kendilerini siper ettikleri için tanklar tarafından ezilenler, kurşunlanarak can verenler, F-16’larla bombalanarak hayatını kaybeden insanlar tiyatro gösterisi yapıyorlar, öyle mi?!

Fethullah Gülen darbenin başarısız olduğunu anlar anlamaz, “bizim ilgimiz yok” dedi. Sonraki günlerde tevil-tehdit başka şeyler de söyledi. Yaptığı açıklamalarda cin olmadan şeytan olma-ya kalkışanlara özgü kurnazlıklar da vardı: Örneğin, “Bizim kardeşlerimizin, bizi sevenlerin darbe yapmaya kalkıştıklarından kuşkulaniyorsa, Tür-

kiye bu meseleyi uluslararası bir komisyonun denetimine açmalıdır.” Uluslararası darbe teşebbüsü başarılı olmayınca, meseleyi müstemleke ülkeleri gibi uluslararası bir denetime açmak, Türkiye’nin tek ihtiyacıymış gibi. Akla bakar mısınız?

Senin ilgin olduğunu güçlü istihbaratların tümü biliyor; Amerika biliyor, İngiltere biliyor, Fransa biliyor, Almanya biliyor, Rusya biliyor, İsrail biliyor, İran biliyor, Türkiye biliyor; bir tek sen bilmiyorsun, öyle mi? Emekli bir İngiliz ajanı, senin gibiler için “*useful idiot/kullanışlı aptal*” demişti. Sen gerçekten ya kullanışlı bir aptalsın, ya da şeytanın âdem suretinde bir versiyonusun.

Senin tayin ettiğin “imamlar” tarafından organize edilen subaylar, emniyetçiler, valiler, kaymakamlar ve yargı mensupları suçüstü oldukları halde senin ilgin yok, öyle mi? Alınan ifadeler ve toplanan deliller talimatın senden geldiğini açıkça göstermesine rağmen senin ilgin yok, öyle mi? Bu işe kalkışan subayların bir kısmının eşleri dahi sınav sahtekârlığından soruşturma geçiriyorlar, ama yine de seninle ilgileri yok, öyle mi? 2014’te FETÖ’cü olma suçundan görevden atılan eski emniyet müdürü Vatan Caddesi’nde Emniyet binasını ele geçirmek isteyen darbecilere rehberlik yaparken tankın içinde

yakalanıyor, yine de senin ilgin yok, öyle mi? Bu saatten sonra sana kim inanır? Eskiden bu tip iddiaların esprili cevabı “Kadir inanır...” idi. Emin ol ki bu olanlardan sonra Kadir de inanmaz. Haydi dizilip sırayla “*Kitaba*” el basın, bakalım inanan olacak mı? Emin olun ki, yine inanan olmayacak, çünkü İslâm ümmeti mızrakların ucuna geçi-

rilen Kur’ân sayfalarına kanarak “Nebevi Hilafeti” ve İmam Ali’yi kaybetti; tarih boyunca da dindar kılıklı yalanlardan çok çekti. Dolayısıyla, böyle sahtekârlıklara bir daha kanmayacak ve birliğini/dirliğini yeniden kaybetmeyecektir. Bütün bunlara rağmen hâlâ “*tiyatro*” diyorsanız, emin olunuz ki, bu “*FETÖ’cü bir kanlı Harbiye tiyatrosudur.*”

İyi niyetli bir İslâm âlimi olmadığın çoktan an-

laşılmıştı ama şeytanın ta kendisi olduğu bu kadar net anlaşılmamıştı. İyi niyetli bir İslâm âlimi uzakta keyif çatıp sevenlerini kışkırtacağına; çoktan atlar gelir, “işte ben buradayım, beni yargılayın, başka kimse zarar görmesin” derdi.

Hak üzere olsa, bunu yapardı. Peygamberlerin, sadıkların, mücahitlerin ve başta Said Nursi olmak üzere âlimlerin yolu budur çünkü. Onlar, talebelerine zulmedilirken kaçıp gitmezler, rahatlarına bakmazlardı. Bediuzzaman haksız yere çıkarıldığı mahkemelerde “İsterseniz beni asın, ama unutmayın ki ölümüm hayatımdan daha çok hizmet edecektir...” diyordu. Bu onurlu duruş gerçekten de enbiyadan ve evliyadan tevarüs edilmişti.

Sen bu yoldan uzak kaldın. Çünkü hakla herhangi bir ilgin yoktu. Alt tarafı “*ibadet*”, orta tarafı “*ticaret*”, üst tarafı “*ihanet*” olan bir piramit inşa etmiştin. Piramidin alt tarafı, devle-

tin kendilerine zulmettiği vehmine kapılarak bunalmılara girerken, sen hiç orali olmadın, ama operasyonel projelerin peşinde koşmayı ise hiç ihmal etmedin. Son projen, şeytana af kampanyası açtıracak cinstendi. Türkiye’yi kana buladın. Çağdaş bir Hasan Sabbah olarak gözyaşıyla ve hizmet aşkıyla güdüleyerek hipnoz altına aldığın adamlar-

Eski Türkiye’de bütün ideolojik eğilimlerin bir kopyası derin devlet içinde inşa edilirdi. Bütün sol fraksiyonlar, bütün milliyetçi ve mukaddesatçı unsurlar devlet içinde minyatür olarak kurgulanır, gerektiğinde o akımı dengelemek veya kontrol etmek için kullanılırdı. 70’lerde kurulan Milli Nizam ve ardından Milli Selamet Parti’sinin büyük bir tabana hitap ettikleri anlaşıncaya, halkın bu dindar damarını devlet kontrolündeki başka bir dindar damarla dengelemek için Fethullah Gülen ve ekibi-ne görev verildi. Güçlenmekte olan İslâmî damara karşı derin devlet kendi İslâmî damarına sahip olacaktı. Bu oluşum, hem Nurettin İsmail’in kanalize edecek, hem de gerekirse İslâmî hareketlerin yükselişinin önünde engel teşkil edecekti.

rın Türkiye'yi kana buladılar. Benim taraftarlarım, ellerine çakı almazlar, diyordun. 15 Temmuz gecesi dünyada hiçbir terör örgütüne nasip olmayacak ağır silahları kendi insanlarına karşı kullandılar. Muhtemelen bunu senin vadettiğin cennete gitmek için yapıyorlardı. Şu var ki, Allah'ın cennetinden uzak kaldılar.

Tüm dünyanın canlı olarak izlediği bu olaylarla senin hiçbir ilgin yok, öyle mi? İnsana başka çare bırakmıyorsun. Allah'ın, meleklerin ve tüm insanlığın laneti yalancıların üzerine olsun.

Darbe Nasıl Önlendi?

Darbenin, MİT tarafından alınan istihbaratın Genelkurmay Başkanlığı'yla paylaşıldığı için, sabaha karşı 03'ten gecenin erken saatlerine alındığını sonradan öğreniyoruz. Yani MİT aslında darbeyi erken doğuma zorlamış. Kargaşa ve panik başlayınca darbe tam planlandığı gibi yürümemiş. Bunun dışında darbe teşebbüsünün başarısız olmasında birkaç hususun etken faktör olarak rol oynadığı görülüyor. Bunları üç maddede toplamayı uygun gördük:

I. İlk Direniş: 1- Aldığı istihbaratı paylaşmak için Genelkurmay karargâhına giden MİT müsteşarı Hakan Fidan, etkili bir sonuca ulaşamadığını görünce, içindeki kuşkularla beraber hızlıca MİT karargâhına döndü. Bir süre sonra başlayan darbe teşebbüsüne karşı hazır kıta direndi, yarındakilerle birlikte sabaha kadar çarpışarak MİT karargâhını darbecilere teslim etmedi. 2- Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar, karargâhına giren darbecilere direnerek kafasına silah dayayan ve boğazını kemerle sıkarak darbecilerin tüm baskılarına rağmen darbenin Genelkurmay tarafından sahiplenildiğine ilişkin yazıyı imzalamadı. Bir süre esir tutulan Akar paşa, daha sonra bordo bereliler tarafından kurtarıldı. 3- Genelkurmay'a bağlı Özel Kuvvetler Komutanlığı'na giren 20 kişilik darbeci ekip, ÖKK komutanlık emir astsubayı Ömer Halisdemir tarafından durduruldu. Ömer Astsubay, darbeci generali alnından vurarak öldürdü ve kendisi de açılan ateş sonucu şehit oldu. Başlarını kaybeden darbeciler büyük bir bocalama geçirdiler. İçeride başlayan çatışma, darbecileri bir süre durdurmaya yetti. O sırada karargâh dışındaki bulunan ÖKK komutanı Zekai Aksakallı, güvendiği subayları toplayarak karargâhı darbeciler-

den kurtarma planı yapıyordu. Aksakallı'nın dışarıdan başlattığı saldırı sonrasında darbeciler etkisiz hale getirildiler. Sabaha kadar çatışan ÖKK darbecilere teslim olmadı. 4- İstanbul'da bulunan 1. Ordu komutanı Org. Ümit Dündar, Başkomutan Erdoğan'ı arayarak emrinde olduğunu beyan etti ve onu İstanbul'a davet ederek koruyacağını bildirdi. 5- İstanbul Emniyet Müdürü ve kahraman ekibi ne pahasına olursa olsun, İstanbul emniyetini ve stratejik yerleri darbecilere teslim etmediler. 6- TBMM darbecilere direnme ve çalışma kararı aldı. Meclis'in bombalanmasına yol açan gözük karalık bu nedenle ortaya çıktı. 7- Başta Başbakan Binali Yıldırım olmak üzere bakanlar kurulunun tamamı ve hükümet dik duruşunu bozmadı. İçişleri Bakanlığı, mülki idaresiyle ve emniyetiyle ülke çapında darbecilerle tavizsiz bir şekilde mücadele etti. 8- Diyanet İşleri Başkanlığı 15 Temmuz akşamı ülke çapında, minarelerden ezan ve sala seslerinin sabaha kadar okunmasını sağlayarak, tüm Türkiye'yi bu büyük felakete karşı İslâmî bilincin gerektirdiği birlik ve beraberliğe teşvik etti.

II. Başkomutan: Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan televizyon kanallarına cep telefo-

nuyla bağlanarak halkı meydanlara in-meye çağırdı. Kendisinin de bir süre sonra aralarında olacağını duyurdu. Cumhu-

run başı cumhurdan meydanlara inmelerini istiyordu ki, bu aynı zamanda kimin gücünü nereden aldığını da teste sokuyordu. Bakalım “cumhur” kendisinden mi, darbecilerden yana mı olacaktı? Erdoğan’ın uçağı, aynı gece ölümcül tehlikeleri göze alarak yolcu uçağı sıfatıyla İstanbul’a inmeyi başardı. Marmaris’te kaldığı otelin ayrıldıktan birkaç dakika sonra bombalaması, uçağının havada tacize uğraması ve piste zorlu bir iniş yapması gibi ölümcül zorluklara rağmen aynı gece İstanbul’a gelmesi, bize bir şeyi net olarak gösterdi. O da şu: Erdoğan’ın cesur yüreğini tartacak kantarlar Türkiye’de henüz mevcut değil.

III. Millet: Başkomutanın çağrısıyla başta İstanbul ve Ankara olmak üzere Türkiye’nin her yerinde meydanlara inerek göğsünü tanklara siper eden halk; Türküyle, Kürdüyle, Arabıyla, Lazıyla, Çerkeziyle, Gürcüsüyle ve diğer tüm kökenleriyle aynı değerlere inanan bir “millet” olduğunu gerçekten gösterdi. İslâmî terminolojide millet soya bakılmaksızın “tevhit inancını taşıyan müminlerin tamamı” demektir. Bu tanımlamaya göre “millet” bir üst kimlik olarak karşımıza çıkar. Bazı kavramlar kendilerine yüklenen zoraki anlamları sürekli olarak sırtlarından atarlar. Millet de kendisine zorla yüklenen “ulus” anlamını üzerinden attı ve çocuklarının gerçekte kimler olduğunu o gece bize gösterdi.

Darbe Teşebbüsüne Neden Gerek Görüldü?

AK Parti hükümetinin iktidara geldiği günden beri güdüm altına alınmayı reddetmesini darbe teşebbüsünün ana nedeni olarak sayabiliriz. Dışarıdan bakarsanız, başına gelen her şeyi bu nedenle hak ediyor AK Parti.

Bu hükümet eski Türkiye’nin “yurtta şahin, dışarıda karga” şeklinde okunabilecek olan dış politikasını değiştirerek farklı bir aktivite kazandırdı. Bölgede kendisini ilgilendiren olaylarda oyun

Jetlerle TBMM'nin Bombalanması

kurucu olma-ya, yapamıyorsa oyun bozucu olmaya soyundu. Müttefiklik kavramını edilgen olmaktan çıkarıp karşılık-

lı çıkar ilişkisine dönüştürdü. Büyük ölçekli yatırımlarda başına buyruk işler yapmaya başladı. Enerjide dışa bağımlılığı azaltacak büyük hamleler yapmaya başladı. Savunma sanayiinde yerli üretime döndü ve önemli kazanımlar elde etti. Büyük yatırımlarda uluslararası sermayenin emrine girmeyi reddetti, ülkenin lehine olan ihalelere öncelik vermeye başladı. Küresel güçlerin gözüyle baksanız, gerçekten de alaşağı edilmeyi hep hak etti.

Neden FETÖ?

AK Partiye uğraşacak, onu dizginleyecek ve gerekirse onu alaşağı edecek olan paralel yapı başından beri FETÖ idi. Bilmeyenler için söyleyelim; eski Türkiye’de bütün ideolojik eğilimlerin bir kopyası derin devlet içinde inşa edilirdi. Bütün sol fraksiyonlar, bütün milliyetçi ve mukaddesatçı unsurlar devlet içinde minyatür olarak kurgulanır, gerektiğinde o akımı dengelemek veya kontrol etmek için kullanılırdı. 70’lerde kurulan Milli Nizam ve ardından Milli Selamet Partisi’nin büyük bir tabana hitap ettikleri anlaşılınca, halkın bu dindar damarını devlet kontrolündeki başka bir dindar damarla dengelemek için Fethullah Gülen ve ekibine görev verildi. Güçlenmekte olan İslâmî damara karşı derin devlet kendi İslâmî damarına sahip olacaktı. Bu oluşum, hem Nurculuğu kanalizasyon edecek, hem de gerekirse İslâmî hareketlerin yükselişinin önünde engel teşkil edecekti.

80 öncesi bu oluşuma sınırlı bir kapasite tanınmış, sınırlı bir rol verilmişti. 80 darbesi komünist ihtilali tehlikesini Türk-İslâm akımını biraz güçlendirerek zayıflatmak isteyince, paralel dindar yapılanma olarak Fethullahçı akımın da güçlendirilmesine gerek duyuldu. Bu Fethullahçı akımın giderek güçleneceği ve günün birinde artık kontrol edilemeyeceği günlerin başlangıcı olmuştu. 90’larda Soğuk Savaş’ın sona ermesiyle tüm

dünyada görülen inanç patlaması, bu oluşumun kendisini daha da güçlendirmesine zemin hazırladı. Bu güçlenme, dindar akımları kontrol ve denge tutmak için bir zamanlar devlet eliyle kurulan Fethullahçı hareketin bir daha kontrol edilemeyeceğinin resmi olmuştu.

Anlayacağınız, Fethullahçı hareket hayatı boyunca devlet içinde alternatif dindar bir damar olarak yapılandı. Gerekliğinde dindar siyasi hareketleri tasfiye etmek gizli görevlerinin başında geliyordu. Merhum Erbakan'ın siyasi iktidarını alaşağı eden de bu oluşum olmuştu. 28 Şubat darbesini gerçekleştiren, Erbakan hükümetini düşüren ve Fethullahçılar dışında bütün İslâm kesimleri budamaya kalkan süreç bunların eliyle başlatılmıştı. 28 Şubat süreci bütün dindar çevrelere diz çöktürülen, yalnızca Fethullahçı hareketin zarar görmediği, yıldızının parladığı ve kontrol edilemeyecek kadar palazlandığı bir süreç olmuştu. O tarihten itibaren Fethullahçılar, koalisyon hükümetlerini avucunda oynatmaya, bir anlamda hükümet kurup hükümet yıkmaya başladılar.

CIA'nın bu büyümeyi görüp hareketin genel merkezini Pennsylvania'ya taşıması bu sıralarda gerçekleşti. Fethullahçı hareket dini argümanlarını dünyanın küresel sahibinin Amerika olduğunu, onu elde ederlerse tüm dünyayı İslâm'la buluşturacakları üzerine kuruyor, dindar kitleleri neden Amerika'nın güdümünde olduğuna bir anlamda ikna ediyordu. Her ülkede okul açmak, CIA'nın önünü açtığı, küresel bir cemaate dönüşme projesiydi. Tüm dünyaya Müslüman-Türk kültürünü yaydıklarını zanneden bu cemaatin mensupları, aslında Amerika'nın yeni dünya dini proje-

sinin bir pilot uygulaması olduklarının farkında değildiler. Dinler arası diyalog, ılımlı İslâm vb. tüm projeler, aslında Amerika'nın kendi müstakbel dini olan Mormonluğun güdümünde sevk ve idare olunacak yeni dünya dini arayışından başka bir şey değildi.

AK Parti iktidarı başladığında Fethullahçı hareket oluşumunu çoktan tamamlamış, önemli kurumların neredeyse sahibi haline gelmişti. AK Parti iktidara geldiğinde hareketin mensupları "Emrinizdeyiz!" mesajını verdiler; birliktelik böyle başladı. Ancak yolculuk boyunca ortaya çıkan ihanetler bu birliktelik ilişkisinin hep inişli-çıkışlı olmasına yol açtı. Bu nedenle 2002'den günümüze FETÖ-AK Parti ilişkisini üç devrede incelemekte yarar var:

1. *Yalakalık Dönemi:* Bu dönemde FETÖ yandaşları, zaten elde ettikleri asker, polis, yargı mensubu ve bürokratlarıyla AK Partiye yanaşarak kendilerinden oldukları görüntüsünü verdiler. Amaçları iktidarı 4 koldan sarıp güdüm altına almaktı. Tayyip Erdoğan'ın öyle kolay yenilir-yutulur bir lokma olmadığını anlamaları ve Erdoğan'ın hükümetten öyle kolay ayrılmayacağını anlamaları için ikinci seçim dönemine girilmesi gerekecekti. İlk yıllarda görülen flört döneminin Erdoğan ve AK Parti tarafından kurgulandığını düşünenler yanılırlar. Çünkü AK Parti iktidara geldiğinde devletin askeri, bürokratik, yargısal ve emniyet alt yapısı tamamen bunların kontrolündeydi. Tayyip Erdoğan istemese de bunlarla çalışmak zorundaydı. Bu birinci dönemde FETÖ'cü unsurlar, sureti haktan görünüp AK Parti'nin icraatlarına çaktırmadan taş koyma veya gözdağı

Fethullahçı hareket hayatı boyunca devlet içinde alternatif dindar bir damar olarak yapılandı. Gerekliğinde dindar siyasi hareketleri tasfiye etmek gizli görevlerinin başında geliyordu. Merhum Erbakan'ın siyasi iktidarını alaşağı eden de bu oluşum olmuştu. 28 Şubat darbesini gerçekleştiren, Erbakan hükümetini düşüren ve Fethullahçılar dışında bütün İslâm kesimleri budamaya kalkan süreç bunların eliyle başlatılmıştı. 28 Şubat süreci bütün dindar çevrelere diz çöktürülen, yalnızca Fethullahçı hareketin zarar görmediği, yıldızının parladığı ve kontrol edilemeyecek kadar palazlandığı bir süreç olmuştu. O tarihten itibaren Fethullahçılar, koalisyon hükümetlerini avucunda oynatmaya, bir anlamda hükümet kurup hükümet yıkmaya başladılar.

Mayıs 2013'te beyaz Türkler tarafından Gezi olayları tertip edildi. Taksim'deki Gezi Parkında belediyenin yapmak istediği düzenlemeyi protesto eden eylemler derinleştirildi ve giderek tüm şehirlere sıçradı. Paralel yapının asker ve polisleri hem sokağın yönetilemez hale gelmesine çalışıyor, hem de olayların kontrol altına alınmasına engel oluyordu. Gezi olaylarından Tayyip Erdoğan daha da güçlenerek çıkınca paralel yapı aynı yılın sonunda 17-25 Aralık operasyonunu devreye soktu. Bu operasyonun başlıca amacı AK Partili bakanları rüşvet ve yolsuzlukla suçlayarak AK Partinin oylarını aşağı çekmek ve 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde AK Partiye seçim kaybettirmektir.

verme yolunu seçiyorlardı. 27 Nisan 2007'deki e-muhtıra ve 2008'deki kapatma davası bu gözdağı siyasetinin önemli örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

2. **Çelmeleme Dönemi:** 7 Şubat 2012 kırılma noktası oldu. Hakan Fidan FETÖ'cü polis ve yargı mensuplarınca gözaltına alınmak ve teröristlerle görüştü diye, vatana ihanet suçlamasıyla gözaltına alınmak istendi. Hakan Fidan yargı önüne çıkarılsaydı, emri veren kişi olarak Erdoğan da yargı önüne çıkarılacaktı. Bu eylem tutmayınca Mayıs 2013'te bu kez beyaz Türkler tarafından Gezi olayları tertip edildi. Taksim'deki Gezi Parkı'nda belediyenin yapmak istediği düzenlemeyi protesto eden eylemler derinleştirildi ve giderek tüm şehirlere sıçradı. Paralel yapının asker ve polisleri hem sokağın yönetilemez hale gelmesine çalışıyor, hem de olayların kontrol altına alınmasına engel oluyordu. Gezi olaylarından Tayyip Erdoğan daha da güçlenerek çıkınca paralel yapı aynı yılın sonunda 17-25 Aralık operasyonunu devreye soktu. Bu operasyonun başlıca amacı AK Partili bakanları rüşvet ve yolsuzlukla suçlayarak AK Parti'nin oylarını aşağı çekmek ve 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde AK Parti'ye seçim kaybettirmektir. 17-25 Aralık operasyonları, hukuki davalar kılığında görünse de nihai hedefi hükümete seçim kaybettirmek olduğu için silahlı bir darbe teşebbüsü olarak tarihe geçti. Bu tarihten sonra hükümetin paralel yapıyla mücadelede kararlılık göstermesi ve soruşturmaları derinleştirilmesi, paralel yapıyı hukuk dâhilinde tasfiye etmeye çalışması savaşın giderek kızışacağına işaretliydi. Paralel yapının bütün salvolarının savuşturulması da giderek bu yapıyı kızdıran ve taraftarlarını bunalımlara sürükleyen bir husus olarak gözümüzü çar-

piyordu. Gittikçe kızışan savaş bu yapının teröre örtük destek vermesine, Türkiye'yi içeride ve dışarıda köşeye sıkıştırmaya çalışmasına kadar gitti. 7 Haziran 2015 seçimlerinde AK Parti'ye karşı yapılan seçim ittifakı kısa süreli bir ümide yol açsa da MHP'nin birleşik cephede yer almayacağına açıklaması oyunu bozdu. Koalisyon görüşmelerinin ardından hükümet bir türlü kurulamayınca seçimler 1 Kasım'da tekrar edildi. Dağın ardındaki bu son ümit ışığı, AK Parti'nin %50'yle tekrar seçim kazanmasıyla sönünce, paralel yapı ve arkasındaki güçler başka bir döneme sürüklediler.

3. **Saldırı Dönemi:** AK Parti hükümetinin darbeye alaşağı edilmesi, hatta mümkünse Erdoğan'ın öldürülmesi hem başını CIA'nın çektiği istihbarat örgütlerinin, hem de paralel yapının son şansıydı. CIA ve müttefikleri, Türkiye'nin bölgedeki oyunbozan tavrından kurtulacak, paralel yapı da zaten yaklaşmakta olan soruşturma ve cezaları savuşturma imkânı bulacaktı. Bu saldırı döneminde ellerine çakı dahi almadıklarını iddia eden FETÖ'cülerin siviller dâhil kendilerine karşı gelen herkesi bombalarla, tanklarla, toplarla ve ağır silahlarla nasıl imha ettiklerini tüm dünya dehşetle izledi.

Bu Bir Hipnoz mu-Akıl Tutulması mı?

Herkesin dillendirdiği ama bir türlü işin içinden çıkamadığı bir şey var, o da şu: Bu kadar eğitilmiş adamlar nasıl oluyor da bir meczubun emrine girerek bu kadar akıl dışı işler yapabiliyorlar? Haşhaşı yöntemlerle -hadi- cahilleri kolaylıkla kandırabilirsiniz, diyelim. Peki, bu kadar okumuşa ne oluyor? Bunun cevabı yetiştirme ve motivasyonu sürdürme tarzında gizli. Bu tip yapılarda li-

dere kutsal bir kişilik kazandırılır. Örgütsel hassas çalışmalar yapılır ve kendi bağlarına ödül olarak makam-mevki ve benzeri imkânlar sunulur.

Küçüklüğünden beri bu yapının içerisinde olanlar çok iyi bilirler. Çok zeki ve başarılı olanlara dahi kritik sınavları kazanmaları için kendilerine önceden sorular verilir. Bu şekilde elini örgüte kaptıranın kolunu kurtarması artık mümkün değildir. Örgütten ayrılmayı düşünen subayların ve bürokratların karşısına, yıllar önce birlikte yaptıkları kanunsuzluklar sesli veya görüntülü kayıtlar çıkar. Bu kişiler, yıllarca emek vererek geldiği mevkiden onursuzca atılmayı göze alamadıkları için örgütün şantajlarına boyun eğmek zorunda kalırlar. Terfi ve pozisyon atamalarında da karşılıklarına hep örgütün torpili çıkar, kendilerini hayat boyu bu yapıdan kurtaramazlar.

Bazılarında pişmanlıkla ortaya çıkan vicdan azabını gidermek için gereken Moral-motivasyon inançla sağlanır. Bireyler haksız sınav kazanarak, başlangıçta kötü bir şey yaptıklarını, ancak bu yapı içerisinde kalarak önemli hizmetlerde bulunacaklarına zamanla kendilerini inandırırılar. Bir süre sonra vicdan azabından eser kalmaz. Her şey normale döner ve hizmete (!) devam edilir.

Diyeelim ki böyle, peki bu adamlar idamla yargılanacakları işlere nasıl cesaret ederler? Bunun cevabı da basit bir oyunda gizli. Haklarında ciddi soruşturmalar devam eden üst düzey subaylar ve bürokratlar, örneğin darbe kararı aldıklarında aynı yapıya bağlı diğer arkadaşlarını basit bir yöntemle ikna ederler. Örneğin, kendi isimlerinin de soruşturma dosyasında yer aldığı, çeşitli kişilerce kulaklarına fısıldanır. Bir şeyler yapılmazsa zaten görevden alınıp yıllarca hapiste çürüyecekleri söylenir. Moral ve cesaret vermek için ABD ve diğer büyük devletlerin bu işin arkasında durdukları, bu nedenle darbenin başarısız olma şansının sıfır olduğu ileri sürülür. Ne akıl tutulması ne de hipnoz halinde bile mümkün görülmeyen katılım, bu şekilde kolayca sağlanır.

Eminiz, ifadeler tamamlandığında darbeye katılmaya ikna edilen pek çok subay ve astsubay hakkında, önceden açılmış bir soruşturma dosyası olmadığı görülecektir. Paralel yapının önderleri kendilerini kurtarmak için oynamayı göze aldıkları hayati bir kumara tüm arkadaşlarını dâhil ederek kendi sonlarını topyekûn getirmişlerdir.

Darbe Neyi Amaçlıyordu?

İmanını tamamen örgüte ipotek olarak vermiş bir subay MİT'e başvurarak *"Büyük bir darbe tertibi yapıldığını, kendisinin de bu işin içinde olduğunu; ancak vicdanının kendisini rahatsız etmesi üzerine itirafçı olmaya karar verdiğini ve her şeyi anlatacağını..."* söyler. MİT'in bu olayı Genelkurmay nezdinde soruşturmaya başlaması üzerine darbeye bir nevi erken doğum yaptırılmış olur. Darbecilerin sabaha karşı 03'te istedikleri yeri ele geçirebileceği mümkünken; planın gece 21:30'a alınması işlerini zorlaştırır. Yukarıda saydığımız ilk direniş ve Başkomutan-millet uyumu da devreye girince darbe başarısız olur.

Darbenin başarısızlığa uğraması üzerinden yapılan bir polemik, bazılarınca işin vahametinin tam olarak kavranamadığını gösteriyor. Fethullah Gülen de yaptığı açıklamalarda tüm dünyanın Türkiye'ye güldüğünü söyledi. FETÖ'cüler hep bir ağızdan soruyorlar: Böyle acemice darbe mi olur? Bu soruyu sorduğunuzda iki gladyatörden ölmüş olanın gladyatör olmadığını iddia etmiş olursunuz. Hem de ayakta olanın pekâlâ diğerinin yerinde olabileceğini göz ardı ederek. Bu soruyu sorduğunuzda, olağan üstü bir dövüş çıkararak rakibini öldürmeyi başarmış olan gladyatörün yiğitliğini de göz ardı etmiş olursunuz.

İşin vahametini tam olarak kavrayamayanların düştüğü başka bir hata da darbe teşebbüslerinin B ve C planlarının da olabileceği; belki de asıl hedeflenenin yönetimi tam olarak ele geçirmek değil de "Erdoğan belasından kurtulmak..." veya "ülkeyi bir iç savaşa sürüklemek..." olabileceğini düşünmemeleri. Başarısız olanın acemiliğinden falan dem vurarak başarıyı küçümseyenler nasıl bir alçaklık sergiliyorlarsa, diğer ihtimalleri halkın gözünden kaçırmaya çalışanlar da aynı şekilde başka bir alçaklık sergiliyorlar!

Kimsenin kuşkusu olmasın, darbenin birincil hedefi yönetimi tamamen ele geçirmek, Türkiye'yi altın tepsi içerisinde birilerine ikram etmek idi. Ama ikincil hedefi de kuşkusuz Erdoğan'ı öldürmek veya rehin almak, mümkünse ülkede kaos ve iç savaş çıkarmak idi. Yukarıda saydığımız olağanüstü direniş darbeyi kelimenin tam anlamıyla nefessiz bıraktı ve başarısızlığa uğrattı.

Durum ne olursa olsun lideriyle, kurumlarıyla ve halkıyla topyekûn karşı çıkararak darbenin hakkından gelen Türkiye, zavallıların dudak bükmelerinin ötesinde, tarihi bir kutlu yolculuğa şimdiden başlamış bulunuyor.

Türkiye Yeniden Hak Cihadın Lideri Oldu

Her kriz yeni fırsatlara gebedir. Krizler sizi yıkabilir veya tersine büyütebilir. Büyük devletler ve milletler tarihsel krizleri fırsata çevirerek büyümüşlerdir.

15 Temmuz gecesi Türkiye lideriyle, kurumlarıyla ve en önemlisi halkıyla verdiği olağanüstü bir direnişle gerçek bir destan yazdı. Bu yeni destanın muhtemel adı *“Müslüman bir milletin demokrasi destanı”* olacak. Müslüman Türkiye hak ederek yakaladığı bu fırsatla, şanlı geçmişine şan katacak yeni bir sürece giriyor.

Henüz milyonlarca zihnin olayı bu yönüyle okuyabildiğini sanmıyoruz. Ancak şunu söyleyebiliriz ki 21. yüzyıl boyunca bütün Ortadoğu ve Afrika’da Müslüman Türkiye’nin demokrasi mücadelesi yazılıp-çizilecek, okullarda okutulacak ve rol-model olarak gösterilecektir. 15 Temmuz gecesi, her geçen yıl biraz daha efsanevi özellik kazanacak ve bölgede yaşayan herkes için Fransız devrimini rafa kaldıracak derecede önemli bir kazanıma dönüşecektir.

Tarihte, Müslüman Türkler ve Kürtler Abbasi devletinin zayıflayıp Haçlı ve Moğol saldırıları arasında sıkışarak çaresiz kaldığı dönemde, Halifeden “Emirü’l-ümeralık” alıp hak cihadın başına geçtikleri için teveccüh görmüşlerdi. Gerek Eyyubilerin, gerekse de Selçukluların yükselişi tamamen hak cihada önderlik edip İslâm ümmetinin izzetini ayağa kaldırmaları sayesinde gerçekleşti. Daha sonra Osmanlıların da İslâm ümmetinin kalbinde taht kurması, bu hak cihadın başına geçmesiyle mümkün oldu. Neydi bu hak cihat? Aman-sız kahpe saldırıları durdurmak ve gerekirse fesadın kalbine kadar hücum etmek. Tarihi bu açıdan okuduğumuzda, günümüzde de *“yeni bir hak cihadın”*, başına geçecek Müslüman kavmi zaten beklemekte olduğunu göreceğiz.

Çağımızın hak cihadı İslâm ülkelerinin kendi kültürel kodlarına dayalı olarak verecekleri *“demokrasi ve hukuk”* mücadelesidir. Çünkü düşmanlarımız bize fiilen saldırmayı çoktan terk et-

mişler, amaçlarına vekâlet savaşlarıyla ulaşmayı tercih etmişlerdir. Öyleyse, bize düşen de eline silah almadan, hak arayacağım diye terörize olmadan, ama gerektiğinde başını verip hakkından vaz geçmeden mücadele vermek olmalıdır. Çağımızın *“hak cihadı”* hak ararken, kendi ülkesini iç savaşa sürüklememek, ama hak mücadelesinden de vaz geçmemek olmalıdır.

Osmanlı devletinin parçalanmasından sonra İslâm ülkeleri kendilerini yöneten diktatörlüklere karşı dâhili-meşru bir mücadele tarzı geliştirerek bunu bir standarda oturtmayı bir türlü başaramadılar. Haklarını aramak için sürekli olarak devrim, isyana veya çatışmaya yöneldiler. İç savaşların ve dökülen kardeş kanının kendi hak davalarına da zarar vereceğini unuttular. Âdem’in iki oğlundan hak üzere olanın (Habil’in) diğerine: *“Eğer beni öldürmek için elini bana uzatacak olsan da ben seni öldürmek için elimi sana uzatacak değilim...”* (Maide, 5/28) dediğini akıllarına getirmediler.

Bu millet o akşam öyle büyük bir kitap yazdı ki, henüz pek çok sayfasının okunamadığını görüyoruz. Türküyle, Kürdüyle, Arabıyla, Lazıyla, Çerkeziyle ve diğer kökenleriyle bu *“Millet”* ilahi değişim yasalarının temel ilkesi olan *“Kendinde olanı değiştirme”* (Ra’d, 13/11) ilkesini yerine getirdi. Bu duruşuyla, *“Rabbim, ben değiştim, üzerimdeki korkaklığı ve pısrıklığı attım; hak ve adalet eri oldum, artık sen de benim makûs talihimi değiştir!”* demiş oldu. Hz. Peygamber (s.) *“Her nasıl olursanız, öyle idare olunursunuz.”* diye buyurmuştu. Bu millet, korkak ve pısrık olmadığını, gerekirse hak için savaşaacağını, ama saldırgan ve cani de olmadığını gösterdi. Öyleyse ey Rabbim, Peygamberimizin işaret ettiği gibi: *“Bize, bize yaraşır yönetimler nasib et!”*

Cuntaya Karşı Millet Darbesi

Genelkurmay önünde, kışlaların kapılarında çıkışları engelleyen millet varlığının Türkiye'nin ortalama ideolojisi olduğunu unutmamak gerek. Aşırılıklardan uzak, ortalama din anlayışına sahip, Müslüman kimliğiyle mücehhez güçlü liderlerin etrafında toplanan genel millet bağı Anadolu'da kurulan yapının genel geçer ifadesi.

Ercan YILDIRIM

15 Temmuz cuntası Türk siyasi hayatında telafisi mümkün olan yaralar açarken, siyasi gelenegimizde çok önemli kırılmalarla birlikte yeni adetler de geliştirdi. Öncelikle 27 Mayıs ile beliren ve halkın ordu müdahalelerine tepkisiz kaldığı, kalacağı inancı yok oldu. Cuntayı, “halk darbesi” durdurdu. Türk milleti “sandık namustur” dediği gibi sandığa, milli iradesine sahip çıktı. Darbecilerin hesaplayamadığı en kritik nokta, milletin tankın önüne yatması oldu. Bir diğer kırılma medyada gerçekleşti; Doğan medyası başta olmak üzere sol-liberal geleneğin gazetecileri ve yorumcuları açıktan cuntaya karşı çıktı. Son olarak asker içinde “pürFETÖcü” olduğu anlaşılan kalkışmaya başka kesimler, odaklar destek vermeyerek “emir komuta zinciri”ni tamamlamadılar.

Darbe girişiminin ikinci saatlerinde başladığı, gece yarısında şiddetlendiği ve sabah vaktine doğru gerilediği göz önüne alınırsa asker içinde FE-TÖcülerden emir almak istemeyen ama onları da tasfiye etmeyi göze alan kesimlerin kalkışmanın akamete uğramasında doğrudan etkisi olduğu

gözlenir. Türk siyasi ve askeri tarihi rövanşizm ve tasfiyecilik üzerine kurulmuştur. Darbeler bir yönüyle sivil idareleri tasfiye ederken çok daha fazlasını asker içinde gerçekleştirir. Dolayısıyla sadece demokrasinin ya da siyasi hayatın kesintiye uğraması değil siyaseti belirginleştirecek dış güçlerin ilgisini çekmesi bakımından da tasfiyecilik 15 Temmuz'a sevinen kesimleri cesaretlendirdi.

Halksız Halk Savaşı Teorisi

15 Temmuz darbe girişimi sol-liberallerle birlikte Kemalistlerin de tepkisini çekti. Sadece Doğan medyasının değil, basın-yayın organlarının geneli cuntaya karşı durdu. Sosyalist abilerden bazıları, ihtirastlı Kemalistler bilhassa “halkın tankların karşısına çıkması”na çok bozuldu. Doğru olmayan biçimde halkın cunta girişiminin başarısız olduktan sonra sokağa indiği yorumlarına ötekileri eklendi.

Tankların önüne geçenlerin, meydanları dolduranların halk değil kamu-yarı kamu yönü ağırlıklı partililerin, siyasal öznelerin, lümpenlerin olduğu dile getirilir-

Murat Belge başta olmak üzere sosyalistlerin cuntaya karşı geliştirdikleri argümanların, bilhassa halk üzerinden yaptıkları eleştirilerin arkasında “halk savaşı”nı başlatabilecek iradeyi, meşruiyeti kendilerinin gösterememesi vardır. Cumhurbaşkanı Erdoğan bir yandan 14 yıl boyunca sandık tekeli eline alıp halkı seçimlere hazırlayabilirken öte taraftan milleti “sokaklara da indirmeyi” başarmıştır. Sosyalist ütopyanın arkasında halk savaşını, sosyalist devrimde halkı yanına alabilme yeteneğini göstermek vardır. Laik-seküler kesim seçmenlerini sandığa bile getiremezken, Cumhurbaşkanı’nın tankların karşısına, üstelik kendi seçmen çevresinden olmayanları bile cuntaya karşı mobilize edebilmesi solu çıkmaza sürükledi.

ken milletin “demokrasi için değil Recep Tayyip Erdoğan için” tankın önüne yattığı da eleştirilerin odağında yer aldı.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, pek çok cenah-tan insanın temsil ettiği millet varlığının ortalamayı tutturacak muhafazakâr tutumla “yurtseverlik” başlığı altında, içine laikleri de alarak cuntayı durduğu muhakkaktır. Haliyle Erdoğan’ı iktidarda tutmak değil, Erdoğan’ın temsil ettiği demokratik varlığı korumak bu kesimin misyonu oldu. İçinde tarikat ve cemaatleri de, Gezicileri de, milliyetçileri de, lümpenleri de barındıran bu halkı birleştiren en önemli ve ontolojik değer “Anadolu irfanı”dır. Sol-sosyalist hatta Kemalistlerin millet düşmanlığı bir bakıma bu irfan halkasına giremeyecek kadar yabancı kalmalarındandır. Millet irfanını derin analizler, uzun boylu konuşmalar barındırmadan vatan, millet kavramları etrafındaki her türlü “gâvur saldırısı”nı tehdit olarak kabul eder. Haliyle milli olanı Anadolu irfanı, saf Anadolu insanı temsil eder.

Murat Belge başta olmak üzere sosyalistlerin cuntaya karşı geliştirdikleri argümanların, bilhassa halk üzerinden yaptıkları eleştirilerin arkasında “halk savaşı”nı başlatabilecek iradeyi, meşruiyeti kendilerinin gösterememesi vardır. Cumhurbaşkanı Erdoğan bir yandan 14 yıl boyunca sandık tekeli eline alıp halkı seçimlere hazırlayabilirken öte taraftan milleti “sokaklara da indirmeyi” başarmıştır. Sosyalist ütopyanın arkasında halk savaşını, sosyalist devrimde halkı yanına alabilme yeteneğini göstermek vardır. Laik-seküler kesim seçmenlerini sandığa bile getiremezken, Cumhurbaşkanı’nın tankların karşısına, üstelik kendi seçmen çevresinden olmayanları bile cuntaya karşı mobilize edebilmesi solu çıkmaza sürük-

ledi. Burada hem halka çağrı yapabilecek iradeyi ve cesareti gösterme hem de çağrıya karşılık verecek kitleler üzerinde meşruiyet sahasını kurabilme etkisini dikkate almak gerekir.

Ne Cunta Ne Erdoğan

“Cunta başarılı olsaydı da insanlar ellerinde bayraklarla sokağa inerlerdi” tezinin gerçekçi olup olmadığı bilinmez fakat cuntacıların kolay kolay sokağı teslim alamayacağını düşünmek de gerek. Böylece yeni darbe planları yapanların bundan sonra öncelikle insan unsurunu gözeteceği muhakkak. Öyle ki darbeyi erken yapma nedeni olarak “tüm Erdoğan muhaliflerinin sokağa dökülüp cuntayı destekleyeceği” zannını yadsımamak gerekir. Erdoğan muhalifleri bile eleştirilerini bir kenara bırakıp bu aşamada demokrasiden yana tavır alarak millet bağına tercih etti.

Cunta süreci siyasetin yönü konusunda bilhassa AK Parti ve Erdoğan karşıtlığı hususunda yeni dengelerin kurulduğunu da gösteriyor. Darbe karşıtı çevreler neredeyse Türkiye’nin tamamını kapıyor fakat zinde güçlerle beraber sol-Kemalist kesimin cuntanın bastırılmasından büyük umutlar devşirdiğini ayrıca görmek gerek. “Ne Erdoğan ne cunta ne FETÖ” diyenler, demokratik tepkiyi kendi siyasi alanlarını tahkimde kullanırken “İslâmcı dikta ile askeri faşizm” deyimlerini kullanarak siyasal varlıklarını genişletmektedirler. Kalkışmanın Erdoğan’a alan kazandırdığı eleştirileri, peşinden yeni bir Kemalist birlikteliğin işaret fişeği gibi düşünülmelidir.

Elbette bu süreçte ordunun içinde güçlenen Kemalistleri ya da ulusalcıları gerçek bir darbenin içine sokmak, demokratik kanalları askeri müdahale ile kuvvetlendirmek niyetlerinin uç verebileceğine dikkat etmek gerek.

Kemalistlerin sendromunu yıllarca sosyalistler ve sol örgütler daha derin, daha keskin yaşıyorlar: “seçimle de darbeyle de olmuyor” ikilemi, Balyoz, Ayıışı, Ergenekon gibi hareketler bir çıkmaza saplanmayı sağlamıştı. 15 Temmuz hem umut hem umutsuzluk olarak sol-Kemalistleri iyice endişeye sürükledi. Yılmaz Özdil’in gazetesine karşı *Sözcü*, *Cumhuriyet*, *Aydınlık* tarafı da FETÖ’den açılacak alanın genişliğini hesap ediyor. Böylece iktidar mücadelesinin en belirgin görüldüğü askeri-sivil bürokraside büyük bir “yanık” belki de yeni zinde güçler tarafından doldurulmayı bekliyor. Bu karakteriyle sol-Kemalist çevre cuntayla birlikte demokratik bir tavır içine girerek olumlu adımlar atsa da millet varlığını küçümseyerek millettten kopuşunu çabuklaştırdı.

Darbe Savuşturuldu mu?

Cumhurbaşkanı Erdoğan düşmanlığı gözleri kör etmiş olmalı ki hadiseye tiyatro diyerek gerçeklik ile hakikat alanı arasındaki mesafeyi açtılar. Dolayısıyla görünenlerin arkasına bakmayı öğütlerken öte taraftan ezberlenmiş kalıp ifadelerle teslimiyetle gerçeklik dışına çıktılar. Sol-Kemalistler linç kültürünü eleştirirken kendi linç kavramlarını devreye sokarak, askerin kafasının kesildiği gibi yalanları büyüttü; Allah’tan Kubilay’a dayamadılar. Sol-Kemalistler, dış güçler emperyalizm eleştirilerini pragmatik alana getirerek Erdoğan ve İslamcı düşmanı emperyalizme yumuşak bakmayı sürdürdü; haliyle darbeci olmasa bile dış desteğin kesilmesini zafer olarak değerlendirmeyi tercih etti. Dolayısıyla görünüşte FETÖ’nün gidişine sevinse, ABD’nin başarılı olmadığını dillendirse bile tersinden iki tarafın çatışmasının her halükârda kazanç olduğu için Amerikancılığı tüm boyutlarıyla yüceltmış oldu.

Darbenin başarılı olup olmadığı, darbecilerin amaçlarının sonraki yıllarda ne kadar hayata geçtiğiyle belli olur. Bu açıdan darbecilerin başarılı olması kadar olmaması, cuntanın engellenmesiyle değil, siyasal alanın ne şekilde düzenlendiğiyle ilgilidir. Darbe öncelikle zihinleri kontrol altına alır; eklektik kavramlarla yepyeni bir siyasal alan oluşturulurken, kültürel ve fikri yeni sentezleri dayatır.

Görünen o ki kamuyu denetlemek isteyecek pek çok ideolojik grup çatışmaya hazırlanır-

ken AK Parti ve Cumhurbaşkanı Erdoğan’ı siyasal alandan dışlamak için de harekete geçecekler.

FETÖ gibi güçlü organizasyonları ve sosyolojik-dini desteği bulunan yapıları ortadan kaldırmaya mecali olmayan sol-Kemalistlerin, milli irade üzerindeki gücü nedeniyle Erdoğan’a verdikleri destekle FETÖ’den kurtulduktan sonra geniş çaplı ittifaklara girme hesapları bâki. Darbe ayrı, ordunun yönetime el koyması ayrı kavramlardır. Darbe savuşturuldu ama emir-komuta zinciri üzerindeki baskı ve yönlendirme gücü artabilir.

Şimdilik bu zinciri kırabilmenin tek yolu, bizi bin yıldır bugünlere getiren, insanları 15 Temmuz’da hesapsız kitapsız tankların karşısına çıkaran “millet irfanı”nı güçlendirmektir.

Beka Meselesinin Etkisi

15 Temmuz cuntasının Türkiye’de hangi sonuçlara yol açacağını şimdiden kestirmek mümkün değil. Cuntanın nedeni genel olarak FETÖ yapılanmasının devleti ele geçirmekle bağlantılı olduğu yolundaki kamusal kabullerin payı olmakla birlikte asıl olarak Soğuk Savaş’a kadar uzanan bir sürecin, içinde 11 Eylül ve akabindeki Irak işgalinin, Afganistan Savaşı’nın da büyük payı bulunmaktadır. Bunlara belki Arap Baharı ile birlikte Ukrayna Turuncu Devrimi, Gürcistan Kadife Devrimi’ni de eklemek gerek. Dolayısıyla başta Ortadoğu olmak üzere Rusya ve Çin ile irtibatlı tüm ülkeler yeni bir yeni dünya düzeni tesisinde farklı operasyonların merkezinde yer alabilmektedir.

Fransa’da IŞİD’in yaptığı saldırılar, Brüksel’de havaalanı saldırısı, İngiltere’nin AB’den ayrılması bile bu sürecin devamı niteliğindedir. Haliyle Türkiye’nin PKK saldırılarıyla iyice yıpratılması, hiçbirini üstlenmediği halde IŞİD’in yaptığı iddia edilen bombalamalar da cunta girişimine eklenmelidir. Türkiye’nin resmen kurulduğu 1923’ün yüzüncü yılı bu açıdan bir dönüm noktası sayılmaktadır. Terör örgütünün hendekler üzerinden bir özyönetim çabası bölünme teorileri ile birlikte okunduğunda zaten Türkiye’nin bölünüp yok olması kaygılarını, beka meselesini diri tutarken darbe girişimi bu sürecin gayet ciddi, bozuk niyetli ve meseleyi uzatmamaya niyetli olduğunu gözler önüne serdi. Türkiye’nin bölünmesi bir tarafta bölgedeki ülkelerin hepsi benzer tehlikeyle

karşı karşıyadır. Artık imparatorlukların dağılmasının üzerinden yüz yıl geçtikten sonra ulus devletlerin de hele ki çevre ülkelerde etnik, kültürel, mezhepsel, dinsel farklılıklar barındıran ülkeler paramparça olacak bir dönemin eşiğinde bulunmaktadır. Türkiye’de farklı etnik yapıların arka arkaya sıralanması, kaosun sürekliliği, yaşanmaz hale getirilmeye çalışılan bir hayat, sürekli bombaların hedef olma ihtimali vatandaşta bir bıkkınlık ve bezginlik doğurabilir.

İslâmcıların Darbeyle Sınırı

Darbe girişimi milletimizin hiçbir darbeye göstermediği, gösteremediği, gösterme imkânı bulamadığı direnme ahlakını diri tuttu. Öyle ki kadim gaza ideolojisinin modern dönemlerde farklı biçimlerde yorumlandığı dikate alınırsa tankların önüne atılan, kurşun atan helikopterlerin altından çekilmeyen milletin direniş manifestosu yazdığını söylemek gerek. Bu sivil bir protesto olmadığı gibi siyasi bir eylem de değildir; farklı kesimlerden pek çok insanın katıldığı darbe karşıtı gösterilerde İslâmcıların iyi sınavlar verdiğini söylemek gerek.

İslâmcıların önceki hiçbir darbeden yara almadığı, tek tük hadiseler hariç kendini eve kapattığı iddiaları 15 Temmuz cuntasına karşı ölümüne direnişte geçersizleşti. İslâmcılar sıradan Anadolu insanından kentli orta üst sınıfa kadar pek çeşitli insan unsuruyla tankların önüne geçti. Böylece siyasal manada Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın arkasındaki desteğin fiili manada mücadele edebilecek, direnişe geçebilecek, devrimci olmasa bile korumacı şiddeti gösterebilecek tabana sahip olduğu çok açıkça netleşti.

“Darbeyi gerekçe göstererek seçimle bile gelse otoriter yönetimi kabul ettirmeye kalkmasın” söylemini tekrar edenler sivil dikta ya da askeri darbe seçeneği dışında millet varlığının haykırdı-

ğı bir üçüncü yolun mümkün olduğunu, seçilmiş iktidarın kendini koruyacak kitleyi iyiden iyiye siyasallaştırabildiğini, sosyalist-Kemalistlerin sık sık tekrarladığı üzere demokrasinin sadece sandık olmadığını, sandığı korumak, tanklara karşı koymak olduğunu da gösterdi.

Öykünmeci Kemalist eleştiri halkı siyasallaştırmaya, mobilize etmeye, sokaklara indirip gündür aynı performansı sergiletmeye sinirlenirken aynı zamanda camiye, sokağı, tankları siyasallaştırmasına, iktidar aracı haline getirmesine yine gıpta ederek karşı çıkıyor.

Sol-Kemalizm kendi kitlesini klişeler üzerinden siyasallaştırabilirken, hâlâ iktidar imkânlarını bulabilecek bir kitleselleşmeye kavuşamadı. Kitlerle partileri naiflikle maluldür; muhafazakârdır, şiddetten, uçlardan, marjinalikten, farklı olmaktan korkar, ortalamayı besler. Hâlbuki yüzde 50’lik dilimi hâlâ kendine bağlayan AK Parti kendi tabanıyla beraber başka partilerdeki “ortalama dindar, milliyetçi, muhafazakâr”ları darbe karşıtlığı üzerinden sokaklara dökmeyi başardı. Dolayısıyla merkezi epeyce büyüttü. Burada tank karşısına çıkma gibi ekstrem örnekleri bile yücelterek ve normalleştirerek gören bu geniş ittifakı elbette İslâmcı temele, İslâmcılığın tekrar vatan-bayrak-marş gibi simgelere dönmesine bağlamak gerekir. İslâmî söylemleri ilk algıları ve anlamları ile kullanmayan, milliyetçi dile düşmeden yurtsever tezlere geçen, küresel dindarlığa dayalı muhafazakârlığı yaygınlaştıran iktidar ve Erdoğan kuşkusuz kendisine oy vermeyenleri bile cunta düşmanı haline getirebildi. Tüm darbelerde, cunta girişimlerinde olduğu gibi ortada bir kazanan varsa bu “kavramlar”dır. Demokrasi ve laiklik cunta nedeniyle İslâmcılar için bir çıkar yolun ötesinde “meşruiyet kaynağı” olmayı kesinleştirdi. Artık İslâmcıların dayanaklarının başını “demokrasi” oluşturur.

15 Temmuz hem umut hem umutsuzluk olarak sol-Kemalistleri iyice endişeye sürükledi. Yılmaz Özdil’in gazetesini Sözcü’yü, yandaş medyaya dönmekle eleştirmesine karşın Sözcü, Cumhuriyet, Aydınlık tarafı da FETÖ’den açılacak alanın genişliğini hesap ediyor. Böylece iktidar mücadelesinin en belirgin görüldüğü askeri-sivil bürokraside büyük bir “yarık” belki de yeni zinde güçler tarafından doldurulmayı bekliyor.

Demokrasinin Sorgulanması: Kim Demokrat?

Demokrasi kültürel olarak yerleşmediği halde siyasi anlamda ontolojik mertebeye oturur. Bu demokratlık gösterileri Anadolu irfanını temsil eden sıradan insanlarda gerçekten mühim bir karşılığı olurken, elitlere karşı kendini gösterebilme, onların alanlarını daraltma ve güçlerini sergileyebilme imkânını oluştururken hâlâ Kemalist seçkincilikte, elitlerde küçümsenen daha önemlisi araçsal anlamı bulunur. Demokrasi el'an Kemalist-sol elitizmde, marjinal örgütçülükte hatta siyasi partilerde bile FETÖ'den kurtuluş için mazerettir.

FETÖ'yü sanki IŞİD gibi bir sistem kurma fikrine sahip olduğu zannını yaşayan elitler FETÖ ile yaşamaktansa AK Parti idaresiyle, AK Parti dönemi dindarlığıyla bir arada olmayı tercih ettiklerini deklare ederler.

Demokrasi bu anlamda her kesimin kendini güvende hissetmesine neden olacak ortamı sağlar; geçiş aşamasıdır. Asıl darbeye kadar durdurulan cuntada herkesin demokrat, darbe karşıtı olması konjonktürel olarak yer belirlemeyle ilgili; elbette bir de demokratiğin getirdiği özgürlük ortamından faydalanmayla... Zira darbecilerin hem halkı hesaba katıp katmaması hem ordu içindeki öteki subayların kendilerine desteği biraz da bunu öngörmekle ilgili. Darbenin erken zamanda yapılarak televizyonlardan ilan edilmesi, Erdoğan ve AK Parti muhaliflerine seslenmeyle ilgili. Bu kadar mühim bir kalkışmaya girişen ve esasında çok da iyi planlanan darbecilerin halkı, iletişim teknolojilerini hesaba katmayacakları düşünülemez.

Onlar ilkin darbe haberini alır almaz muhaliflerin sokağa döküleceğini düşündü. Bunda bir nebze de olsa Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı "ölü ya da diri" ele geçirememelerinin etkisi var.

Darbecilerin 70 model TRT'den bildiri okutma fantezisine karşın Erdoğan CNN Türk'e yani İslâmcılar tarafından darbeci olarak görülen Doğan medyasına çıkarak "facetime" üzerinden canlı yayın kurması, milleti sokağa davet etmesi "halk savaşları"nı cuntacıların kaybetmesine neden oldu. Halkı yanına almayı bırakın karşısında gören cuntacılar çoğu yerde silaha sarıldı, havadan ve karadan yüzlerce kişiyi hiç çekinmeden acımasızca vurdu, öldürdü. Halka doğrultulan silahlar, namlular, öldürmecesine yürütülen işgalvari tanklar, ölüm bombaları yağdıran jetler, Meclis'i havadan bombalar, kalabalıkları helikopterle tarama-

lar, buna karşın coşkulu heyecanla, öfkeyle, göğsünde imanla "meydanlardaki halk kalabalıklarının sürekli artışı" darbenin yönünü çevirdi, adeta darbecilerin eli ayağı birbirine dolandı. Bu, halkın karşı darbesiydi artık, tek silahı göğsündeki imanla, vatan, bağımsızlık, demokrasi davasıyla.

Darbecilerin ikinci olarak yine Erdoğan'a muhalif subayları yanlarına alacakları da bir fantezi olarak kaldı. Başlarda tatbikat, önemli bir terör örgütü liderine suikast, IŞİD saldırısına mukavemet gibi sebeplerle subay ve erleri yanına alan cuntacılar sonradan halkla karşı karşıya kaldığı vakit, "sivil inisiyatife" teslim oldu. Silahtan korkmadan insanımız, darbecileri meydanlarda, tank üstünde, medya merkezlerinde hatta valiliklerde "en büyük asker bizim asker" sloganları eşliğinde ikna ederek, silahlarını ellerinden alıp, polise teslim etti. Linçsever Kemalistler, köprüden atılmaya çalışılan, kafa kesilen asker gibi provokatif haberler yapsa da bunların aslı astarı çıkmadı. Milletimiz askerle cuntacıları birbirinden ayırdığı gibi, zaman zaman lince girişilse de polislerin ve sağduyuluların gayretleriyle bunlar engellendi. Cuntacılar karşı cansiperane mücadele eden polislerin, o kızgınlıkla darbecilere şiddet uygulamaya kalkışırken "üzerinde Türk askeri üniforması var, yapmayın" sözleri, bizdeki kadim asker-millet kavramını çok net gösterdi. Dolayısıyla asker ile cuntacı ayrımı, üniforma ile beden farklılığı belki de bu darbe girişimindeki zihniyeti ortaya koyar.

Millet Savaşına Karşı İç Savaş

Halk desteğini burada ikiye ayırmak gerekir aslında. Bir tarafta AK Partili olmayan sıradan Anadolu insanının, Erdoğan'a oy vermese bile onu sahici ve güvenilir bulmasına bağlı olarak sokaklara inmesi öte taraftan bilhassa İzmir, kıyı şeridi, mezhep ve etnik farklılıklarının bulunduğu alanlardaki muhaliflerin evlerinden dışarı çıkmaması,

ancak bazı yerlerde yine fiili destekleri... Dolayısıyla Graham Fuller'ın darbenin ertesinde yazdığı yazı da dikkate alınırsa cuntanın başarılı ya da başarısız olmasından ziyade Türkiye'ye biçilen ömrün tartışılması gerekir. Fuller darbenin sonucuna bakılmaksızın öncelikle bir iç savaşın çıkartılacağı, Türkiye'nin NATO'dan dışlanacağı ve ülkeye el konacağı senaryosunu çizmektedir. Zaten iç savaşla ilgili planlar uzun zamandır uygulanmaya çalışılıyor.

Ortadoğu'da yeni sınırlar ve devletlerin hesap kitaplarının yapıldığı bir dönemde Türkiye'nin artık batının ileri ucu, tampon ülkesi misyonu ile beraber, potansiyel tehdit olmasının da önüne geçiliyor. Haliyle böyle bir ortamda memnuniyetsizleri etkilemek, onları yollara çıkarmak en basit ama geçerli tedbir. Fakat laik-Kemalist cenahta FETÖ düşmanlığı Erdoğan karşıtlığının çok ötesinde. FETÖ'nün tasfiyesi belki de ilerde mümkün olacak bir Kemalist darbe girişiminin ilk adımı olabilir. İslâmcıların askerde ekiplerinin olmaması bu bakımdan laik-sol-Kemalistlerin ayrılanlarını kabartıyor. Siyasi iradenin gücü FETÖ'nün ortadan kaldırılmasındaki en önemli meşruiyet sahası, doğal olarak Erdoğan vasıtasıyla FETÖ'yü temizlemek yine bir "üst akıl" işi olabilecek kadar spekülasyona açık.

FETÖcüler cuntaya itip sonrasında geri çekilmek, bunu mümkün bir planın parçası şeklinde değerlendirmeler de var. FETÖcülerin kalkışmayı başlatarak öteki subayları darbeye icbar etme fikri de canlılığını koruyor. Çiğli'de bir astsubayın imam olarak generallere emir verebilmesi askerlerin hiyerarşisine, emir alma onur ve haysiyetine uygun düşmez. Kendilerinin altındaki subayların beyin olduğu bir darbe girişiminin sonuca götürmeyeceği klasik emir-komuta zincirini bilen herkesin malumudur. Bu bakımdan sadece güvenlik uzmanlarının, siyasilerin, aydınların dikkat çektiği ama genel olarak halkın, sıradan her insanın aklına geldiği gibi gündüz, öğle-ikindi vakitleri başladığı iddia edilen darbe girişiminin yatsıda fiiliyata geçtiği düşünülürse bu aradaki uzun saatlerde neler olduğu hâlâ muamma. Sadece MİT açısından değil, Genelkurmay'ın tüm unsurlarının bu süreçte ne yaptığı, hangi angajmanlara girdiği ve rollerinin neler olduğu karanlıkta. Kamuya anlatılan tüm bilgilerin çelişkiler içermesi bu hadisenin doğasındandır.

Devlet Aklı ve Korumacılığı Örtüşürse

Devlet denilen akıl ve organizma bir meseleyi iki yoldan halledebilir; ya fiili şiddet ve cebren müdahale eder ya da kanun ve hukuk uygulanırken iş sürecin zalim kıyıcılığına terk edilir. Burada kurunun yanında yaş da yanar. Bazıları suçsuz olduğu halde daha büyük zulümleri, müdahaleleri engellemek adına birkaç senesini hapiste de geçirebilir. Ergenekon ve Balyoz gibi davalarda olduğu gibi bir iki sene içerde yatsa da "çelişkili haberler, birbirini tashih eden ifadeler, sürekli ifade değiştirmeler, kasıtlı olarak yanlış deliller getirmeler, koymalar" gibi nedenlerle davalar uzar, adalet yerini bulana kadar kamuoyu zaten oluşturulur.

15 Temmuz cuntasının daha ilk haftasında bu nevi yaklaşımlarla mesele karıştırılmaya başlandı bile; Akın Öztürk'ün darbenin başı olmasıyla yatıştırmaya çalışan ulak olma ihtimali arasında o kadar büyük bir makas var ki... Genelkurmay Başkanı'nın girişimin başında olduğu iddialarıyla boğazının sıkılması arasında o kadar büyük mesafeler bulunuyor ki... Bu meseleler kadim devlet refleksinin en bariz göstergesi.

Devlet akli devlet varlığını korumakla mükellef olduğu için sonu devlete varacak açıkları da kapatmak mecburiyetindedir; 15 Temmuz cuntası elbette devletin kurtulmak istediği bir ur iken, hadisenin kapsamını daraltmaya çalışarak devlet ve asker etkisini küçültmek ister. Meselenin CIA, ABD, NATO etkilerinin yanında FETÖ'nün asker içinde, "itirafçı yaveri"nin ifadesinde olduğu kadar kadrolaşmadığı gerçeği sürekli haber bombardımanı ile etkisizleştirilmek isteniyor. Bir yandan cuntaya katılanların itirafçı yaverin FETÖ kadrosunun genişliğiyle ifade edilirken öte taraftan cuntanın tek planlayıcısı, uygulayıcısı olarak FETÖ'nün gösterilmesi bir hesabın sonucudur. Endişeler, gerekçeler ve örgüt akli olarak çok kapsamlı ve yaygın; kadro olarak dar; saik olarak bir tek FETÖ'ye indirgenen girişim iyi hesaplanıp, akıllıca yürütülmezse gelecekte çok daha büyük sorunlar çıkarabilir.

Darbe ayrı, ordunun yönetime el koyması ayrıdır.

Bir asker için devleti kendisinden daha iyi yönettiği fikrini savunmak hayatın akışı kadar normaldir. Askerler daha harp okullarından itibaren "devletin gerçek sahibi" oldukları, "her işi bir tek kendilerinin bildiği" düşüncesiyle yetiştirildikleri

için siyasal iradedden, aydınlara kadar kimseyi yetkin, meşru, akıllı görmezler.

FETÖ üyelerine bakıldığında da benzer kaygıları görebiliriz. FETÖ'nün kin, hırs, siniklik bakımından nasıl karakter aşınmasıyla malul olduğunu gösterirken, yıllarca takiiye ve tedbir uygulaması nedeniyle bastırılmış tüm insani, varoluşsal duygu ve düşüncelerin taşması "disiplin" ilkesi etrafında yetişen kesimlerde böylesi bir patlamaya neden olur. FETÖ üyeleri yıllarca baskı altında, disiplin içinde tedbirle, takiiye ile insani vasıflarını bastırmanın, duygu ve düşüncelerini hatta imani hassalarını örtmenin verdiği karakter ezikliğini halka helikopterden, tanktan ateş açma olarak kinle, nefretle gösterdi. Sadece darbeci askerler değil, başka operasyonel güçler gibi tabandaki "masum" insanlar da şiddetin meşruluğu konusunda naif inatlarını sürdürmektedir. Ev hanımlarından ana okulu öğretmenlerine kadar örgütün tabanındakiler Kur'an okuyup, dualar ederek bu alçak, hain darbe kalkışmalarının başarılı olmasını desteklemişler, sadece kendilerini Müslüman gören patolojik, psikolojik sapmalarını hiç çekinmeden ortaya koymuşlardır.

Kazan'da, Polatlı'da uçakların, füzelerin hareketlerini engelleyen halk kadar, köprüde, Genelkurmay önünde, kışlaların kapılarında çıkışları engelleyen millet varlığının Türkiye'nin ortalama ideolojisi olduğunu unutmamak gerek. Aşırılıklardan uzak, ortalama din anlayışına sahip, Müslüman kimliğiyle mücehhez güçlü liderlerin etrafında toplanan genel millet bağı Anadolu'da kurulan yapının genel geçer ifadesi. Meseleyi Erdoğan'ın liderliğinin ötesinde vatan savunması refleksi olarak gören Aydınlıkçılar, Kemalistlere rağmen, sokağın esas sahibi, bütün unsurlarıyla, çeşitliliğiyle halkın Erdoğan'ın liderliğini, korkmayan, yüzünde endişe bulunmayan, ölüm korkusunu ezen dipdiri görüntüsü yıllardır beklenen kahraman imgesini güçlendirmiş, böylece halk tereddütsüz, hiç çekinmeden sokaklara dökülmüştür.

Sorgulamak gerek, halkı sokağa değil evlerine dönmeye çağıran lider olsaydı, cunta nereye kadar giderdi? Halk her halükârda sokakta kalmayı sürdürürdü fakat psikolojik harbi kaybettiği için geri dönüşü olmayan bir yenilgiye uğradı.

Aydınların Halk Düşmanlığı

Kemalist, laik çevreler kalkışmayı iyi planlanmış, kötü uygulanmış, AK Parti'ye değil Türk Silahlı Kuvvetleri'ne yönelik eylem olarak değerlendirirler.

Sosyalistlerin bazıları, Fethullah Gülen ve İsmet Özel sokağa çıkan halkın "ahmak" olduğu konusunda birleşirler. Halk sokağa cunta başarisiz olduğu için indi diyen Murat Belge'ye, eski arkadaşı İsmet Özel, cuntacılar başarılı olsaydı yine bayraklarla sokaklara çıkardı, diyerek destek oldu. Bu ikisinin sözlerini Fetullah Gülen halka "ahmak" diyerek özetledi. Ali Bulaç da yaptığı özeleştirisinde hâlâ FETÖ'nün başının suçsuz olduğunu iddia etmeyi sürdürürken Erdoğan'a övgüler düzerek aradan sıyrılmayı hesap etmiş gözüküyor. Ama İslâmcı ve bazı liberallerin haricinde milletin davranışlarını yine jakoben, Kemalist bakış açısıyla değerlendirmeyi Belge, Özel, Bulaç, FETÖ başı sürdürebilmektedir.

Sosyalistler yıllarca halk savaşı kavramını kendilerine ütopya olarak belirlerken yeri geldiğinde iç savaşın devrimci mücadele için hayati olduğunu iddia etti. Öyle ki iç savaştan bir devrim çıkarma, silahsız devrim fikrinde bile içkindir. Baskıya karşı direnme hakkı yeri geldiğinde zorbaları öldürme hakkı olarak bile anlaşıp devrimci mücadeleye eklendi. "Önleyici şiddet"i PKK ve hendekler için meşru gören sosyalistler, FETÖ konusunda son derece ılımlı, itaatkâr ve tavizkâr davranır.

FETÖ'nün güya "İŞİD zihniyeti"ne panzehir olduğu fikrindeki "ayartıcı iyimserlik" AK Parti'yi İŞİD gibi gösterme gayretleri uzun iktidarın ve Erdoğan imgesinin yıkılması için bir gerekçe halini bile alır. Dolayısıyla Türk siyasetinde etkisi gittikçe kaybolan sosyalist ve Kemalist tarafgirlik kendini bir şekilde darbecilikle, HDP siyasetiyle göstermek istedi. Fakat FETÖ'nün tüm tedbirlerine rağmen radikal İslâm gibi gösterilmesiyle çelişkiye düşse de FETÖ'nün toplumsal ve siyasal tabanının olmaması nedeniyle daha tercih edilebilir gördüler. Çatışmayı normal, şiddeti anormal gören sosyalist tez zamanla uzun iktidarla başa çıkabilmek için şiddeti de normalleştirdi; devrim-

ci mücadeleyi silahlı yürütme tartışmalarından sınıf çatışmasını, üst yapının sınıflaştırılmasına getirerek sürdüren sosyalistler devrimci mücadeleyi darbeciliğin en amiyane tarzı FETÖ örgütlenmesine kadar indirgemeyi başardı.

O yüzden halkın mücadelesini, “demokrasi için değil Erdoğan’ın iktidarı devam etsin diye toplandılar” demekle “işte ordu, işte komutan sloganı atanlar mı demokrasi talep ediyor?” demek, sadece kafası karışmış, millet ve vatan meselesine düşmanlık eden elitlerin değil aynı zamanda çaresizliğin de işareti. Evet, kitle tankların önüne dururken Erdoğan’ın iktidarının devam etmesini istiyor, onun iktidarını hatta varlığını bir güvence, meşruiyet alanı, mensubiyet kanalı olarak görüyor. FETÖ’den Kemalistlere kadar tüm muhaliflerin Erdoğan düşmanlığının altında otokrat idarenden çok kadim darbecilik, elitist idare arayışının, darbeciliğin rolü var.

Kitleyi küçümserken, halkı aşağılarken yapılan ince yorumlar darbenin bastırılmasında önemli bir role sahip olan cami ve sala üzerine de yoğunlaşır. Karşı darbe olarak yorumlanan sala okuma klasik Kemalist damarı kabartırken, şeriatçılık, İŞİDçilik, dinci kalkışma gibi sloganik ve marazi yaklaşımlar yeniden güncellendi. Esasında İslâm’ın her türlü yorumundan, İslâm’ın bizatihi kendisinden korkan bu elitist yaklaşım, Kemalist refleksler anında tepki vermeyi başardı. Doğal olarak Kemalistlerin FETÖ sevgisinin ardında darbe vasıtasıyla AK Parti tabanı ve FETÖ’den aynı anda kurtulma saikiyle hareket ediyor. Halkı hiçbir zaman yanına alamayan, kadim millet bağından nefret eden, sıradan halkın hassasiyetlerini tehdit olarak gören sol-Kemalist elitler, darbenin İslâmcılar vasıtasıyla bastırılmasından mustarip görünüm sergilemekte. Yıllarca halk İslâmı’nı İslâmcılara yeğ tutan sol-Kemalistler hal-

kın dindarlığının, dini eğilimlerinin siyasal hayata eklemelenmesinden, ciddi bir hassasiyet olarak siyasal bilinç haline gelmesinden son derece rahatsızlar!

Kazancımız Millet Bağı

15 Temmuz darbe girişimi sona erdirilmedi, durduruldu.

Sonuçları da belirginleşmedi, bir karşı darbe ihtimali, FETÖ’den ve başka unsurlardan ayıklanmış, cuntaya destek vermediği için temizliği kanıtlanmış bir askeri yapının daha sorunsuz, önü açık olacağı kesin.

Zayıf MİT ve Emniyet istihbaratı ile askerin çeperlerinden arındırılmış meşruiyet sahasına mutlaka Lozan’ın yıldönümünü, dünya sisteminin klan devletler projesini de eklemek gerek.

Türkiye, Robert Fisk’in deyimiyle bu cuntayı darbeye kadar engelledi; sonrası... Sonrası meçhul. Fakat açığa çok daha farklı, çok daha önemli sonuçlar çıktı.

Millet iradesinin gerçekleşmesinin sadece sandık boyutunda kalmadığı, kamusal mekanlar ve kamusal imkanlar dahilinde milletin siyasal kimliğini sonuna kadar gösterip, kendini savunma pratiği kazandığını göstermek gerek. Yeni bir kalkışmanın öncelikle siyasileri ve Erdoğan’ı kesin olarak infaz etmeye, seküler televizyon kanallarını kontrol etmeye, en önemlisi milletin direncini kırmak için katliama varan bastırma girişimleri yapmaya yelteneceği öngörülmalıdır. Bu cunta girişimi, zihinlerde, gündelik hayatta sıklıkla bahsedilen, şikayet edilen uyuşmuş, bireyselleşmiş, mensubiyet bağlarını yitirmiş, konfora alışmış, geleceklerini unutmuş bir millet konumuna düşülmediğini, bu milletin, varolma-yokolma savaşında yüksek bilinç ve zinde irade sergileyebileceğini gösterdi. Türkiye belki kamusal manada, devlet otoritesi anlamında, askerin Boğaz köprüleri üzerinde gözaltına alınma görüntüleriyle saygınlığının yitirilmesi bağlamında birtakım kayıpları olsa da çok önemli kazanımlara kavuştu; en büyüğü de milletimize kavuştuk.

15 Temmuz hain darbe girişimi, bu milletin tarihten silinmediğini, bu coğrafyanın gerçek sahibinin halk olduğunu, bu halkın her tür ihanet, işgal karşısında kararlı, gözüpek, imanlı bir şekilde direndiğini, önce kendimizin sonra da bütün dünyanın görmesine vesile olmuştur!

15 TEMMUZ 2016 DARBE GİRİŞİMİ

-Değerlendirme ve Beklentiler-

Darbe teşebbüsünün son derece iyi planlanmış, organize bir kalkışma olması, FETÖ'nün gerek askeriyede gerekse devlet içerisinde özellikle son yıllarda etkin bir konuma gelmiş olması dolayısıyla teşebbüsün boyutları göz önünde bulundurulduğunda bu denli kapsamlı bir hareketi sadece FETÖ'nün gerçekleştirebilecek olması bu ihtimali güçlendirmektedir. 7 Şubat 2012 MİT krizi ve akabinde 17-25 Aralık soruşturmalarıyla ilişkileri tamamen kopan ve o tarihten bu yana devletin hışmına uğrayan paralel yapı mensuplarının son bir çare olarak darbeye başvurması akla yatkın bir ihtimaldir.

M. Samet TOMAKİN

15 Temmuz 2016 Cuma günü Türkiye aşına olduğu ancak uzun süreden bu yana unutulmadığı bir gelişme ile sarsıldı. Hali hazırda basına yansıyan haberlere göre öğlen saatlerine doğru TSK içinde olağandışı bir hareketlenme gözlenmeye başlandı. Güvenlik tedbiri yahut türlü gerekçelerle peşpe-

şe toplantılar düzenleniyor, asker tatbikata çağırılıyor, tanklar ve savaş uçakları, helikopterlerinin bakımları ve araçlara mühimmat takviyesi yapılıyordu. Askeriye içerisinde sebebini kestirmenin güç olduğu bir telaş vardı. Darbe girişimi günü askeriyede olağandışı bir hareketlilik olduğu istihbaratının MİT'e ulaşması üzerine MİT ile Genelkurmay arasında 16.00'da ilk temas gerçekleştirildi. MİT Müsteşarı Hakan Fidan, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Akar'ı telefonla arayarak kışlalarda bir gariplik olduğuna yönelik aldığı duyumları paylaştı. Akabinde ikinci temas saat 16.30'da gerçekleşti. Fidan'ın talimatıyla Genelkurmay karargâhına giden MİT Müsteşar Yardımcısı, Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Yaşar Güler'le bir görüşme gerçekleştirdi ve kışlalardaki hareketlilik ikilinin buluşmasıyla yüz yüze değerlendirildi.

Genelkurmay hareketlenmeye başlamıştı.

Taraflar arasındaki üçüncü görüşme ise saat 17.45'te gerçekleşti. TSK içindeki öğlen saatlerinde başlayan bu hareketliliğin devam etmesi üzerine MİT Müsteşarı Fidan, Genelkurmay karargâhına giderek, 2. Başkan Orgeneral Güler ve bazı üst düzey

komutanların da yer aldığı bir toplantıda Genelkurmay Başkanı Akar'la elindeki bilgileri paylaştı. Bu görüşmenin ardından hava, kara, deniz ve jandarma birliklerinin başta Ankara ve İstanbul olmak üzere komutanlarıyla temasa geçilmeye çalışıldı ancak başarısız oldu. Nitekim karargâhtan temasları sağlayan emir subayı ve özel kalem müdürü gibi isimlerin darbeciler içinde yer alması talimatların iletilmesi ve önlem alınmasını sekteye uğrattı.

Son görüşmenin ardından Genelkurmay Başkanı Orgeneral Akar, darbe girişiminin, Jandarma Genel Komutanlığı, Zırhlı Birlikler ve Akıncı Hava Üssü ile birlikte dört yönetim merkezinden biri olan Kara Havacılık Okulu'ndaki kalkışmanın kontrol altına alınması için Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Salih Zeki Çolak'ı gö-

revlendirdi. Çolak, bu emri aldıktan üç saat sonra Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı Orgeneral İlhan Uyar ile birlikte, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Akar'ın emir subayı Yarbay Levent Türkkan tarafından Genelkurmay karargâhına davet edildi ve akabinde alıkondu. Bunun haricinde Silahlı Kuvvetler Komuta Harekat Merkezi Amiri Tuğgeneral İlhan Kırtıl arandı, Türk hava sahasında ikinci bir emre kadar hiçbir askeri hava aracının (uçak, helikopter vs.) havalanmaması, havada bulunanların derhal üslerine dönmesi ve Kara Havacılık Komutanlığı'na gidilerek orada bulunan personel konuları ve hava araçlarının uçmaması dahil gereken her türlü tedbirin alınması, Etimesgut'taki Zırhlı Birlikler Okulu ve Eğitim Tümen Komutanlığı'na gidilerek tank ve zırhlı araçlar başta olmak üzere tüm araçların hareketlerinin durdurulması ve hiçbir şekilde dışarı çıkmamaları yönünde gereken tedbirlerin alınması emirleri verildi.¹

Tüm bu süreçler, darbe girişiminin öne çekilmesiyle sonuçlandı. Nitekim darbeciler bundan önceki 27 Mayıs 1960 ve 12 Eylül 1980'de gerçekleştirilen darbelerde olduğu gibi darbeyi gece 03:00 saatlerinde yapmayı planlıyorlardı.²

Öğle saatlerinde gözlenmeye başlayan bu hareketliliğin gerçek sebebi ilerleyen saatlerde ortaya çıkmaya başladı. Darbe talimatı faks mesajıyla geldi. Kendilerini "Yurtta Sulh" konseyi olarak isimlendiren cunta yeni komuta kademesini liste olarak ilgili kurumlara bildirdi. Akabinde Cumhurbaşkanlığı muhafız alayında silahlandırıldı.³ Birçok semtte stratejik noktalar ve ana yollar asker tarafından kapatılmaya başlandı, Boğaziçi ve Fatih köprüleri tanklar ve asker tarafından trafiğe kapatıldı. Karadaki hareketlilik ilerleyen saatlerde gökyüzüne de yansıdı, çok sayıda F-16 savaş uçağı İstanbul'da özellikle de Üsküdar, Be-

şiktaş gibi birçok merkezi semt semalarında alçak uçuşlar gerçekleştiriyor, onlara yer yer helikopterler de eşlik ediyordu. Akabinde akşam saatlerine doğru TBMM ve MİT'in de arasında bulunduğu üst düzey devlet kurumlarının asker tarafından kuşatıldığı ve yer yer savaş uçaklarıyla bombalandığı haberleri gelmeye başladı. Cumhurbaşkanlığı Külliyesi, TBMM, polis karargâhları ile birlikte darbecilerin en yoğun saldırdığı yer, MİT'in Ankara Yenimahalle'deki yerleşkesi oldu. Darbeciler helikopter ve ağır silahlarla saldırdı. MİT Karargâhı'nda bulunan Müsteşar Hakan Fidan tüm personeline, "Ölmek var dönmek yok. Son mermiye kadar çatışacaksınız" talimatını verdi. Çatışmalar sabaha kadar sürdü. Darbeciler helikopterden A-100 denilen ağır silahlarla karargâh binasını taradı ve duvarlarda futbol topu büyüklüğünde delikler açıldı. Darbecilerin hedeflerinden biri de hava unsurları ile birlikte Beştepe'deki Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ne hava saldırısı düzenlemektir. Ancak Cumhurbaşkanlığı'nın yerden havaya atış yapan uçak savar silah sistemleriyle korunması nedeniyle savaş uçağı ile helikopter, yerleşkeye fazla yaklaşmadı ve bu plan gerçekleştirilemedi.⁴ Olay kendini belli etmişti. İlk etapta bir cunta işinin mi yoksa askeri hiyerarşi dâhilinde mi olduğu bilinmeyen bir darbe teşebbüsü söz konusuydu. Teşebbüs ilk hedef olarak kendisine Genelkurmay Başkanlığı'nı seçmişti. Zira bu sayede TSK'nın başı ele geçirilerek hareketin başarıya ulaşması için TSK'nın tüm imkânları kullanılabilecekti. Teşebbüs öncesinde Genelkurmay Başkanlığı'nda da olağan dışı gelişmeler gözlemlenmekteydi. Güvenlik tedbirleri yahut türlü gerekçelerle GKB'deki GB Hulusi Akar'ın ve üst düzey komutanların korumalarının da arasında bulunduğu görevli askerler toplantılara sokulmuş, ortam büyük oranda boşaltılmıştı. İçeride sadece Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar, Genelkurmay. 2. Başkanı Yaşar Güler, birkaç kuvvet komutanı ve onların hizmetindeki emir subayları ile özel kalem müdürleri kalmıştı. Tam da böyle bir ortamda operasyon başlatıldı. Ana kapıya beyaz bir otobüs yanaştı, asker kıyafetli, maskeli ve uzun namlulu silah taşıyan 60 kişi seri bir şekilde iniş yaptı. Darbeci askerler seri bir biçimde binaya baskın düzenledi. Kısa zaman içerisinde ana hedef olan GB başkanı Hulusi Akar'ın makam odasına ulaşıl-

TSK Mustafa Kemal döneminden itibaren Türkiye’de rejimin ve devrim kanunlarının koruyucusu hüviyetine bürünmüş ve gerekli gördüğü durumlarda siyasete müdahale etmekten çekinmemiştir. Mustafa Kemal ve İsmet İnönü dönemlerinde siyaset kurumunun ve uygulamalarının rejim açısından bir tehlike teşkil etmemesinden ötürü bu dönemlerde siyasi iktidarın emrinde çalışan ordu için çok partili hayata geçişle birlikte durum değişmeye başlamıştır. Bu durum neticesinde asker 1960 senesinde darbe yapmış Demokrat Parti hükümetine görevden el çektirilmiş, parti kapatılmış aralarında Demokrat Parti lideri ve başbakan Adnan Menderes’in de bulunduğu bazı isimler idam edilmiştir.

dı. Akar’ın önüne darbe bildirisini koyan darbeci askerler Akar’dan bildiriye imzalamasını istedi, Akar bu isteği reddetti. Israrlarına rağmen sonuç alamayan darbeciler GB başkanına bildiriye imzalatmak için zor kullanmaya başladı. Bu sırada GB başkanı darbecilere sürekli yanlış yaptıklarını telkin ediyordu. Baskını gerçekleştiren darbeci generallerden Tümgeneral Mehmet Dişli, Akar Paşa’ya bildiriye imzalaması ve kendi deyimiyle hareketin “Kenan Evren”i olmasını teklif ediyordu. Boğazının kemerle sıkılmasından yere yatırılıp darp edilmeye kadar türlü işkencelere maruz kalmasına, kafasına silah dayanmasına ve öldürülmekle tehdit edilmesine, 20 saat aç ve susuz bırakılmasına rağmen Akar Paşa bildiriye imzalamadı⁵. Bu sırada Genelkurmay İkinci Başkanı’nın odası basılmış ve rehin alınmış, çıkan çatışmada Orgeneral Akar’ın koruma müdürü yaralanırken, koruma ekibi içerisinde yer alan bir astsubay şehit olmuştu.⁶ Darbeciler arasında yer alan Orgeneral Güler’in emir subayı da çatışma sırasında öldü. Bu sırada Genelkurmay 2. Başkanı Yaşar Güler kelepçelenmiş ve Akar Paşa’nın makam odasına getirilmişti. Akar Paşa darbecilerden üstünü çıkarma ve namaz kılma müsaadesi istedi, akabinde esir tutulmaya başlandı.⁷ O dakikalarda Genelkurmay’ın bahçesine darbecilere mensup askeri sevkiyat devam ediyordu. Üst geçidin hizasında beliren tank, demir kapıyı parçalayarak Genelkurmay’ın bahçesine girmiş, akabinde bir helikopter GB’ye iniş yapmıştı. Darbecilerden iki kişi ise santral bölümüne yönelerek buradaki askerleri rehin aldı. Askerlerin elleri kelepçelendikten sonra iletişim sağlanamaması için santraldeki teknik cihazlar otomatik silahlarla taranarak etkisiz hale getirildi.⁸

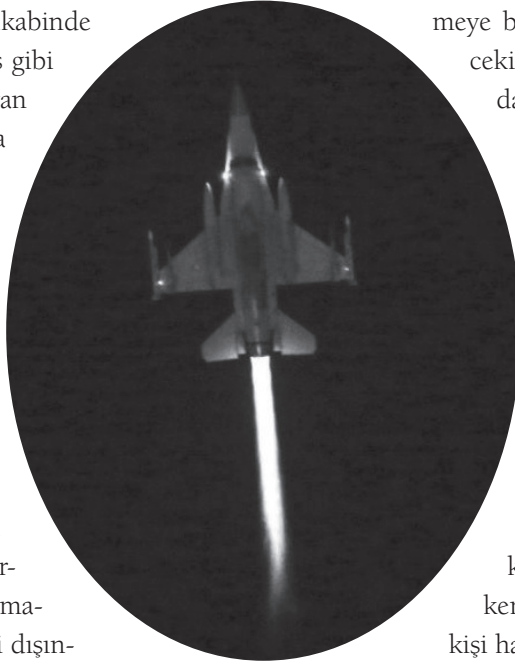
Genelkurmay’dan sonra darbecilerin önemli hedeflerinden biri de darbenin ilan edilmesi için önemli medya organlarının ele geçirilmesi idi. Bu kapsamda ilk olarak TRT’yi basan darbeciler burada kontrolü kısa sürede sağladı ve hazırladıkları darbe bildirisini TRT ekranlarından duyurmayı başardı. Açıklamada, “Bu metnin Tüm Türkiye Cumhuriyeti kanallarında yayınlanması Türk Silahlı Kuvvetleri’nin bir isteği ve emridir. Türkiye Cumhuriyeti’nin değerli vatandaşları, Türk Silahlı Kuvvetleri de dahil olmak üzere devletin tüm kurumları ideolojik saiklerle dizayn edilmeye başlanmış ve dolayısıyla görevlerini yapamaz hale getirilmiştir.” denildi.⁹ TRT’nin haricinde CNN Türk de darbecilerin hedeflerinden bir diğerydi. Kanal darbeci askerler tarafından basılarak kısa süre içerisinde kontrol altına alındı.¹⁰ Akabinde Turkuaz medya darbeci askerlerin saldırılarına maruz kaldı, Digitürk basıldı.¹¹ *Yeni Şafak* çalışanı Mustafa Canbaz isimli muhabir Çengelköy’de darbeciler tarafından başından vurularak öldürüldü.¹²

Teşebbüs sürecinde bir diğer dikkate değer unsur ise Hava Kuvvetleri Komutanı Abidin Ünal'ın Eskişehir'deki Muharip Hava Kuvvetleri Komutanı Korgeneral Mehmet Şanver'in kızının İstanbul Moda Deniz Kulübü'ndeki düğün törenine katıldığı sırada "Lazerli, tam teçhizatlı" askerler tarafından kaçırılmış olmasıdır¹³ Darbe teşebbüsü esnasında hava kuvvetleri komutanı Abidin Ünal'ın yanısıra beraberindeki birçok general de teşebbüse düğüne katıldıkları sırada yakalanmışlardır. Düğünde Boğaziçi köprüsünün tanklarla kapatıldığı haberi alması üzerine Ünal darbe yapıldığını anlamış, komutanları bir odaya toplamış ve generallere hemen birliklerinin başına geçme emri vermiş, ancak akabinde kendilerini darbe karşıtıymış gibi gösteren MAK timini taşıyan bir helikopter bir süre sonra düğünün yapıldığı mekâna iniş yapmış ve Ünal'ı darbeye karşı güvenli bir yere götürmek için geldikleri şeklinde kandırarak alıkoymuş ve Akıncılar Üssü'ne götürerek etkisiz hale getirmiştir.¹⁴

GK başkanı dâhil TSK üst komuta kademesinin darbeye katılmadığı ve askerlere geri dönün çağrılarını yapmasıyla bu teşebbüsün hiyerarşi dışında gerçekleşen bir cunta hareketi olduğu anlaşıldı. Askeriyedeki 15 Temmuz öğle saatlerinden itibaren askeriyede görülen hareketliliğin darbe teşebbüsü olduğunun anlaşılmasıyla birlikte ülke çapında yüzbinlerce hatta milyonlarca kişi sokaklara döküldü ve darbeci askerlerin kestiği yollar yahut kontrol altına aldıkları yerler halk tarafından kuşatıldı. Zaten darbenin cunta faaliyeti olması, üst komuta kademesinin teşebbüse destek vermemesi neticesinde teşebbüs İstanbul ve Ankara başta olmak üzere birkaç ille sınırlı kaldı, ülke geneline yayılmadı. Başbakan Binali Yıldırım, 15 Temmuz günü 23 sularında bir televizyon kanalının canlı yayınına bağlanarak yaptığı açıklamada, "bir kalkışma girişimi"nin olduğunu belirterek, "Bu girişime izin verilmeyecektir. Bunu yapanlar en ağır bedeli ödeyeceklerdir. As-

kerin içerisinde bir grubun kalkışması söz konusu." şeklinde bir demeç verdi. Benzeri bir açıklamada Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan geldi. Erdoğan "Milli iradeye yönelik bu ayaklanma hareketine karşı tabii ki hukuk, yasalarımız, anayasamız neyi gerektiriyorsa, bu yapı ister Silahlı Kuvvetler içinde olsun, bir grup azınlık da olsa ister başka kurumlarımızın içerisinde olsun, gereken cevabı alacaklardır." açıklamasında bulundu ve halkı sokağa çıkmaya çağırdı.¹⁵ Halkın da teşebbüs karşısında güçlü bir pozisyon alması ve Emniyet teşkilatının da önemli desteği sayesinde muazzam bir ivmeyle başlayan darbeci hareket ilerleyen saatlerde bu ivmesini ve üstünlüğünü yitirmeye başladı. Ancak Türkiye'de önceki darbe girişimlerinin aksine darbeci askerlerin darbe karşıtı gerek Emniyet güçlerine gerek halka karşı tepkisi sert oldu. Silah taşımayan, darbeci askerlere sadece barışçıl bir biçimde direnen halkın üzerine darbeci askerler tarafından ateş açıldı, üzerlerine tank sürüldü, tabii olarak bilanço da ağır oldu. 20 Temmuz 2016 itibariyle açıklanan son rakamlara göre 60'ı polis, 3'ü asker, 145'i sivil olmak üzere 208 kişi hayatını kaybetti.¹⁶

Darbeci cuntaya darbe karşıtı askerlerin direnmesi sayesinde kalkışma planı, ülke genelindeki tüm askeri birliklere yayılmadı. Bu süreçte zaman zaman darbeci komutanlarla çatışmaya giren askerler dahi oldu. Ankara Mamak'taki 28. Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı'nda kalkışma planını önceden haber alan bir albay, bölük komutanlarını toplayarak tüm personeli eğitim amaçlı gece koşusuna çıkarmalarını istedi. Askerler birlik içindeki arazide gece koşusuna çıkarıldı. İlerleyen saatlerde birliğe gelen darbe destekçisi komutan, "Askerleri toplayın" emri verdi. Albay, askerleri gece koşusuna çıkardığını söyleyince komutan albaya toplayabildiği kadar asker toplamasını emretti. Gece koşusunda olan askerleri hemen toplamak mümkün olmadığından albayın kurnazlığı ve gece koşusu hamlesi sayesinde

de Mamak zırhlıları ve personeli yoğun şekilde sokağa inemedi. Sokağa çıkanlar ancak birkaç tankla sınırlı kaldı.¹⁷

Olayların yaşandığı illerden biri de Malatya'ydı. Malatya 2. Ordu Komutanlığı'nda darbecilere direnen askerler çatıştı. Van Jandarma Asayiş Komutanlığı darbeye katılmayı reddetti. Aynı şekilde Hakkâri Jandarma Komando Tugayı da komutanların emirlerine rağmen direndi. Şırnak Akçay 6. Motorlu Piyade Tugayı ile 23. Jandarma Sınır Tümen Komutanlığı'ndan da çatışma ve silah sesleri yükseldi. Şırnak Çakırsöğüt Jandarma Komando Tugayı'nda da uzman çavuşlar darbecilere direnince çatışma çıktı.

Darbeciler, bombardıman yapan F-16'ların havada kalabilmeleri için 2 tanker uçağını havada tuttu. Hava saldırılarını yönetmek ve hava trafiğini kontrol edebilmek için Malatya'da konuşlu bir Awacs erken uyarı uçağı havalandı. Darbecilerin hava saldırılarını bertaraf edebilmek için Başbakan'ın talimatıyla Eskişehir 1. Ana Jet Üs Komutanlığı'na bağlı 111. Filo'dan F-4E uçakları kaldırıldı. Bu filo, darbecilerin ana karargâhı Akıncı Üssü'nün pistini vurarak yeni uçakların kalkmasını önledi. Havadaki uçak ve helikopterlere, ikmal uçaklarına bu F-4'ler müdahale etti. Ayrıca farklı üslerden F-16'lar da isyancılara müdahale ve hava sahası güvenliği için havalandı. "Vur" emriyle havalanan uçaklar önce Awacs'ı, sonra ikmal uçaklarını inişe zorlayıp hava üstünlüğünü aldı. Yere inen uçakların pilotların bir kısmı helikopterle Yunanistan'a kaçtı. Yunan yetkililer yaptıkları açıklamada darbeci askerlerin yakalandığını ve en kısa sürede edileceklerini açıkladı. Akabinde darbeci askerlere Yunan mahkemesi tarafından 2 ay hapis cezası verildi.¹⁸

Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanları rehin alınmışken, darbenin başarıya ulaşmasını önleyen en kritik hamlelerden birinin 1. Ordu Komutanı Orgeneral Ümit Dündar'dan geldiğini söylemek mümkün. Nitekim Dündar'ın kalkışma kendisine intikal ettiğinde harekete katılmayı reddedip Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı arayıp hükümetin emrinde olduğunu beyan etmesi ve ancak güvenliğini İstanbul'da sağlayabileceğini söyleyerek Cumhurbaşkanı'nı İstanbul'a davet etmesi teşebbüsün akamete uğramasında son derece önemliydi. Akabinde Başbakan Binali Yıldırım'ın

imzasıyla vekil olarak atanan Dündar, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın Marmaris'ten ayrılarak İstanbul'a gelmesi, güvenliğinin sağlanması ve sonraki süreçte önemli rol oynadı ve vekâleten GB başkanlığına atandı.¹⁹ Nitekim Cumhurbaşkanı, Dündar sayesinde Marmaris'teki otelden erken ayrıldı, ayrılışının ardından yaklaşık 60 dakika sonra Erdoğan'ın kaldığı otel darbeci askerler tarafından basıldı ve bombalandı. Benzeri bir durum Binali Yıldırım için de geçerliydi. Binali Yıldırım, 15 Temmuz'da darbe girişiminin başladığı saatlerde İstanbul'un Anadolu yakasındaydı. Hemen Ankara'ya dönme kararı aldı. Havayolunun taşıdığı güvenlik riski nedeniyle karayolu tercih edildi. Başbakan'ın içinde bulunduğu konvoy Ankara yolundayken, Başkent'teki çatışmaların artması üzerine konvoyun güzergahı değiştirildi, Kastamonu'ya geçme kararı alındı. Başbakan ve beraberindekiler Ilgaz yakınlarındaki bir karayolu şantiyesinin idare binalarında 1.5 saat kadar mola verdi. Ilgaz'dan çıkıldığında Kastamonu il sınırları içindeyken beklenmedik bir olay yaşandı. Başbakan'ın konvoyunun arkalarında bulunan bir araca jandarma tarafından ateş açıldı, neyse ki saldırı bertaraf edildi.²⁰ Böylece Cumhurbaşkanı da kıkalarla Binali Yıldırım ise türlü güçlüklerle darbecilerde kurtulmuş oldu.²¹

Teşebbüsün başarısızlığa uğramasında değişilmesi gereken bir diğer önemli durumun ise Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Bülent Bostanoğlu'nun süreç içerisinde darbeci karşıtı taktığı tavır olduğu söylenebilir. Darbe girişimini haber alan Bostanoğlu önce Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hulusi Akar'ı ardından Kara, Hava ve Jandarma komutanlarını aradı ancak ulaşamadı. Bunun üzerine Milli Savunma Bakanı Fikri Işık'ı arayan Oramiral Bostanoğlu, Işık'a, "Komuta ka-

demesi olarak darbe girişimini kabul etmiyoruz. Komutanlara ulaşamıyoruz, sizinle irtibatla kalarak ortak hareket etmek istiyoruz” dedi. Ardından bir TV kanalına telefonla bağlanan Oramiral Bostanoğlu, “Komuta kademesi olarak bu girişimi kesinlikle kabul etmiyoruz” açıklamasında bulundu. Bostanoğlu’nun açıklaması Deniz Kuvvetleri Komutanlığı’ndaki askerler için önemli kırılma noktalarından biriydi. Nitekim bu sırada komutanlığa bağlı deniz üsleri Aksaz, Foça ile Donanma Komutanlığı’nın merkezi olan Gölçük’ten 11 savaş gemisi darbeciler tarafından hareket ettirilmişti.

Kuvvet komutanının darbeyi desteklemediğini gören gemilerin personeli ne olduğunu anlayınca darbecilerin gemi üzerindeki hâkimiyeti azaldı. Oramiral Bostanoğlu, 11 savaş gemisine “Emir komuta hiyerarşisine aykırı olarak seyre kalkan tüm gemiler derhal üslerine geri dönecek” emrini verdi. Bunun üzerine Donanma Komutanı Oramiral Veyssel Kösele’nin de alıkonulduğu TCG Yavuz başta olmak üzere tüm gemiler bağlı oldukları limana geri döndü. Oramiral Bostanoğlu’nun

olaya zamanında müdahale etmesi ve kararlı tutumu denizde füze, güdümlü mermi, uçaksavar, taret (top bataryaları) ve torpidoları ile dolaşan gemilerin geri dönmesini sağlarken, denizde yaşanacak muhtemel bir çatışmanın da önüne geçti. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı bu sayede zorlu geceyi can kaybı olmadan ve hasarsız atlatan tek kuvvet oldu.²²

Saatler ilerledikçe süreç tersine dönmeye başladı. Gerek halk gerek asker ve Emniyet güçlerinin kararlı duruşları sayesinde üstünlüklerini yitirmeye ve ele geçirdikleri bina yahut kontrol altına aldıkları yerleri bir bir kaybetmeye başladı. Birçok yerde tankların yürüyüşü durduruldu ve tanklar TSK ve Emniyet mensuplarınca ele geçirildi. Önce FSM ardından Boğaziçi köprüsünde

darbeciler teslim oldu ve buralarda durum kontrol altına alındı. Ankara’da ise gece boyunca devam eden çatışmalar neticesinde darbeci askerler etkisiz hale getirildi ve kontrol TSK ve Emniyet mensuplarınca ele alındı. TRT ve CNN Türk başta olmak üzere medya organlarında kontrol bir bir geri alındı.²³

16 Temmuzda Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) Basın Müşaviri Nuh Yılmaz, darbe girişiminin püskürtüldüğünü, yavaş yavaş normale dönülmeye başlandığını söyledi. Yılmaz, katıldığı bir televizyon canlı yayınında, “Darbe girişimi püskürtüldü, normale dönmeye başlıyoruz. Şimdi nokta atışlara başlayacağız.” ifadelerini kullandı.²⁴ Dolayısıyla darbe girişimi yaklaşık 22 saat sonra bertaraf edilmiş oldu.²⁵

Darbe püskürtüldükten sonra jet hızında götürüldüler gerçekleştirilmeye başlandı. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, darbe girişiminde bulunan terör örgütü FETÖ/PDY irtibatlı yargı görevlileri ve sözde “Yurtta Sulh Komitesi” mensubu general, amiral, subay, astsubay, er ve erbaşlar hakkında gözaltı kararı verdi. Bu kapsamda Türk Silahlı

lı Kuvvetleri’ndeki general ve amirallerin üçte birinden fazlası tutuklandı. Son rakamlara göre gözaltına alınan 133 general ve amiralden 126’sı tutuklandı. Cezaevine gönderilen cuntacı askerlerden ikisi orgeneral, sekizi korgeneral ve koramiral, 24’ü de tümgeneral ve tüm amiral rütbelerine sahipti.²⁶ 2. Ordu Komutanı Orgeneral Adem Huduti, Eski Hava Kuvvetleri Komutanı ve Yüksek Askeri Şura Üyesi Orgeneral Akın Öztürk, Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanlığı Muhabere ve Destek Eğitim Komutanı Korgeneral Metin İyidil, 2. Ordu Kurmay Başkanı ve Malatya Garnizon Komutanı Tümgeneral Avni Angun tutuklanan isimlerden bazılarıdır.²⁷ Darbe girişimine ilişkin başlatılan soruşturma kapsamında TBMM Genel Sekreter Yardımcıları Muham-

met Bozdağ, Kemal Kaya ve Mustafa Tamirci görevlerinden alındı²⁸, Yeşilköy ve Kuleli dahil birçok harp okulu-akademisinde operasyon başlatıldı.²⁹ RTÜK, darbe girişiminde bulunan Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) ile ilişkili ve destek içinde olduğu tespit edilen tüm radyo ve televizyon kuruluşlarının bütün yayın hak ve lisanslarını oybirliğiyle iptal etti.³⁰

17 Temmuzda cunta ikinci bir hamle yapmayı planladı. Malatya Erhaç'tan başlatılması planlanan bu ikinci hareket kapsamında üsse iniş yapan iki Airbus A400M ve 6 adet C-130 askeri nakliye uçaklarında 39 yüksek rütbeli subay, uçak teknisyeni ve silahçı astsubayları ile mühimmat taşıdığı öğrenildi. Bu ekip, Malatya'daki üs komutanlığındaki F-4E 2020 savaş uçaklarına bomba ve füze yükleyerek darbe girişiminin ikinci dalgasını başlatacaktı. Ancak ARFF isimli sivil itfaiye ve arama kurtarma ekiplerinin hava pistini kapamaları uçakların kalkış yapmasını engelledi, akabinde üsse yapılan operasyonla engellendi. 39 asker bir süre sonra teslim oldu. Daha önce de darbenin en önemli hava üslerinden Akıncılar Üssü F-4 pilotları tarafından 12 bomba ile kullanılamaz hale getirilmişti. İkinci dalga sonrası tedbiren 9. Ana Jet Üssü de uçuşa kapatıldı.³¹

Darbe sonrası yapılan incelemelerde ortaya çıkan gerçeklerden biri de Genelkurmay'ı ele geçiren darbecilerin yandaş birliklere yolladığı sıkıyönetim talimatıydı. Yıldırım Harekatı kapsamında yapılan darbe talimatı 15 Temmuz Cuma günü 15:22'de 3 sayfa ve 20 madde olarak iletildi. İlle-

ri yönetecek darbeci subaylar, sıkıyönetim mahkemelerinde çalışacaklar dahi belirlendi. 15 Temmuz 2016 Cuma günü saat 15:22'de ele geçirdikleri Genelkurmay birimlerinden TSK mesaj sistemine girerek gönderilen sıkı yönetim belgesi, Yurtta Sulh Cuntası lideri Tuğgeneral Mehmet Partigöç ve Kurmay Albay Cemil Turhan tarafından imzalanmıştı. 3 sayfa ve 20 maddeden oluşan bildiri-

Cumhurbaşkanı Erdoğan, darbeyi eniştesinden öğrendiğini, darbe günü MİT'e ulaşamadığını dolayısıyla bir güvenlik zafiyetinin açık olduğunu ifade etmiştir. Eleştirilerin yerinde olduğunu söylemek mümkündür. Nitekim devletin en üst düzey istihbarat birimi olan MİT son derece kapsamlı ve görüldüğü kadarıyla koalisyon şeklinde gerçekleştirilen ve uzun süredir hazırlıklı yapılan dolayısıyla birçok kişinin haberdar olduğu son derece ciddi bir istihbaratı darbe-ye teşebbüs edildiği güne kadar haber alamamıştır. MİT ise eleştirilere cevaben, öğle saatlerinde askeriyede olağandışı bir hareketlilik gözlemlendiğini bu bilgiyi Genelkurmay'la 16.00 sularında paylaştıklarını Cumhurbaşkanına ise darbe teşebbüsünü teyit edemedikleri için haber vermediklerini söylemiştir.

nin eklerinde ise Sıkıyönetim Komutanlıkları, Sıkıyönetim mahkemelerinde görevlendirilecek personel listeleri, Ankara ve İstanbul Asayiş ve Takviye Planı ile diğer sözde atama kararları bulunmaktaydı. Saat 03:00 itibarıyla yönetime el konulacağının söylendiği talimatta sokağa çıkma yasağının ise 06:00'da başlayacağı belirtilirken, darbenin maksadı ise "Uluslararası organizasyonlar ve toplum ile küresel barış, huzurun temini için daha güçlü bir ilişki ve işbirliğini kurmak." olarak belirtilmişti.³² Yapılan diğer incelemelerde Yurtta Sulh Cuntası'nın her kuvvet komutanlığına bir darbe karargâhı kurduğu ve komutan tayin ettiği ortaya çıktı. Eğer darbe başarılı olsaydı Genelkurmay Karargâhı'na Tuğgeneral Mehmet Partigöç, Kara Kuvvetleri Komutanlığı Karargâhı'na Tuğgeneral Erhan Caha, Deniz

Kuvvetleri Karargâhı'na Tuğamiral İrfan Arabacı, Hava Kuvvetleri Karargâhı'na Kurmay Albay İlhan Karasu, Jandarma Genel Komutanlığı Karargâhı'na Tuğgeneral Faruk Bal ve Mustafa Şaban Gümüşiğne atanacaktı.³³ Yine sıkıyönetim kapsamında İstanbul, İzmir, Ankara, Diyarbakır, Van, Şırnak, Eskişehir, Gaziantep gibi şehirlerde görev yapacak askeri hâkimlerin listesi bile hazırды. 18 staj-

yer askeri hâkim bu talimata göre asil hâkim olarak mahkemelerde görevlendirilmişti. Çok sayıda şehirde birden çok sıkıyönetim mahkemesi kurulması kararı alınmıştı. Sıkıyönetim belgelerinden hareketle tüm askeri savcılar hakkında soruşturma açıldı bu kapsamda 262 hâkim ve savcı görevden uzaklaştırıldı.³⁴

Dikkat çeken bir diğer ayrıntı ise Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın darbeden bir hafta önce Marmaris'te dinlenmeye çekilirken yaverlerini yanına almamış ve haber etmemiş olmasıydı. Bunun bir bilgi dâhilinde mi yoksa bir rastlantı mı olduğu konusunda henüz Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan bir açıklama yapılmadı. Ancak bu durumu asıl önemli kılan hadise yaverlerin darbe sürecine değin 15 defa Cumhurbaşkanı'nın pilotunu arayarak Cumhurbaşkanı'nın yerini sorduğu iddiasıydı.³⁵ Darbeciler arasında Cumhurbaşkanı'nın yaverlerinin de yoğun biçimde bulunması da bu iddiayı önemli kılan bir diğer detaydı. Nitekim benzeri bir biçimde 11. cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün başyaverliğini yapan Bolu 2. Komando Tugay Komutanı tuğgeneral İsmail Güneşer de darbe suçlamasıyla gözaltına alınıp tutuklananlar arasındaydı.³⁶

Hakkari'nin Yüksekova ilçesinde FETÖ'nün darbe girişimine ilişkin soruşturma kapsamında gözaltına alınan Bolu 2. Komando Tugay Komutanı Tuğgeneral Güneşer tutuklandı. Güneşer, 11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün başyaverliği görevini yürütmüştü.³⁷

Başbakan Yardımcısı Numan Kurtulmuş 22 Temmuz günü yaptığı açıklamada 6823'ü asker 9194 kişinin gözaltına alındığını, şehit sayısının 241, yaralı sayısının 1537, ölü darbeci sayısının 24, yaralı darbeci sayısının ise 50 olduğunu açıkladı.³⁸ Gözaltılar dışında kamuda jet hızında tasfiyelere başlandı. Bu kapsamda 23 Temmuz 2016 itibarıyla 44,530 kişi açığa alındı.³⁹ 20 Temmuz günü yapılan MGK ve Bakanlar Kurulu sonrası 3 ay süreyle ülkede Olağanüstü Hal ilan edilmesine karar verildi. Karar ertesi gün Resmi Gazetede yayınlandı, akabinde meclisin oyuna sunuldu, 346 oyla kabul edildi.⁴⁰

21 Temmuz 2016 günü TSK yaptığı açıklamada durumun tamamıyla kontrol altına alındığını açıkladı.⁴¹ Yoğun göz altı ve tutuklamalardan müteşekkil bir güvenlik zafiyeti ortaya çıkmaması için Askeri casusluk ve Balyoz kapsamında tu-

tuklanan ve serbest bırakılan paşalara acil görev emri verildi. Bu kapsamda Deniz Kuvvetleri'nde hepsi de kurmay olan ve davalardan önce amiralliklerine kesin gözüyle bakılan albaylar, kritik ve önemli konumlara yerleştirildi. Bülent Olcay Sahil Güvenlik Komutanı, Önder Çelebi Amfibi Görev Kuvvet Komutanı, Aykar Tekin Güney Görev Grup Komutanı oldu. Kurmay albaylardan Cem Okyay ve Yankı Bağcıoğlu, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Harekât Başkanlığı emrinde kritik görevlere atandı. "Acil" koduyla göreve çağırılan kurmay albaylar, göreve başladı.⁴²

Teşebbüsün Arkasındakilere Dair

Bu noktada en önemli sorulardan birinin darbenin kim ya da hangi grup-örgüt vs. tarafından desteklendiği, diğer bir deyişle darbenin arkasında kim olduğudur. Gerek teşebbüsün üzerinden pek az bir zaman geçmesi gerek hali hazırda sorulamaların dahi tamamen bitirilememiş olması dolayısıyla şu anda buna net bir cevap verebilmek güç. Bununla birlikte bazı ipuçlarından yola çıkarak kimi tahminler yapılabilir. Darbe teşebbüsünün ilk anlarında dahi hükümet başta olmak üzere birçok çevrenin şüphelerinin odağındaki ilk tahmin bu işin arkasında FETÖ-PDY (Fethullahçı Terör Örgütü-Paralel Devlet Yapılanması) yapılanmasının olduğudur.⁴³ Buna göre darbe teşebbüsünün son derece iyi planlanmış, organize bir kalkışma olması, FETÖ'nün gerek askeriye de gerekse devlet içerisinde özellikle son yıllarda etkin bir konuma gelmiş olması dolayısıyla teşebbüsün boyutları göz önünde bulundurulduğunda bu denli kapsamlı bir hareketi sadece FETÖ'nün gerçekleştirebilecek olması bu ihtimali güçlendirmektedir. 7 Şubat 2012 MİT krizi ve akabinde 17-25 Aralık soruşturmalarıyla ilişkileri tamamen kopan ve o tarihten bu yana devletin hışmına uğrayan paralel yapı mensuplarının son bir çare olarak darbeye başvurması akla yatkın bir ihtimaldir.

Darbenin FETÖ'nün işi olduğuna gerekçe olarak gösterilen bir argüman-iddia ise son dönemdeki hükümet tarafından uzun süreden beri devam eden FETÖ mensuplarının tasfiye edilmesi operasyonunun askeriye ayağına geçilmesi için talimat verilmiş olmasıdır. Buna göre darbe sonrası ele geçirilen belgelerde darbenin 3 ay sonrasına organize bir biçimde yapılması planlanmış-

tı. Ancak MİT'in 10 Temmuz'da Genelkurmay'a gönderdiği TSK'daki 'Paralel yapı' mensuplarının isim listesinin sızması nedeniyle darbe öne çekildi. Ağustos'taki YAŞ toplantısında tasfiye edileceklerini öğrenen FETÖ/PDY mensupları, darbe planını 15 Temmuz'da hayata geçirmeye karar verdi. Genelkurmay Karargâhı'ndaki 'Paralel yapı' mensupları bu liste ve YAŞ'taki tasfiye hazırlığından haberdar oldu. Bu listenin Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hulusi Akar'ın özel kaleminden sızdığı tahmin ediliyor. YAŞ'ta tasfiyeler ve görev değişiklikleri olacağını öğrenen darbeciler, darbe planını öne çekip düğmeye bastı. 10 Temmuz'da MİT, TSK içindeki 'Paralel yapı' mensuplarının isimlerinin bulunduğu listeyi Genelkurmay'a ilettiler. PDY mensupları hakkında işlem yapılabilmesi için Genelkurmay, ağustostaki YAŞ toplantısını gerekçe gösterip, hâlihazırda yürütülen disiplin soruşturmaları olduğunu ve tasfiyelerin YAŞ'ta yapılmasının daha doğru olacağını bildirdi.⁴⁴ Dolayısıyla FETÖ YAŞ öncesinde bu durumu engellemek için düğmeye bastı.

Teşebbüsün arkasında FETÖ'nün olduğuna dair şu ana kadarki en güçlü delillerden biri GB Hulusi Akar'ın yaveri Yarbay Levent Türkkan'ın Emniyet sorgusundaki itiraflarıdır. Bu bağlamda Türkkan'ın "...Paralel Yapı üyesiyim. Fetullah Gülen cemaatindenim. 1989'da Işıklar Askeri Lisesi sınavlarına girdim. Sınavdan önceki gece soruları getirip verdiler. Ve liseyi kazandım... Cemaatte kesin bir şekilde gizlilik ve ketumiyet vardır. Herkes kendi abisini bilir, gider, dersini yapar, namazını kılar, sohbetini yapar. Ayrıca yıllardan bu yana sınavla okullardan gelen ve orduya alınan subayların yüzde 60-70'i cemaatçidir. Genelde cemaatçi olan subaylar, kurmay subaylardır. Bu benim bir cemaatçi olarak tahminim. Askerin içinden birini diğerine 'abi' olarak görevlendirmiyorlardı... Genelkurmay Başkanı Necdet Özel Paşa'yı dinleme cihazıyla sürekli dinliyordum. Cihazı Türk Telekom'da çalışan 'Abi' verdi. İki boğum parmak ucu kadar 'radyo' diye tabir edilen dinleme cihazını her gün paşanın odasına herhangi bir yere koyup akşam da çıkarken alıyordum. Kendi hafızası vardı. Pili bir gün dayanıyordu. Haftada bir dolan cihazı cemaat abime götürüp veriyordum, boş olanları alıyordum. Arada sırada Genelkurmay Başkanı'nın odasına dinleme cihazı ara-

Mesaj Talimatı		Grup-On E
Oncelik Derecesi	Tarih Saat Grubu	Gizlilik
Gereği	Bilgi	
HAREKAT YILDIRIM		152215C TEM 16
KİMDEN : GENKUR		
KİME : MAGG 5101 TUM BAKANLIKLAR		
KGK : WAA		
KONU : SIKIYÖNETİM DİREKTİFİ.		
İLGİ: SIKIYÖNETİM KANUNU		

ması yapıliyordu. Doğal olarak ben bu aramaların ne zaman yapılacağını önceden bildiğim için cihazı koymuyordum... Genelkurmay'da görevli bir kurmay bana; Cumhurbaşkanı, Başbakan, Bakanlar, Genelkurmay Başkanı, Kuvvet Komutanları ve Orgenerallerin tek tek alınacağını, sessiz sedasız işin bitirileceğini, işin gece 03.00'te yapılacağını söyledi. Darbenin yapılacağı gün görevimin Hulusi Akar Paşa'yı etkisiz hale getirip işi kolaylaştırmak olduğunu söyledi. Sonra özel kuvvetler gelip alacaktı. Ben bana verilen görevi sorgulamadan kabul ettim. O gece yani perşembe gecesi benden sorumlu olan abinin evine gittim. Darbe haberini alınca neler olduğunu anlamak için merak üzerine gittim. Normal zamanda abilerin evine haberleşerek gideriz. Bana niye geldin diye sordular. Ben onlara yarın bir faaliyet olacak bilginiz var mı diye sordum. Bu soruyu onlara sorunca kızdılar, sen nerden biliyorsun, bundan kime bahsettin, sana bunu kim söyledi, dediler. Ben de Albay Orhan Yıkılkan'ın söylediğini onlara bildirdim. Bana sıkı sıkı tembih ettiler. Bu konuyla ilgili hiç kimseye hiçbir yerde hiçbir şey söylemeyeceksin, olay çok gizli bir şekilde devam edecek, deşifre olmayacak dediler.⁴⁵ ifadeleri ve itirafları oldukça önemlidir.

Bunların haricinde FETÖ'nün hareketin arkasında olduğu ihtimalini güçlendiren kimi delillere de ulaşıldı. Darbe girişiminin ardından Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nca açılan soruşturma çerçevesinde, Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) İstihbarat Daire Başkanlığı'nın giriş kapısı yakınlarında gözaltına alınan eski emniyet müdürlerinden Zeki T'nin cep telefonundan çıkan mesajlar da darbe girişiminin FETÖ destekli olduğu izlenimini güçlendirdi. Mesajda "Abiler, emniyet-

Yakalanan Darbeci General ve Subaylar

ten gelen emirleri yerine getirilmemelidir. Herkes G.Kurmaya gitsin, devreler birbiriyle bağlantı kursun, zincir kursunlar, haberdar olmayan kalmasin, emekliler dahil... Ankara'da muvazzaf emekli kim varsa silahını alsın... direnen herkesi indirsin..." ifadelerinin yer aldığı mesajlar bulunmuştur. Benzeri bir biçimde Haldun Gülmez ile İzmir'deki askeri casusluk soruşturması kapsamında, hakkında yakalama kararı çıkarılan Binbaşı Recep Zafer'in eşlerinin KPSS soruşturması şüphelileri arasında yer alması, her iki soruşturmanın FETÖ ile bağlantılı olması nedeniyle dikkati çeken bir diğer unsurdur. Gülmez'in eşi Kübra Gülmez'in de 2010 soruşturmasının şüphelileri arasında yer alması dikkate değer bir diğer ayrıntıdır. İstihbarat raporlarına göre FETÖ'nün Sakarya imamı (sorumlusu) olan Yrd. Doç. Dr. Adil Öksüz de, 16 Temmuz sabahında Ankara Akıncı 4. Ana Jet Üs Komutanlığı'nda yakalandı. Savcılıktaki ifadesinde, bölgeye satın almak amacıyla arazi bakmak için geldiğini öne süren Öksüz'ün darbe girişiminden iki gün önce yurt dışından döndüğü tespit edildi.⁴⁶

Darbenin arkasında FETÖ'nün olduğuna dair diğer bir açıklama da Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan gelmiştir. Erdoğan Hulusi Akar'ın odasının basıldığı esnada odayı basan darbeci askerlerden birinin Akar'a "isterseniz sizi kanaat önderimiz Fethullah Gülen ile görüşturalim" diye söylediğini aktarmıştır.⁴⁷ Bu durum GB başkanı Hulusi Akar tarafından da doğrulanmıştır. Akar Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na verdiği ifade- de, kendisini alıkoyanlara, "Kendinizi ne zannediyorsunuz? Siz kimsiniz? Topladığınızı söylediği-

niz 2. Başkan, kuvvet komutanları nerede? Bakanlar nerede? Elinizde kim varsa getirin. Sizin başınız, kışınız kim?" diye bağırdığını belirtmiş, "Bunun üzerine Hakan Evrim, 'Dilerseniz sizi kanaat önderimiz Fetullah Gülen ile görüşturalim' gibi bir şey söyledi. 'Ben kimseyle görüşmem' diyerek tersledim. Ardından Akın Öztürk dışındakiler odayı terk etti." beyanında bulunmuştur.⁴⁸

Tüm bu ihtimaller göz önünde bulundurulduğunda FETÖ-PDY'nin darbe teşebbüsünü destekleyen yapılardan biri olması hayli ihtimal dâhilinde gözükmektedir. Bununla birlikte henüz daha ortaya net deliller çıkmış olmasa soruşturmalar sürse de her türlü çabasına rağmen yapının TSK içerisinde bu denli büyük çaplı bir kalkışmaya girişebilmesi ihtimali güç gözükmektedir. TSK içerisinde de AK Parti hükümetlerine bağlı grupların olması gibi muhalif FETÖ yapılanması dışında kimi grupların olması pek tabiidir, neticede TSK gibi büyük bir yapıya mensup herkesin aynı düşüncede olmasını beklemek eşyanın tabiatına aykırıdır. Dolayısıyla bu grupların teşebbüse destek vermiş olmaları hayli yüksek bir olasılıktır. Özetle teşebbüsün arkasında FETÖ'nün de aralarında bulunduğu bir koalisyonun olma ihtimali yüksek gözükmektedir. Darbenin kapsamı etkililiği de bu savı desteklemektedir. Bu bağlamda yapılacak operasyonda bu ihtimalin de göz önünde bulundurulması önemlidir.

Sonuç-Değerlendirme

Genel değerlendirmeye geçmeden önce kısaca geçmişe değinmek yerinde olacaktır. Bilindiği üzere Türkiye'de askerin siyasete müdahalesine geçmiş dönemlerde birçok defa şahit olunmuştur. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinden gelen militarist yapı ve cumhuriyeti kuran başta Mustafa Kemal olmak üzere temel kadroların asker kökenli oluşu, askerin Orta-Asya Türk geleneğinden beridir süregelen toplum nezdindeki değeri ve etkinliği orduyu Türkiye siyasetinde etkin kılan bazı önemli nedenler olarak gösterilebilir. Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra askerin Türkiye'deki rolünün uzun süre Clapham ve Philip'in asker-sivil sınıflandırmalarındaki muhafız rejimler sınıflandırmasına uygun olarak gerçekleştiğini söylemek mümkündür. Bu sınıflandırmaya göre muhafız rejimler siyasi iktidarı doğrudan

devralmaya istekli orduların etkin olduğu sistemlere verilen isimdir. Bu modelde 2 ile 4 yıl arasında değişen sürelerde iktidara ordu tarafından kimi dönemlerde el konulur. Tüm askeri rejimlerde olduğu gibi bu modelde ordu baskıcıdır, sivil hakları kısıtlar ve statükoyu korumak temel amaçtır. Ancak iktidar sürekli elde tutulmaz, bir süre sonra sivil iktidara devredilir. TSK Mustafa Kemal döneminden itibaren Türkiye’de rejimin ve devrim kanunlarının koruyucusu hüviyetine bürünmüş ve gerekli gördüğü durumlarda siyasete müdahale etmekten çekinmemiştir. Mustafa Kemal ve İsmet İnönü dönemlerinde siyaset kurumunun ve uygulamalarının rejim açısından bir tehlike teşkil etmemesinden ötürü bu dönemlerde siyasi iktidarın emrinde çalışan ordu için çok partili hayata geçişle birlikte durum değişmeye başlamıştır. Bu durum neticesinde asker 1960 senesinde darbe yapmış Demokrat Parti hükümetine görevden el çektirilmiş, parti kapatılmış, aralarında Demokrat Parti lideri ve başbakan Adnan Menderes’in de bulunduğu bazı isimler idam edilmiştir. 1960 senesinde görevi devralan Milli Birlik Komitesi isimli cunta ülkeyi 1 sene kadar idare ettikten ve rejim açısından “zararlı” unsurları bertaraf ettikten sonra 1961 yılında iktidarı yeniden sivillere devretmeye karar vermiş, yapılan seçimlerde İsmet İnönü liderliğindeki Cumhuriyet Halk Partisi yüzde 36 oyla birinci seçilmiş, kendisini demokrat partinin veliahtı ilan eden Ragıp Gümüşpala liderliğindeki Adalet Partisi yüzde 34 oyla sandıktan ikinci parti olarak çıkmıştır. Akabinde darbeden 11 yıl sonra 12 Mart 1971 tarihinde ordu tarafından siyasete ülkedeki anarşi, kardeş kavgası, sosyal ve ekonomik huzursuzluklar gerekçe gösterilerek muhtıra vasıtasıyla bir kez daha müdahale edilmiş, görevdeki Süleyman Demirel liderliğindeki Adalet Partisi’nin ve Demirel’in istifa etmeleri sağlanmış, yerine askerin istediği CHP Kocaeli milletvekili Nihat Erim liderliğinde teknokratlardan oluşan bir hükümete yönetim devredilmiştir. Bu müdahaleden 9 sene sonra 12 Eylül 1980’de yine benzeri gerekçelerle ordu bu defa 27 Mayıs 1960’da olduğu gibi fiilen yönetime el koymuştur. 28 Şubat 1997’de bir kez daha ordu sahneye çıkmış, dönemin Refah-Yol hükümetine müdahale edilmiş ve hükümetin istifa etmesi sağlanmıştır. Post modern darbe olarak da isimlendirilen bu

Sürecin gün yüzüne çıkardığı gerçeklerden bir tanesi de darbe teşebbüsü ihtimalinin Türkiye özelinde her daim ihtimal dâhilinde olduğu gerçeğidir. Bu bağlamda bu tarz teşebbüslerin önlenmesi yahut başarısız kılınması güçlü bir Türkiye ile ancak mümkündür. Alınacak tedbirlerin kapsamlı olması son derece önemlidir, dolayısıyla bu düzenlemeleri salt TSK ile sınırlı tutulması yanlış olacaktır. Bu kapsamda kurumsallaşma kültürünün kamu başta olmak üzere tüm alanlara hâkim kılınması, kurumsallaşmaya özel çaba harcanması, liyakat esasının başta kamu sektöründe olmak üzere yeniden inşası, profesyonelleşmiş bir ordunun oluşturulması, sürecin hukuki boyutunun yeniden düzenlenmesi, birtakım sistem düzenlemelerin yapılması gerektiği açıktır.

müdahaleden sonra 27 Nisan 2007 yılına değin askerin siyasete belirgin bir müdahalesi olmamıştır. 2007 yılında TSK AK Parti hükümetine yönelik olarak muhtıra niteliğinde bir bildiri yayınlamış, geçmiş dönemlerin aksine hükümet bu bildiriye sert tepki vermiş ve hükümetin kararlı duruşu sayesinde bu bildirinin diğer bir tabirle muhtıranın siyaseten herhangi bir etkisi olmamıştır.⁴⁹

Tüm bunların dışında cunta hareketi şeklinde isimlendirilebilecek TSK içerisinden siyasete birçok kez darbe teşebbüsünde bulunulmuştur. Bunların en çok bilinenlerinden biri Talat Aydemir’in 22 Şubat 1962 ve 20 Mayıs 1963’teki iki darbe teşebbüsüdür. Her iki darbe teşebbüsü de TSK komuta kademesinin destek vermemesi, teşebbüsün askeri hiyerarşinin dışında gerçekleşmesi sebebiyle kalkışma başarısız olmuş, neticede Talat Aydemir ikinci darbe teşebbüsünden sonra idam edilmiştir. Benzeri bir teşebbüs 20 Mayıs 1969 tarihinde gerçekleşmiştir. Celal Bayar ve DP’lilerin hapisten çıkması sonrası Meclis’te DP’lilerin siyasi haklarının iade edilmesi tartışmaları başlamış ve bu minvalde 218 imza toplanmıştır. Bu durum as-

keri rahatsız etmiş ve GB Başkanı Memduh Tağmaç önderliğinde, diğer bir deyişle askeri hiyerarşi dahilinde ordu darbe planları yapmaya başlamıştır. Ordu bu niyetinden İsmet İnönü ve Süleyman Demirel dönemin başta olmak üzere önemli siyasi isimlerini ve partileri haberdar etmiş, ordunun bu niyetinin kati olmadığı, DP'lilerin siyasi haklarının iade edilmesine yönelik çalışmaların sonlandırılması halinde harekete geçilmeyeceği beyan edilmiştir. Dönemin siyasilerinin bu uyarıyı dikkate almaları neticesinde ordu darbeden vazgeçmiştir.

Tüm bunlardan sonra bir başarısız darbe girişimi de 15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleşmiştir. FETÖ-PDY mensupları tarafından gerçekleştirildiği noktasında hayli güçlü deliller bulunan bu girişim de başarısızlığa uğramıştır. Genel hatlarıyla incelendiğinde bu girişimin geçmişteki girişimlerden bazı noktalarda belirgin biçimde ayrıldığı söylenebilir. Nitekim bu girişimle birlikte ilk defa TBMM ve MİT gibi üst düzey darbeci cunta destekçisi TSK mensupları tarafından bombalanmış hedef alınmış, sivil halkın üzerine birçok yerde ateş açılmıştır. Teşebbüsün başarısız olmasında bu noktada bazı sebepler öne sürmek mümkündür. Askeri darbelerin başarılı olması için *Siyaset* kitabı yazarı Andrew Heywood'a göre bazı şartların var olması gerekir. Bunlar:

- 1- Ekonomik açıdan gelişmemişlik yahut ekonomide ciddi sorunların yaşanması
- 2- Sivil yönetimin meşruiyetini kaybetmesi
- 3- Hükümet ve ordu arasında belirgin görüş ayrılıkları olması
- 4- Darbeye uygun uluslararası konjonktür

Huntington'a göre bunlara ek olarak askerin görüşlerinin dikkate alınması ve kurum olarak askerin uzmanlığına önem verilmesi ve saygı duyulması da askerin siyasete müdahalesini engellemede son derece önemlidir. Türkiye'de bundan önceki darbe dönemlerine bakılarak bunların dışında Atatürk ilke ve inkılaplarına uygun olmayan yönetim ve uygulamaları, askerin ekonomik olarak ciddi sıkıntılarının bulunması, siyaset kurumunun işlerliğini yitirmesi, ülkede barış ve güvenlik ortamının önemli ölçüde bozulmuş olması, iktidardaki partilerin ülkedeki muhalefete (başta CHP'ye) yönelik sansürleri, sert tutumları ve askeri hiyerarşiye uygun hareket edilmesi, as-

kerin teşebbüsün başarıya ulaşacağına dair beklentisinin yüksek olması, halkta askerin müdahalesine uygun bir beklentinin oluşması gibi unsurlar da eklenebilir. Bu bağlamda demokratik kültürün yerleşmiş olduğu ülkelerde asker nadiren siyasete müdahale etmektedir. Çünkü askeri yönetimler genellikle ülkede idare edebileceği düzeyde yönetime müdahale edebilir. Aksi takdirde demokratik kültürün ve işleyişin oturmuş olduğu ülkelerde askerin yönetime el koysa da işleri yürütmesi pek mümkün değildir. Nitekim bundan önceki darbe dönemleri incelendiğinde bu şartların tamamının yahut bir kısmının gerçekleştiği bir ortamda darbe teşebbüsü gerçekleştirilmiş ve başarılı olunmuştur.

Tüm bu veriler ışığında bugünkü duruma baktığımızda darbeye uygun bir ortam olmadığı kanaatine kolayca ulaşılabilir. Nitekim AK Parti hükümetleri dönemlerinde 2002'den bu yana ülke birçok alanda ciddi atılımlar yapmış, ülke ekonomisi başta olmak üzere birçok alanda önemli aşama katetmiştir. Tüm sıkıntılara rağmen tek parti iktidarının getirdiği görece istikrarın da önemli bir unsur olarak belirtilmesi gerekir. Dolayısıyla hâlihazırdaki durum veriler ışığında değerlendirildiğinde ekonomide kriz yaratacak düzeyde ciddi sıkıntıların varlığından bahsetmek güçtür, benzeri bir biçimde henüz bir yıl önce uluslararası standartlarla uyumlu genel bir seçim gerçekleştirilmiş ve %87⁵⁰ gibi Batı demokrasilerinde dahi eşine pek az rastlanabilecek denli yüksek bir katılımın sağlandığı bu seçimlerden AK Parti %50 gibi önemli bir oranla yeniden seçilmiştir, diğer bir deyişle ülke meşru bir hükümet tarafından yönetilmektedir. Benzeri bir biçimde ülkede özellikle TSK yüksek komuta kademesi ile siyasi iktidar arasında son derece uyumlu, saygı çerçevesinde şekillenen bir ilişki ve çalışma ortamı vardır. Silahlı Kuvvetler en üst düzeyde kendisini ilgilendiren tüm konularda mümkün olduğunca temsil edilmekte ve her konuda bilgilendirilmektedir. Bunların dışında Osmanlı dönemi de göz önünde bulundurulursa ülkenin uzun yıllara dayanan bir demokrasi tecrübesi ve kültürü oluşmuştur, bu kültürün de ülkede her geçen gün biraz daha oturduğu söylenebilir. Bunun dışında halkta askerin siyasete müdahalesi gibi halihazırda bir beklenti yoktur, zira siyaset kurumu işle-

mektedir, her türlü sorunlarına rağmen ülkedeki barış ve güvenlik ortamının 1960 ve 1980 darbeleri öncesindeki düzeyde tehlikede değildir. Bunlara ek olarak bu teşebbüs de askeri hiyerarşi dışında gerçekleşmiştir, diğer bir deyişle Genelkurmay ve üst düzey komutanlar harekete destek vermemiştir. Dolayısıyla tüm bu şartlar altında teşebbüsün başarıya ulaşması oldukça güçlü ki sonuç öyle oldu, teşebbüs seri olarak uygulamaya konmasına ve iyi planlanmış olmasına rağmen halkın, Emniyet teşkilatının ve darbe karşıtı askerlerin karşı duruşları sayesinde başarısız oldu. Tabii bazı şartların-durumların da darbecilerin aleyhine olmasının sürecin akamete uğramasında etkili olduğu söylenebilir. İletişim imkânlarının son yıllarda muazzam bir gelişme kat etmesi ve kitleler arası iletişimin bugünün şartlarında tam anlamıyla engellenmenin neredeyse imkansızlığı, darbe teşebbüsünün gece saatlerinde yapılması planlanırken erken deşifre olması sebebiyle öne alınması gibi etkenler özellikle kitlelerin olaya tepkisini olumlu etkilemiş, kitlelerin bu yoğun tepkisi de teşebbüsün başarısızlığa uğramasında önemli bir fonksiyon icra etmiştir. Zira darbe erken deşifre olmasa ve planlandığı gibi hareket gece gerçekleştirilse halk tepkisi bu kadar büyük olamayabilir bu da darbeciler lehine bir durum yaratabilirdi.

Bu süreçte eleştirilere hedef olan kurumlardan biri de MİT olmuştur. Nitekim Cumhurbaşkanı Erdoğan da bu eleştirilere katılmış, darbeyi eniştesinden öğrendiğini, darbe günü MİT'e ulaşamadığını dolayısıyla bir güvenlik zafiyetinin açık olduğunu ifade etmiştir. Eleştirilerin yerinde olduğunu söylemek mümkündür. Nitekim devletin en üst düzey istihbarat birimi olan MİT son derece kapsamlı ve görüldüğü kadarıyla koalisyon şeklinde gerçekleştirilen ve uzun süredir hazırlıkları yapılan dolayısıyla birçok kişinin haberdar olduğu son derece ciddi bir istihbaratı darbeye teşebbüs edildiği güne kadar haber alamamıştır. MİT ise eleştirilere cevaben, öğle saatlerinde askeriyede olağandışı bir hareketlilik gözlemlendiğini bu bilgiyi Genelkurmay'la 16.00 sularında paylaştıklarını, Cumhurbaşkanı'na ise darbe teşebbüsünü teyit edemedikleri için haber vermediklerini söylemiştir. Bu ve benzeri bilgiler ışığında olayda bir istihbarat eksiği olduğu son derece açıktır, bu denli kapsamlı ve uzun süredir hazırlanan ciddi bir

teşebbüs MİT'in çok daha erken haber alması ve ilgili kurumları bilgilendirmesi gerekirdi. Önceden haber almak bir yana MİT olay günü dahi geç saatlere kadar darbe teşebbüsünü teyit dahi edememiştir. Olayda kurumun bir diğer kusuru ise Cumhurbaşkanı'na en azından askeriyede olağandışı bir hareketlilik olduğu bilgisinin verilmemiş olmasıdır. Tüm bunlar bir yana devletin en üst makamı Cumhurbaşkanı'nın istihbarat teşkilatına teşebbüs esnasında ulaşamamış olması bile başlı başına büyük bir talihsizliktir. Dahası MİT'teki bu istihbarat zafiyetinin yeni de değildir, özellikle son bir senedir Ankara ve İstanbul başta olmak üzere Türkiye'nin birçok yerinde İŞTÖ (Irak Şam Terör Örgütü) ve PKK menşei birçok saldırı gerçekleştirilmiş, bomba patlatılmış ancak bu saldırılar istihbarat zafiyetinden ötürü engellenememiştir. Dolayısıyla MİT'te bir operasyonun gerekliliği son derece açıktır.

Bu süreçteki bir diğer önemli nokta ise TSK komuta kademesinin ve üst rütbeli kimi subayların ve olayın başından itibaren net bir biçimde darbe karşıtı bir tutum benimsemeleri ve bu minvalde hareket etmeleridir. Nitekim GB Hulusi Akar her türlü tehdite ve zor kullanmaya rağmen önüne konan darbe bildirisini imzalamamış, darbecilerin her türlü telkinine rağmen darbeyi desteklemeye yanaşmamıştır. 1. Ordu Komutanı Korgeneral Ümit Dündar da benzeri bir tutumu en başından itibaren benimsemiş, darbeyi haber aldığı anda bunu Cumhurbaşkanı Erdoğan'a bildirmiş ve cumhurbaşkanının emrinde olduğunu beyan etmiştir. Bu bağlamda Cumhurbaşkanı'nı güvenliğini sağlamak üzere İstanbul'a davet etmesi, Marmaris'e baskın yapılacağını haber vermesi ve Cumhurbaşkanı'nın can güvenliğinin sağlanması noktasında önemli bir fonksiyon icra etmiş olması önemli kırılma anlarından biridir. Nitekim Erdoğan'ın Marmariste kaldığı otel Erdoğan mekandan ayrıldıktan 1 saat sonra darbecilerin baskınına ve yoğun saldırılarına maruz kalmış, bir anlamda Erdoğan dakikalarla kurtulmuştur. Benzeri bir biçimde Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Bülent Bostanoğlu'nun darbeyi desteklemesi ve darbe amacıyla yola çıkan deniz kuvvetlerini geri çağırmasının, hali hazırdaki kuvvetlerin de harekete geçmesini engellemesinin ve ÖKK komutanı Zekai Aksakallı'nın eşinin yaralanması

ve ölüm pahasına darbecilere direnişinin akabinde darbenin püskürtülmesinde önemli fonksiyon icra eden ÖKK'nın darbecileri ekibiyle birlikte etkisizi hale getirip kontrolünü ele geçirmesinin⁵¹ de dönüm noktalarından olduğu söylenebilir.

Teşebbüs ortamının kimi kazanımlara kapı araladığı da bir gerçektir. Teşebbüse başından beridir gerek iktidar partisinin gerek muhalefetin gerekse halkın ideolojik ayırım gözetmeksizin topyekün tepki vermesi oldukça anlamlı ve önemlidir. Nitekim darbenin püskürtülmesi sonrasında gerek halk gerek siyasiler nezdinde kutuplaştırmacı eylem ve söylem yerini uzlaşa ve diyaloga bırakmıştır. Bu durumun devam ettirilmesi hayati öneme sahiptir. Bu kapsamda gelecek dönemde de bu diyalog ve uzlaşa ortamının devamı konusunda gerekli hassasiyet azami ölçüde gösterilmeli, STK ve medya başta olmak üzere diğer kurumlar da bu süreçte azami ölçüde katkı yapmalı, desteklerini esirgememelidir. Bu kapsamda gerek Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ve Başbakan Yıldırım'ın muhalefet partileri CHP ve MHP liderleriyle bir araya gelmesi ve istişare etmesi, ortak hareket kararı alması, üç partinin de yapılacak mitinglere parti olarak destek vermeleri fevkalade olumludur. Bu süreçte tasfiye sürecinden boşalan devlet kurumlarının tüm halka açılacağı açıklaması da denge gözetildiği takdirde bu sürece önemli katkı sağlayacaktır. Nitekim Başbakan Yardımcısı Numan Kurtulmuş'un konu üzerine "“AK Partili, CHP'li, MHP'li, HDP'li herkes darbeye karşı çıkıyor. Siyaset düşmanlık dilinden rekabet diline dönecek... Demokrasinin en temel kavramlarından biri vatandaşları eşitlemesidir. Ehliyet, liyakat, millete ve vatana sadakat gibi üç temel prensibin dışında hiçbir şeyi göz önünde bulundurmada, ayırım yapmaksızın devletin bütün kadrolarını millete açmak durumundayız. Eğer bunu yaparsak, devleti ele geçirmeye niyetlenen birtakım gruplar ortaya çıkmaz. Örneğin TSK'ya muhafazakâr kökenli biri girmek istiyor. 'İrticayla mücadele' kapsamında yıllardır engelleniyor. FETÖ gibileri ortaya çıkıyor ve 'Ben seni orduya sokarım' diyor. Bu gibi durumlar, birtakım kapalı örgütlenmelerin önünü açıyor. Bundan sonra din-dar olabilir, dini değerlerden uzak olabilir, Alevi, Sünni, Kürt, Türk, milliyetçi, muhafazakâr ya da sosyal demokrat olabilir, kim olursa olsun bu devleti herkesin devleti haline getirmek zorundayız." sözleri son derece önemlidir ve süratle hayata geçirilmelidir.

Sürecin gün yüzüne çıkardığı gerçeklerden bir tanesi de darbe teşebbüsü ihtimalinin Türkiye özelinde her daim ihtimal dahilinde olduğu gerçeğidir. Bu bağlamda bu tarz teşebbüslerin önlenmesi yahut başarısız kılınması güçlü bir Türkiye ile ancak mümkündür. Alınacak tedbirlerin kapsamlı olması son derece önemlidir, dolayısıyla bu düzenlemeleri salt TSK ile sınırlı tutulması yanlış olacaktır. Bu kapsamda kurumsallaşma kültürünün kamu başta olmak üzere tüm alanlara hakim kılınmasının, kurumsallaşmaya özel çaba harcanmasının, liyakat esasının başta kamu sektöründe olmak üzere yeniden inşasının, profesyonelleşmiş bir ordunun, sürecin hukuki sürecinin yeniden düzenlenmesi bu bağlamda Siyasi Partiler Kanunu, Sendikalar Yasası, Anayasa ve Seçim Kanunu başta olmak üzere tüm yasaların gözden geçirilmesi ve değiştirilmesinin, silahlı kuvvetlere saygı ve ne sivillerin ne askerin kendi yetki alanı dışına çıkmamasının, son olarak ise bu anlayışın düşünsel altyapısının inşa edilmesinin önemi büyüktür. Bunların haricinde darbe öncesi dönemde planlanan yatırımların, yapılması düşünülen reformların yeniden gündeme alınıp bir an önce hayata geçirilmesi bir diğer önemli noktadır.

Bilindiği üzere teşebbüs sonrasında başta kamu kurumlarında olmak üzere çok ciddi bir tasfiye süreci başlatılmış bu kapsamda binlerce kamu çalışanı açığa alınmıştır. Benzeri bir anlayış özel sektörde de benimsenmiş başta eğitim sektörü olmak üzere birçok sektörde birçok kuruluş FETÖ ile bağlantılı olduğu gerekçesiyle kapatılmaya başlanmıştır. Birçok kişi ve kurumdan sürece ilişkin mağduriyet haberleri gelmektedir. Bu tarz toplu tasfiye süreçlerinin hata payını yükseltme ihtimali son derece yüksektir, bu bağlamda tasfiyelerde azami özen gösterilmesi, mağduriyetlerin giderilmesi noktasında gerekli hassasiyetlerin gösterilmesi oldukça önemlidir.

Son olarak FETÖ'ye değinmek yerinde olacaktır. FETÖ soruşturmaları kapsamında şu ana değin binlerce kişi ya gözaltına alınmış, ya tutuklanmış ya açığa alınmış yahut haklarında soruşturma açılmıştır. Tüm bu sürecin hukuki sürece uygun olarak yürütülmesi ve adaletten şaşılmanması son derece önemlidir. Bu bağlamda "Ey mü'minler! Allah için hakkı ayakta tutan hâkimler ve adaletle şahidlik eden kimseler olun. Bir topluluğa olan kininiz, sizi adaletsizliğe götürmesin. Adalet yapın ki, o takvaya en çok yakın olandır. Allah'dan kor-

kun. Çünkü Allah yaptıklarınızdan haberdârdır” (Maide:8) ayeti-ilkisi doğrultusunda hareket edilmesi hayati öneme haizdir. Masumiyet karinesi unutulmamalıdır.

Örgüte ilişkin unutulmaması gereken bir diğer önemli nokta ise örgütün bundan sonraki süreçte de harekete geçebilme ihtimalidir. Bu ihtimale binaen bir an önce her ne pahasına olursa olsun örgüt lideri Fethullah Gülen’in Türkiye’ye getirilmesi ve örgütün üst düzey yönetiminin etkisiz hale getirilmesi tehlikenin en aza indirgenmesinde yahut bertaraf edilmesinde son derece önemlidir. Bununla birlikte örgüt mensubu birçok insanın safiyane duygularla hareket ettiği de bilinen bir gerçektir. Dolayısıyla örgütün yönetim kademesine reva görülen muamelenin tüm örgüt mensuplarına uygulanmaması, suça bulaşmamış mensupların süreçten zarar görmesinin engellenmesine hatta bu insanların kazanılmasına vesile olabileceği söylenebilir. Nicede bu vatandaşların da Türk vatandaşı olduğu, diğer bir deyişle devletin sorumluluğu altında olduğu unutulmamalıdır. Her şeyden önce böylesi bir tavır, hak-hukuku emreden bir dinin emridir.

Sonuç olarak Türkiye’nin ciddi bir badire atlattığı, ancak bu süreçten ülkenin birliktelik, diyalog, uzlaşma gibi önemli kazanımlarla çıktığını söylemek mümkündür. Bu kazanımların gelecekte de kaybedilmemesi ve geçmiş dönemde bugünlere sebep olan hatalardan ders alınması, dışlayıcı değil kucaklayıcı bir eylem ve söylemin benimsenmesi halinde ülkeyi parlak bir geleceğin beklediğini söylemek mümkündür. Bu yeni süreçte liyakate, adalete, hakkaniyete, işbirliğine, ortak akla, uzlaşmaya gerekli değerin verilmesi hayati öneme haizdir.

Dipnotlar

- 1 <http://www.internethaber.com/tskdan-son-dakika-darbe-girisimi-aciklamasi-1611973h.htm>
- 2 <http://www.milliyet.com.tr/-merak-etmeyin-tatbikat-demis-siyaset-ydetay-2280036/> http://sosyal.hurriyet.com.tr/yazar/abdulkadir-selvi_615/darbe-gecesinin-kader-anlari_40150159
- 3 <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1268102-darbəcilerin-ilk-ifadesi-talimat-faks-mesajıyla-geldi> <http://www.milliyet.com.tr/darbəcilerin-ilk-ifadeleri-gundem-2279470/ShowPageSkin=1>
- 4 <http://www.milliyet.com.tr/darbəciler-cumhurbaşkanlığı-ni-siyaset-2279674/>
- 5 www.milliyet.com.tr/fotogaleri/55227-20-saat-boyunca-ne-yasadi-
- 6 <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1268593-yaver-ve-emir-subaylarinin-ihaneti>
- 7 GB başkanının yaveri yarbay Levent Türkkan’ın emniyetteki ifadesine göre Paşanın bildiriye imzalamaması diğer üst komuta kademesinin de harekete destek vermesine yol açtı, aslında darbenin kınılma anı orasıydı. <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1269090-60-darbeci-agustosta-gozaltina-alinacakti>
- 8 <http://www.internethaber.com/darbenin-hic-bilinmeyenleri-1611526y.htm>
- 9 <http://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-36812943>
- 10 <http://www.sabah.com.tr/gundem/2016/07/15/darbeci-askerler-cnn-turku-basti>

- 11 <http://www.yenisafak.com/video-galeri/darbe-girisimi/darbe-girisimi-esnasinda-askerlerin-digiturke-baskin-ani-2102949>
- 12 <http://www.ahaber.com.tr/webtv/gundem/darbəciler-medya-da-saldirdi> Çengelköy Polis karakolunun kapısında askerlerle karşılaşan Canbaz ne oluyor ne yapıyorsunuz sorusu karşısında cevap dahi verilmeden başından vurularak katledilmiştir.
- 13 <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1268132-orgeneral-abidin-unali-boyle-kacirmislar> <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1268139-askeri-kosuya-cikarip-tugayi-bosaltti>
- 14 <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1268131-darbəciler-dugun-hazirliklarini-izleyip-baskin-yapmislar>
- 15 <http://www.trthaber.com/haber/gundem/fe-tonun-darbe-girisimi-22-saatte-bertaraf-edildi-261402.html>
- 16 <http://www.milliyet.com.tr/askeri-darbe-girisiminin-gundem-2279733/>
- 17 <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1268139-askeri-kosuya-cikarip-tugayi-bosaltti>
- 18 <http://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-36819420>
- 19 <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1268201-darbe-girisimine-karsi-kritik-hamle-org-dundar>
- 20 <http://www.sabah.com.tr/gundem/2016/07/20/basbakan-yildirim-darbe-gecesi-ates-acilmis>
- 21 <http://tr.sputniknews.com/turkiye/20160718/1023914161/turkiye-darbe-girisimi-erdogan-yildirim-f16.html>
- 22 <http://www.milliyet.com.tr/gemilere-kritik-mesaj-gundem-2281294/>
- 23 <http://www.cnnturk.com/video/turkiye/tr-baskininin-perde-arkasi>
- 24 <http://www.sabah.com.tr/gundem/2016/07/15/mit-darbe-puskurtuldu>
- 25 <http://www.trthaber.com/haber/gundem/fe-tonun-darbe-girisimi-22-saatte-bertaraf-edildi-261402.html>
- 26 <http://www.milliyet.com.tr/fotogaleri/55237-iste-gozaltindaki-general-ve-amiraller/>
- 27 <http://www.internethaber.com/gozaltina-alinan-komutanlar-kimler-en-rutbelisi-darbeci-kim-1611309h.htm> <http://malatyahaber.com/haber/2-ordu-komutani-adem-huduti-tutuklandi/>
- 28 <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1269241-tbmm-genel-sekreter-yardimcileri-gorevlerinden-alindi>
- 29 <http://www.milliyet.com.tr/yesilkoy-de-operasyon-gundem-2279510/>
- 30 <http://www.internethaber.com/rtukten-feto-karari-radyo-ve-kanallar-kapatilacak-1612026h.htm>
- 31 <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1268005-darbe-girisiminin-ikinci-dalgasi-nasil-engellendi/8>
- 32 <http://www.milliyet.com.tr/darbe-03-00-te-baslayacak-diye-gundem-2279370/>
- 33 <http://www.milliyet.com.tr/darbe-03-00-te-baslayacak-diye-gundem-2279370/>
- 34 http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/571068/Tum_askeri_hakim_ve_savcilar_hakinda_sorusturma_acildi.html
- 35 <http://t24.com.tr/haber/erdoganin-yaverleri-15-kez-arayip-cumhurbaşkanimiz-nerede-diye-sormus.350747>
- 36 <http://t24.com.tr/haber/abdullah-gul-un-eski-basyaveri-bolu-komando-tugay-komutani-ismail-guneser-tutuklandi.350989>
- 37 <http://www.milliyet.com.tr/gul-un-basyaveri-guneser-tutuklandi-gundem-2281064/>
- 38 <http://www.milliyet.com.tr/-kesinlikle-sokaga-cikma-yasagi-siyaset-2281588/>
- 39 <http://www.aksam.com.tr/yasam/15-temmuz-darbe-girisimi-hangi-kurumdan-kac-kisi-aciga-alindi/haber-535313>
- 40 <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1269269-cumhurbaşkanı-erdogan-3-ay-sureyle-ohal-ilan-edildi> <http://www.mynet.com/haber/guncel/tbmmde-ohal-tezkeresi-kabul-edildi-2551061-1>
- 41 http://www.tsk.tr/BasinFaaliyetleri/BA_193
- 42 http://www.ntv.com.tr/turkiye/balyoz-magdur-u-subaylara-acil-gorev-emri,Cuk1ZYBR3UigXy-mGW1K4Q?_ref=infinite <http://www.milliyet.com.tr/kumpas-magdurlarina-acil-gorev-gundem-2281883/>
- 43 <http://www.gazetevatan.com/darbenin-arkasinda-gulen-in-oldugunu-abd-biliyor-968677-gundem/> <http://www.kanalahaber.com/haber/gundem/darbe-girisiminin-arkasinda-feto-var-iste-kanitlari-311639/> <http://www.medyagundem.com/fetocu-darbenin-arkasinda-abd-var/>
- 44 <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1268139-askeri-kosuya-cikarip-tugayi-bosaltti>
- 45 <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1269175-org-akaran-yaveri-yarbay-levent-turkkandan-feto-itirafi>
- 46 <http://www.kanalahaber.com/haber/gundem/darbe-girisiminin-arkasinda-feto-var-iste-kanitlari-311639/>
- 47 <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1271015-hulusi-akari-fethullah-gulenle-gorusturmek-istedi>
- 48 <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1271611-genelkurmay-baskani-hulusi-akaran-ifadesi>
- 49 Bildiriye kendisinin kaleme aldığı belirten Yaşar Büyükanıt katıldığı bir TV programında bunun bir muhtıra nazariyesiyle kaleme alınmadığını bir muhtıra olmadığını açıklamıştır.
- 50 <http://secim.ntv.com.tr/>
- 51 <http://www.f5haber.com/gundem/bordo-bere-lilerin-komutaninin-efsane-direnisi-haberi-813060/>

Siyasal Söylemin Sınırları:

15 Temmuz ve Transatlantik Politika

Transatlantik dünya Erdoğan'ın güçsüzleştirilmesi amacıyla ve beklentisinden vazgeçmiş değil. Bu askeri darbe girişimi bu amaç ve beklentiyi başarıya ulaşmasa da bir ölçüde karşıladı. Türk Silahlı Kuvvetleri büyük güç kaybetti, prestij kaybetti. Yönetim erki güç kaybetti.

Öner BUÇUKCU

15 Temmuz akşam saatlerinde Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde bir grup, siyaseti tasfiye ederek yönetime el koymaya çalıştı. Gerçekleştirilme biçimi açısından 15 Temmuz hareketi, 27 Mayıs darbesine benziyor. Örgütlenme açısından ise 9 Mart cuntasına. Darbe girişiminin merkezinde Fethullahçıların olduğu belli oluyor ancak böylesine bir hareketi Fethullahçıların tek başlarına yaptığını, organizasyonu ve planlamayı tek başlarına gerçekleştirdiklerine ve bu darbe girişiminin Pennsylvania'dan doğrudan yönetildiğine inanmanın gerçekleri tespit etmemizi ve doğru adımları atmamızı engelleyeceğini, en azından eksik adımlar atmamıza sebep olabileceğini düşünüyorum.

Evet, Fethullahçılar bu darbe girişiminde oldukça merkezi bir yerdeler ve baş yürütücüsü durumundalar. Fethullah Gülen'in bu darbe girişiminden büyük ihtimalle bir süreden beri haberi var. Çeşitli düzeylerle irtibat kurarak darbenin başarıya ulaşması için emirler vermiş olması kuvvetle muhtemel.

Ancak Gülen'in bu darbe girişiminde oldukça merkezi bir yerde olması dikkati dağıtmamalı. Bu darbe girişimi bir konsorsiyum tarafından yürütüldü. İşin içerisinde ağırlıklı olarak Fethullahçılar, müzmin Erdoğan karşıtları, memnuniyetsizler, muhterisler var. Ancak gözden kaçırılmaması gereken en önemli nokta sinir uçlarını NATO'cuların

oluşturuyor olmasıdır. Dahası bu işi organize eden, planlayan aklın NATO'nun bir kanadı olduğu söylenebilir. Neden böyle bir organizasyonu teşkil ettirmeyi deneyecekleri sorusunun birçok cevabı var. Bu cevaplar üzerinde aşağıda biraz durmayı deneyeceğiz.

NATO-ABD ve Darbe Girişimi

NATO'nun bir kanadının bu işin organizatörü olduğu analizi yanlış dahi olsa Türkiye'de darbe girişiminde bulunacak herhangi bir askeri yapılanmanın ABD ve NATO ile herhangi bir düzeyde irtibat kurup destek sözü almadan hareket etmeyeceğini düşünmek zor. Yani darbe girişiminden siyaset üretmek açısından makul bir süre önce NATO ve ABD'nin haberdar olmuş olması çok ama çok kuvvetli bir olasılık. Aksi durum, yani ABD ve NATO'nun böyle bir darbe girişiminden haberdar olmamış olması durumu hem NATO'nun hem de ABD'nin küresel siyasetteki pozisyonunu küçümsemek olur.

Darbe girişiminde bulunan askeri personelle ABD ve NATO'nun bazı kesimlerinin ilişki içerisinde olduklarını düşünüyorum. Bu ilişki ABD ve NATO içerisinde bir kanadın TSK içerisinde bir darbe yapılanması teşkil ettirmesi biçiminde kurulmuş olabilir, NATO-ABD'nin oluşmakta olan bir darbe koalisyonuna destek vermesi şeklinde

olabilir ya da bu darbe girişiminden önceden haberdar olmasına rağmen Türk hükümetini haberdar etmemek ve dolayısıyla darbe yönetimi ihtimalini satın almak şeklinde olabilir.

Özellikle ABD merkezli bazı basın-yayın kuruluşlarında, düşünce merkezlerinde son bir yıldır yayınlanan Türkiye’de askeri darbe ihtimali ve başarısı üzerine ihtimallerin ele alındığı metinlerin oldukça yaygınlaşmış olması, ABD bürokrasisinin ve yönetiminin belli düzeylerde Türkiye’de bir darbe beklentisi içerisinde olduklarını göstermesi bakımından ilginçtir.

Çok yakın tarihli bir örnek bu yıl içerisindeydi. ABD’deki Amerikan Girişim Enstitüsü için hazırladığı raporda eski bir Pentagon çalışanı olan Michael Rubin Türkiye’de bir darbe ihtimalinden söz ediyordu. Rubin’e göre basın özgürlüğünün, akademik özgürlüklerin baskı altında tutulduğu, tek adamlığın tartışılmadığı Türkiye’de gerçekleşecek bir ordu darbesi tutuklu bulunan gazetecilerin salıverilmesini, el konulan medya organlarının gerçek sahiplerine teslim edilmesi sağlayacağı gibi ülkedeki tek adam rejimini sona erdireceği için Batı’dan da destek görecekti. Rubin, darbe yönetiminin Kürtleri muhatap alması durumunda Kürt unsurların da desteğini kazanabileceğini ifade ediyordu.

Bu ve benzeri makaleler, analizler özellikle 1 Kasım seçim sonuçlarının ardından arttı. Bu durum yurtdışında Türkiye’de bir darbe yönetiminin alıcısının olduğunu net bir biçimde gösterdi. Bir vesileyle Kolombiya’da bulunan birisiyle 2015 yılının son günlerinde gerçekleştirdiğimiz bir telefon konuşmasında Güney Amerika ülkelerindeki uluslararası ilişkiler araştırmacılarının Türkiye’de NATO destekli bir darbe beklentisi içerisinde olduğunu aktarmasından, böylesine bir girişimin alıcı kitlesinin genişliği hakkında bir fikir elde edilebilir.

Gülen’in bu darbe girişiminde oldukça merkezi bir yerde olması dikkati dağıtmamalı. Bu darbe girişimi bir konsorsiyum tarafından yürütüldü. İşin içerisinde ağırlıklı olarak Fethullahçılar, müzmin Erdoğan karşıtları, memnuniyetsizler, muhterisler var. Ancak gözden kaçırılmaması gereken en önemli nokta sinir uçlarını NATO’cuların oluşturuyor olmasıdır. Dahası bu işi organize eden, planlayan aklın NATO’nun bir kanadı olduğu söylenebilir.

Peki ama NATO-ABD içerisinde Türkiye’de bir darbe beklentisi oluşmasına ne sebep oldu? Bu beklentinin oluşmasında en önemli sebep Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan yönetimindeki Türkiye’nin kontrolden çıktığı ya da çıkmak üzere olduğu analizinin Transatlantik ülkelerde yaygınlık kazanmasıdır. 2011 seçimlerinden sonra sürekli biçimde olumsuzlaştırılan bir Erdoğan profili ile karşı karşıyayız. Gezi Parkı’ndaki hadiseler esnasında Erdoğan’ın tahammülsüzleştiği yönündeki algı inşası Erdoğan’ın şeytanlaştırılması şeklinde güncellendi. 17-25 Aralık Darbe Girişimleri sonrasında Hükümetin Fethullahçı Örgüte yö-

nelik operasyonları, şeytanlaştırma retoriğinin otoriterleşme ve tek adam rejimi kurmakla desteklenmesini de sağladı. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ardından ünlü dergilerde yayınlanan, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ı Sultan gibi resmeden kapaklar, karikatürler sistematik bir çabaya tarihsel dayanaklar da sağlamayı amaçlıyordu.

Erdoğan’ın Artan Popülaritesi

Sultanlık/padişahlık yakıştırmaları hilafet jargonu ile de desteklendi. Bu hilafet ve sultanlık jargonu özellikle Arap ülkeleri kamuoylarındaki Erdoğan profilini tahrip etmeye de yönelmiş gibiydi. 2011 öncesinde, hele hele Arap

İsyanlarının şiddetlendiği günlerde Erdoğan’ın Arap ülkelerindeki popülaritesi oldukça yüksekti. Öyle ki bu popülarite Mısır’da gerçekleşen darbenin Arap dünyasında kabul görmemesinin de en önemli sebeplerinden birisi olarak belirdi.

Erdoğan’ın artan popülaritesi ile Türkiye’nin Mısır, Suriye, Irak politikasında etkili olmaya başlaması, Filistin sorununun taraflarından birisi haline gelmesi, Katar’da askeri üs oluşturulması gibi hamlelerle Erdoğan’ın otoriterleştiği, padişahlık rejimi arayışında olduğu, tek adamlığı, şiddete meyyal hale geldiği şeklindeki söylemlerin yoğun-

luğunun artmasının eş zamanlı olması hayli dikkate değerdir.

Hâl böyle olunca Ortadoğu'da politika oluşturmakta zorlanan Transatlantik ülkeler, politika oluşturmalarının ve oluşturdıkları politikaları yürütmenin zorlaşmasına sebep olan faktörü ortadan kaldırmaya, gücünü zayıflatmaya yöneldiler. Burada Transatlantik dünya-

nın neredeyse tamamının ABD'li karar vericilerin olayları analiz etmedeki geleneksel bakış açısında ittifak etmeleri de dikkate değerdir. ABD'li karar vericiler için genellikle sorunun kaynağı kişiler, hatta tek bir kişidir. Örneğin Irak'ta Saddam devrilirse sorunun yok olacağı düşünülür. Usame bin Ladin ortadan kaldırılsa "radikal İslâm" ortadan kalkar. Esed devrilirse Suriye müreffeh ve demokratik bir ülke haline gelir. Avrupa bürokrasisi ise genellikle sorunları sistemselsel olarak değerlendirme eğilimindedir. Örneğin onlar için Saddam gitğinde sorun çözülmez. Sorunun çözümü Irak'ın tedrici olarak dönüştürülmesi ile mümkündür. Aynı bakış açısı diğer hususlar için de geçerlidir.

Erdoğan'ın bir politik figür olmaktan çıkıp bir siyasal söylem halini almış olması oluşan rahatsızlığın en önemli sebebidir. Öyle ki darbe girişiminin püskürtülmesi Transatlantik dünyada trajik bir hadise gibi karşılanmıştır. Türkiye'de darbe girişiminin başladığı saatlerde ABD'de gün henüz karar-mamıştır. ABD'den gelen ilk açıklama da sivil hükümeti destekliyoruz şeklinde değil, Türkiye'de istikrarın bir an önce sağlanması yönündedir. Darbe girişiminin püskürtüleceğinin anlaşılmasının ardından Transatlantik dünyadan hükümetin yanındadır olduğuna dair isteksiz açıklamalar gelmiştir. Dahası darbe girişiminin püskürtülmesinin sadece Türkiye'de değil Saraybosna'dan Gazze'ye kadar uzayan bir coğrafyada sevinç gösterileriyle karşılanması ortadan kaldırılmak istenen siyasal söylemin gücünü bir kez daha göstermiştir. Bu sebeple darbenin püskürtülmesi bir demokrasi başarısı olarak değerlendirilmek yerine darbenin merkezinde bulunan Fethullahçılara karşı gerçekleştirilen operasyonların farklı bir kılıkla dünyaya servis edilmesi şeklinde ele alınmıştır.

Yurtdışında Türkiye'de darbe sonrası süreç genellikle bir "karşı-darbe" olarak değerlendirilme eğiliminde. Örneğin *New York Times*'in 16 Temmuz günü yayınladığı Editorial yazısının başlığı "Karşı Darbe" idi. NYT, 18 Temmuz'da benzer başlık taşıyan bir başka editorial yazı daha neşretti. Bu bağlamda en ilginç yazılardan birisini Thomas

Friedman yazdı. Friedman, İslâm karşıtı, yabancı karşıtı söylemleriyle dikkat çeken, sıkça eleştirilen Donald Trump'la Erdoğan arasında bir benzerlik kurmayı denemiş. Trump'a göre hem Erdoğan hem de Trump kendi ülkelerinde politik rakipleri tarafından şeytanlaştırılan figürler. Darbe sonrasında Türkiye'de yaşananlar Friedman'a göre ABD için bir ön uyarı mekanizması olabilir yazara göre. Şöyle diyor Friedman: "Bugün Türkiye'de olanlar hoşunuza gidiyorsa Trump'ın Amerikasını çok seveceksiniz!"

Friedman yazısında *Wall Street Journal*'ın dış politika yazarlarından Manners'la yaptığı kısa görüşmesinden de bir anekdot paylaştı. Türkiye'de neler olduğunu soran Friedman'a Manners şöyle bir cevap veriyor: "Türkiye'deki gibi demokratik yollarla seçilmiş hükümetlere darbeye karşıyım. Fakat içimden bir parça Erdoğan'ın gitmesi gerektiğini hissediyorsa kötü birisi mi olurum?"

Tüm bunlar tek bir şeyi gösteriyor: Transatlantik dünya Erdoğan'ın güçsüzleştirilmesi amacıyla ve beklentisinden vazgeçmiş değil. Bu askeri darbe girişimi bu amaç ve beklentiyi başarıya ulaşmasa da bir ölçüde karşıladı. Türk Silahlı Kuvvetleri büyük güç kaybetti, prestij kaybetti. Yönetim erki güç kaybetti. Türkiye'deki durumu belki de en güzel Başbakan Binali Yıldırım ifade etti: "Devlet kendisine karşı olağanüstü hâl ilan etti." Bir devletin kendisine karşı olağanüstü hal ilan etmesi güç kaybettiğine karinedir. Diğer taraftan Erdoğan'da mütecessim hale gelen siyasal söylem güç kazandı. Bu yeni girişimlere sebep olacak gibi gözüküyor. Kısa vadede yeni bir askeri darbe girişimi zor. Ekonomik tedbirler devreye sokularak halk ve Erdoğan arasındaki bağ koparılmaya çalışılabilir.

Sanal Nebiler ve Dine Karşı Simülatif Din

28 Şubat 1997 yılında Türkiye’de İslamcı bir geleneğe sahip Necmettin Erbakan iktidarı “Post-modern darbe” adı verilen FETÖ’nün da desteklediği bir darbeye devrilmiştir. Önce Irak ve Afganistan’ın düşürülmesi sonrası Afrika’nın bazı ülkeleri olan Somali, Nijerya, Orta Afrika, Açe, Sumatra, Burma gibi ülkelerde iç savaş ya da terör yapıları oluşturulmuştur.

Ahmet DAĞ

“Batılılardan nefret ediyorum, Amerika’dan nefret ediyorum; ama daha çok Amerika’nın vicdanına sığınan Müslümanlardan nefret ediyorum.”
Seyyid Kutub

17. yüzyıldan beri “Çağdaş İngiliz-Yahudi Medeniyeti” (T. Durah), dünya düzenini kavramlar ve oluşumlar yani kurumlar üzerinden oluşturuyor. Çünkü yeniçağın başlangıcı, kavramsallaştırmanın ve kurumsallaştırmanın yapıldığı proje başlangıcının adına dayanmaktadır. Nitekim siyaset, iktisat, cemiyet, hukuk, teoloji vs. alanlarda kavramsallaştırma ve kurumsallaştırmalar yapmak Batı metodolojisinin en önemli unsuru olmuştur. Bu ‘medeniyetin’ kavramsallaştırma ve kurumsallaştırma geleneği ve düşüncesi Birinci Dünya Savaşı öncesi sömürgeleştirme tecrübesiyle uygulamalı alanda tecrübeleştirilmiştir. İkinci Dünya Savaşı sonrası hızlanan bu süreç soğuk-savaş sonrası NATO’nun yeni düşman ve tehdit olarak İslâm’ı zikretmesiyle temerküz etmiştir.

İslâm Dünyası İçin Sanal Kavramlar ve Yapılarla İcad Edilen Din ve Yapılar

11 Eylül sonrasında ise ikinci dalga, Bush’un “Haçlı Seferleri” diye ifade ettiği aslında Yeniçağla ete kemiğe bürünmüş zikredilen medeniyetin kolektif üretim ve eylem planı olarak kurum/yapı ve kavramları oluşturulmuştur. “Fundamentalizm, İslâmî terör, şiddet yanlısı hareketler vb.” kavramlarının karşılığında “ılımlı İslâm, Euro-İslâm, medeni İslâm vb.” kavramları ortaya atmışlardır. İlk olarak ‘Taliban’ hareketi sonrasında ‘el-Kaide’ ve ona eklenilen ‘Boka-Haram, el-Şebab, DAİŞ’ gibi örgütler ilginç lider tipolojileriyle icat edilmiştir. Pakistan’da Tahirü’l-Kadri’nin kurduğu ve yönettiği Pakistan Halk Hareketi (PAT), Türkiye’de Fethullah Gülen tarafından kurulan -güçlendirmek ve etkisini artırmak için Said Nursi etkisini ve adını kullanarak- önce “Nurculuk” sonrasında “Fethullah Gülen veya Hoca Efendi Cemaati” son haliyle “Hizmet Hareketi” trikotokoto-

mik/üçleme şeklinde kavramlaştırılmıştır. Bu kavramlaştırmalar onun yaptığı yapabileceği kavramlaştırmalar değil onun adına yapılan kavramlaştırmalardır.

Bu bağlamda bu örgütlerin kullanmış oldukları metot ve yapmış oldukları eylemler insanları -üst akıl tarafından bilinçli olarak manipüle edilmesiyle- daha öncesinde hazırda tutulan ve büyütülen Tahirü'l-Kadri ve F. Gülen gibi tiplerle inşa edilen bu yapılara kanalize etti ve ediyor. Bu yapılar için “hoşgörü, uygar, ılımlı, hümanist, diyalog” -ki felsefenin asıl kavramlarından biridir- kavramlarına ilave olarak “zaman, sızıntı, aksiyon” bu isimler yıllar önce üst akıl tarafından düşünülmüş kavramlardır. Çok nazik, kibar ve medeni görünümlü Gülen’ci veya Tahirü'l-Kadri taraftarlarına karşın 11 Eylül sonrasında itici ve korkutucu bir gösterge halleriyle terörün imajinatif hali olan Taliban ve DAİŞ çocukları icat edilmiştir. Badem bıyıklı, ceket-gömlek giyen ve uygar(!) suratlı Gülen’e karşın, uzun saçlı ve sakallı, hırpani kılıklı Bağdadi icat edilen paralel dinin göstergeleridir. Yine icat ettiği “İslamofobia” kavramı üzerinden “Euro-İslâm,

Avrupa-İslâmı” gibi kavramlar eklenmiştir. Bu kavramları iyilik olarak gösterdiği icat ettiği yapılara giydirirken kötülüğün göstergesi olarak kullandığı yapıları ise “barbar, fundamentalist, aşırı dinci, İslâmî terör” kavramlarıyla ifade etmişlerdir. Aslında sözde karşıt gibi görünen bu tür yapılar fesat mekanizmalarıdır. Bu kurumları kurarak ya da ele geçirerek bahsi geçen kavramlarla doktrinleştirerek İslâm dünyasına ölümü gösterip sıtmaya razı etmek tercihinde itmektedir ve itmeye devam edecektir.

Batı düşünce geleneği hem trikotomik/üçleme (S. Türker) hem de dikotomik/ikili mantık ve yak-

laşımından kendini hiçbir zaman kurtaramadığı için ikili yapılar inşa ederek toplumları nevrotik hale getirme stratejisini uygulamaktadır. Bunu son derece sofistیک ve metodolojik bir şekilde yapan üst akıl, toplulukların ya da cemaatlerin monografik yapısını çözümledikten sonra o yapıyı tahrip ederek Kur’ân’ın ifadesiyle ‘ekini bozmaya’ çalışmaktadır. Kur’ân’ı değiştiremeyeceklerini anlayan bozguncu uygarlık, Kur’ânî ve Nebvî geleneğe dayanması gereken İslâm’ı ters yüz ederek İslâm’ın dışında bir din, Şeriat’ının ifadesiyle “dine karşı din” icat etmiştir. Amaç, toplumları Kur’ânî ve Nebvî

gelenekten uzaklaştırarak nevrotik bir din ve bir kişilik üreterek hakiki bir İslâm medeniyetinin oluşma zemini ortadan kaldırmak ve İslâm dünyasının bu tür kurum ve kavramlarla enerji kaybetmesini sağlamaktır. Dikotomik bir meşrebe ve düşünce geleneğine sahip Batı, kendisinin gücünü “öteki” üzerinden güçlendirmiştir. Buna karşın kendisinin dışında olan “öteki” topluluklarsa zayıf düşürmekte ve “yerli işbirlikçilerle” içeriden vurulmaya çalışılmaktadır.

Tüm hesaplarını 200 yıldır İslâm dünyasının insanını ve enerji-

sini yutma üzerine yapan modern Batı Uygarlığı, Nietzsche’nin ifade ettiği gibi değerleri yozlaştırmış, Baudrillard’ın ifade ettiği gibi de sanal hakikat hakikati sanal haline getirmiştir. Bu anlamda üretilen ilginç lider ve cemaat klişeleri bunun en büyük göstergesidir. Çakma bir âlim ve “çakma İslâm” yani İslâm’ın en önemli hassasiyetlerinden arındırılmış bir yapı inşa edilmiştir. Kalbiyle dili arasında epey bir mesafe olan, ümmet perspektifinden daha çok kendi cemaatinin ve çıkarlarının derdine düşen, dünyevi çıkar ve pratiği hiçbir zaman terk etmeyen bir liderle, ahiretten de ve cennetinden de

Bu yapılar için “hoşgörü, uygar, ılımlı, hümanist, diyalog” -ki felsefenin asıl kavramlarından biridir- kavramlarına ilave olarak “zaman, sızıntı, aksiyon” bu isimler yıllar önce üst akıl tarafından düşünülmüş kavramlardır. Çok nazik, kibar ve medeni görünümlü Gülen’ci veya Tahirü'l-Kadri taraftarlarına karşın 11 Eylül sonrasında itici ve korkutucu bir gösterge halleriyle terörün imajinatif hali olan Taliban ve DAİŞ çocukları icat edilmiştir. Badem bıyıklı, ceket-gömlek giyen ve uygar(!) suratlı Gülen’e karşın, uzun saçlı ve sakallı, hırpani kılıklı Bağdadi icat edilen paralel dinin göstergeleridir.

hiç vazgeçmeyen “fırka-i nâciye” söyleminden hareketle “cennetin ortasına otağı” kuracağı inan-dırılmış, düşünme yeteneği tırpanlanmış ve bi-rer itaat öznesi haline getirilmiş, anne ve baba-sını kendisinin yüzünü hiç görmedikleri bir zata tercih eden bireylerden oluşan monolitik bir yapı söz konusu. Amerika’da kimlere hizmet ettiği hep muamma olan -son darbe teşebbüsüyle maluma dönüşen bir uşak- kendilerine böcek kadar değer vermeyen bir zata itaat eden İslâm topluluğu(!) si-mülatif olarak icat edildi.

Pisagor’dan bu yana hem Batı düşünce gelene-ğinin hem de İslâm dünyasında Haşhahaşilikten Nizariliğe, Bahailikten Ahmediliğe kadar ne kadar sorunlu hareket varsa modellenmiş tekniğin, sa-nayinin ve teknolojinin gelmiş olduğu safhadaki bütün unsurlarını kullanan tepesi son derece so-fistik tabanı bir o kadar mankurt bir yapı üretildi. Modern kavram ve unsurlardan mülhem bir yapı inşa edilmiştir. İslâm dünyasında ümmetten başka her kurum ve yapıyla diyalog içerisinde olan Ya-hudi enstitülerine ve kilise kuruluşlarına bu mil-letten toplanan paraları bağış altında sömürten bir adamın millet ve ümmete kastı olduğu aşikârdır. 40-50 yıllık kendi tarihinde İslâmî cemaatler ve li-derlerle sıfır ilişki kuran ve yaban otu misali türe-di bir şebekeyle birlikte yaşamının acısını yaşadık İslâm ümmeti olarak. Bu acı tıpkı IŞİD’le yaşama-nın acısını yaşar gibi bir acıdır.

Ülkenin en zeki evlatlarını ailesinin ve cemi-yetinin elinden koparmış ve insanların hayır duy-gularının neticesinde topladığı “himmet” paraları-nı başka ülkelere alıp götüren bir şebekeyi sevip alkışlarken bir o kadar saftık. Maddi ve manevi tüm potansiyellerimizi yok eden, bu ülkeyi sevmeyi bırakın adeta nefret edercesine ülkeyi sömüren bir lidere sevgi besleyen psikozun üzerinde ayrıca durmak gerekir. Kavramsallaştırma ve kurumsal-laştırma metodolojisinden hareketle, “Resûl, Sa-habe ve Âlimlere” vurgu ve onlar üzerinden ken-dine adatma bir anda tapınma öznesi haline gel-me evinin, kaldığı yerin müzeleştirildiği eşyaları-nın kutsandığı bir sahte nebi gerçekliği yaşadık ve yaşayacağız. Çarpıtılmış olduğu “ihlas, ilâ-i kelime-tullah, cennet, aşk, muhabbet, feda, fedai” kavram-ları üzerinden köleleştirme sürecini zekice proje-lendir/ilti/di. Yalnızca peygamberler değil mille-te ve ümmete dair ne kadar değer, kavram ve de-

ğer varsa kullandılar. Âdem’den Peygamberimizi, Gazali’den Alvarlı Efe’den Said Nursi’ye kadar, Alparslan’dan Özal’a hatta Erdoğan’a kadar ne var-sa her şeyi kullandılar. Eğitimden sağlığa, emniyet-ten hukuka, ekonomiden siyasete tüm kurumlara HERKÜL -Yunan mitolojisinin güç temsili olan bir tanrı ismi- siteyle vaazlar/talimatlar vermiştir.

Masonik bir usulle “sızıntı, zaman, aksiyon vb.” dergi ve gazetelerle her kuruma sızmış ve varlık göstermişlerdir. İslâmî camianın her türlü iyi niyetini suiistimal etmiş şükürsüz, vefasız, ahi-ret duygusu yerleşmemiş bir yapıyla karşı karşıya kalmış bir İslâm dünyası içerisinde yaşamaktayız.

Ekini Bozma Geleneği

“Hakikati sanala” çevirme ve “ekini bozma” geleneğine sahip batıl/ı medeniyet üretmiş oldu-ğu lider ve toplulukları İslâm dışı bir İslâm’la ya-satarak bir taşla iki kuş vurmaya çalışmaktadır. Hem o topluluğa dinini yaşıyor duygusunu vere-rek ve ürettiği ya da icat ettiği dini tecrübeyi haki-katmış gibi içselleştirerek onun hakiki din arayışı-nı iptal etmiş ve etmektedir. Böylelikle muhtemel vücuda gelebilecek İslâm’ın medeniyet tecrübesi-ni ötelemektedir. Hem de bu yapıyı veya yapıları istediği kıvam ve şekilde yoğurarak kendi emelle-ri için kullanmaktadır. Bu yapılar üzerinden kar-ğaşa imparatorluğu inşa etmekte hem dini hem de seküler bakışında yatmakta olan “ben-öteki” diya-lektiğinden sefalet-safahat gerçekliği üretmekte-dir. İslâm dünyasına sefalet layık görülüp sefalet yaşatılmaktayken, Batı dünyası kendisine safaha-tı münasip görmekte ve bu safahatı fütursuzca ya-samaktadır. İnsandan maddesine kadar İslâm coğrafyasının ve diğer coğrafyaların beş asırlık sömü-rü geleneğini çeşitli boyut ve şekillere sokarak sö-mürmektedir.

Yıllardır öğrenci evlerinde, kitap evlerinde ve televizyon vesaire kurum ve mekânlarında Seyyid Kutub'a yer vermeyi bırakın, okunmasının bile yasak olduğu bir şebekenin liderinin hatırlarına Seyyid Kutub geldi. Traji-komik bir şekilde Gülen, son konuşmasında Haşhaşi müritlerine ve darbecilerine idam bile edilseler geri adam atmamaları konusunda, celladının yüzüne tüküren merhum Seyyid Kutub temsilini veriyordu.

İslâm dünyasının beş asırlık sömürülme tecrübesini tasnif edersek ilk 300 yıl (16-18. yy.) Osmanlı hinterlandı dışında kalan coğrafyaya gemilerle ulaşan ve yerleşen istilacılar, bu coğrafyaya önce bir müddet maddi varlığını sonrasında ise manevi varlığı olan ya dinini değiştirme/mürtedlik ya da dini dönüştürme/İslâm'ı tahrif etme tecrübesini yaşatmıştır. Sonraki yüzyılda (19. ve 20. yüzyıl) Osmanlı'nın hinterlandında bulunan coğrafyayı ve Müslümanları (Balkanlar, Kafkasya, Afrika Kuzey Afrika ve Ortadoğu/sanal bir mekanlaştırma ve kavramlaştırma) hem Osmanlı'dan hem de İslâm'dan koparma mücadelesi vermiştir. Bu coğrafyaya ve insanları maddi olarak Osmanlı'dan kopardığı gibi kültürel/ekin olarak onları yozlaştırma tecrübesini yaşatmıştır.

Bu süreç Türkiye'de self-kolonizasyon süreci olarak projelendirilerek ve yaşatılırken diğer coğrafyalarda siyasal diktatörlükler üzerinden bireylerin ve cemiyetlerin şahsiyet olmasını engellenmiştir. Bu üç safhadan sonra 25 yıldır yani Doğu blokunun

çöküşünden sonra kalan tek düşmanın NATO tarafından İslâm olarak ilan edilmesi yeni bir milat olmuştur. Sırasıyla önce 1992 yılında önce Bosna'da sonrasında 28 Şubat 1997 yılında Türkiye'de İslâmcı bir geleneğe sahip Necmettin Erbakan iktidarı "Post-modern darbe" adı verilen FETÖ'nun da desteklediği bir darbeyle devrilmiştir. Önce Irak ve Afganistan'ın düşürülmesi sonrası Afrika'nın bazı ülkeleri olan Somali, Nijerya, Orta Afrika, Açe, Sumatra, Burma gibi ülkelerde iç savaş ya da terör yapıları oluşturulmuştur. Sonrasında ise Tunus'ta spontane olarak başlayan ama sonrasında "ekini bozmada" mahir olan Batının süreci hızlandırarak süreci fesat ederek Arap Baharını spontane olmayan şekilde Ortadoğu'ya yaymıştır. Mısır, Libya ve Suriye'de süreç sabote edilmiş ve diğer coğrafyalardaki yönetim ve topluluklar dize getirilmiştir. Son kale olarak ifade edebileceğimiz ülkemizde ise farklı tezgâh ve tertipler kurulmuştur. Pakistan, Bangladeş ve yine Mısır gibi ülkelerde Mevdudi'nin kurduğu Cemaat-i İslâm'ı kökten ortadan kaldırmak için liderlerini asarak tabanındakilerine korku salıp dağıtmaya çalışmaktalar. Sisi gibi uşak bir yönetimle ise Hasan el-Benna ve Seyid Kutub'un liderliğini yaptığı İhvan-ı Müslimin hareketini ortadan kaldırma teşebbüsü içerisinde bulunmuştur. Bu isimler ve cemaatler ötekileştirilirken diğer "dine karşı din" in diğer unsurları olan paralel kavram ve yapılar -Euro-İslâm, ılımlı İslâm, PAT ve Gülen Hareketi gibi light yapılara karşı dine karşı din olan yani paralel dinin yapıları olan Taliban, el-Kaide, Boko Haram, el-Şebab, DAİŞ- icat edilmiştir.

İslâmî gelenekten bir siyasi partinin ve "İslâmileşme ya da Müslümanlaşmakla" suçlanan bir cemiyetin varlığı Çağdaş-İngiliz Yahudi Medeniyeti'ni rahatsız etmiştir. Yıllardır kukla yönetimlerle işini gören -hususiyetle- NATO, omurgalı duran bir liderden ve onun vasıtasıyla dirilen cemiyetin varlığından dolayı tedirgin olmaya başlamıştır. Mavi Marmara ve "one minute" meydan okumasından sonra Süleyman Demirel o dönem Başbakan olan Recep Tayyip Erdoğan ve ülkemizi kast ederek "bunun bedelini ödetirler" demecini vermiş ve İsrail ve S. Perez'e karşı sergilenen tavrın yanlış olduğunu vurgulamıştır. Nitekim dediği gibi olmuş yaklaşık 4 yıldır sırasıyla Gezi eylemleri ve

17/25 Aralık darbe girişimleri sonrasında Hendekçi PKK ve yandaşları tarafından kazılan hendek

sonrasında meydana gelen yarı iç savaş kıyamındaki olaylar ve en son olarak milletin dirilişi ve emperyalizmin bu ülke üzerinde kurmuş olduğu tuzağı püskürten milletin ferasetiyle bağımsızlık mücadelesinin aşamaları verilmiştir. Tamamen teslim alınamayan İslâm dünyası hem fiili olarak hem de psikolojik olarak teslim alınacaktı. Eminim ki bu sürecin en büyük duacıları Sisi, Esed ve Gülen'di. Buradaki Gülen mankurtlarına gelince çok bir şeyin farkında değiller. Başından beri mesih ya da mehdi olduklarına inandıkları bir mahlûkun güdülemeleriyle burada galip geleceklerine ve cennete gireceklerine inanıyorlar. Rüya ve söylemlerle efsunlanıyorlar. Çağdaş-İngiliz Yahudi Medeniyeti senaryoyu yazıyor Gülen'e rüya gördürüp anlatıyorlar. Mankurt'a dönüşmüş, okuma, düşünme ve muhakeme yeteneği öldürülmüş ve akli melekesi yıllardır korkutucu bir projeye elinden alınmış bir toplulukla karşı karşıyayız. Oysa görülen rüyalar, Beytullah'ta görülen rüyalar -orada görülse de rüyayla amel edilmez- değil ABD'de CIA ajanlarının koruduğu Postmodern Alamut kalesinde görülen rüyalar. Bunu fark edebilecek düzeyde bile düşünme yeteneğinden yoksun bir darbeci topluluğun acımasızlığı kimseyi şaşırtmasın, itibar suikastı yapmakla ömrünü geçiren mahlûklar can suikastı da yapabilir. Bu yapının her şeyi yapabilme refleksi var çünkü kamikaze ruhundalar.

Yıllardır öğrenci evlerinde, kitap evlerinde ve televizyon vesaire kurum ve mekânlarında Seyyid Kutub'a yer vermeyi bırakın okunmasının bile yasak olduğu bir şebekenin liderinin hatırına Seyyid Kutub geldi. Traji-komik bir şekilde Gülen, son konuşmasında Haşhaşi müritlerine ve darbecilerine idam bile edilseler geri adam atmamaları konusunda, celladının yüzüne tüküren merhum Seyyid Kutub temsilini veriyordu. Karaktersizliği fitratına yerleştiren CIA ajanı her şeyi kullanmada mahir bir uşaktı. Seyyid Kutub ve el-Benna, gibi isimleri öldürmüş veya Mevdudi, Abdullah Azzam gibi isimleri müsteşrik metinler üzerinden Cemaat-i İslâm, İhvan-ı Müslimin gibi mümeyyiz yapıları itibarsızlaştırıp yok edilmeye çalışırken bu tür şebekeleri muteber hale getirmişlerdir.

Tüm bunlara rağmen İslâm dünyası Türkiye önderliğinde tekrar medeniyet tecrübesi üretebi-

“Tüm bunlara rağmen İslâm dünyası Türkiye önderliğinde tekrar medeniyet tecrübesi üretebilir. İslâm dünyası, eğer Kur’âni ve Nebevi gelenekle bir medeniyet tecrübesi inşa edileceğine inanıyorsa siyasi, iktisadi, dini, fikri tüm birikimini, kurum ve kavramlarıyla kendini gözden geçirmelidir. Öncelikle bunu kendini tembellikten kurtarıp kadim geleneği gözden geçirerek yapmalı ve “Çağdaş İngiliz-Yahudi Medeniyeti” diye bir realiteyi görerek kendini bağımsızlaştırmalıdır.

lir. İslâm dünyası, eğer Kur’âni ve Nebevi gelenekle bir medeniyet tecrübesi inşa edileceğine inanıyorsa siyasi, iktisadi, dini, fikri tüm birikimini, kurum ve kavramlarıyla kendini gözden geçirmelidir. Öncelikle bunu kendini tembellikten kurtarıp kadim geleneği gözden geçirerek yapmalı ve “Çağdaş İngiliz-Yahudi Medeniyeti” diye bir realiteyi görerek kendini bağımsızlaştırmalıdır. Nitekim on yıl önce bu dünya düzeninin en iyi çözümleyicilerinden biri olan Baudrillard, illegal yapıların kapitalizmi yani emperyalizmi sözde hedef aldığını ama hakikatte kapitalin gerçek düşmanı olan içtimaiyata saldırdığını tespit etmiştir.

Son olarak, İslâm Dünyasında düşmeyen ve fakat düşürülmeye çalışılan son kale Türkiye 40 yıldır yapılan bir hareketle bir darbeyle yıkılmak istendi. Anadolu insanı kadim aklını ve irfanını harekete geçirerek büyük bir felaketi önledi. Sınıfta kalan, ülkenin aydınları, entelektüelleri, düşünürleri akademisyenleri oldu. Bu ülkede Fetullah Gülen ve cemaati üzerine tezler ve makaleler yazıldı. Fakat düşüncenin en önemli üç sacayağı olan “neden, nasıl ve niçin” soruları sorulmadan yazılan yazıları ve müelliflerini düşünce geleğimizin neresine koyacağız? Üzerinde çok düşünmemiz gerekir. Elimizdeki aydın tipi ve birikimin de yetersiz olduğu aşikârdır. Genel olarak İslâm dünyasında da fikre/epistemolojiye ve ontolojiye/varoluşa vurulan darbeler püskürtülmelidir.

Fethullah Gülen ABD İçin Ne İfade Ediyor?

İhsan EL-FAKİH

Darbenin üzerinden iki hafta geçti, hâlâ belirsizlik sürüyor ve komplonun hatları gün geçtikçe ortaya çıkıyor. Gelişmeler darbeye karışan Fethullah Gülen'in liderliğini yaptığı paralel yapının uluslararası taraflardan ve güçlerden destek aldığını teyit ediyor.

Darbeyi ABD'nin yaptığı yönündeki suçlamalar çok güçlü ve ABD yönetiminin darbeden bilgisi olduğu veya karıştığı yönündeki iddiaları yalanlamasına pek güvenme-

mek gerek. ABD yönetimi aynı tutumu Mısır'daki darbe için de sergiledi. Yalnız Uluslararası Atom Enerji Kurumu eski başkanı ve Sisi'nin darbesini dayandırdığı 30 Haziran bloğunun önemli ayaklarından biri olan Muhammed Baraday, cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'ye yönelik darbede ABD ile koordinasyon içinde olduğunu açıklamıştı.

Darbenin generallerinin özellikle de Hatay bölgesi komutanının itirafları darbenin Amerikalı subayların katılımıyla İncirlik Üssü'nden yapıldığını doğruluyor.

ABD'nin Türkiye'deki büyükelçiliğinin açıklaması şok ediciydi. Amerikalı vatandaşları uyaran bildiride Türkiye'deki durum ordunun ayaklanması olarak nitelendi. Darbenin başarısızlığının teyit edilmesi sonrası dil değişti ve Türk hükümetini destekleyen resmi beyanatlar yayınlandı.

Bu veriler ile Amerikan ve Avrupa medyasında Türk yönetimine yönelik saldırı dalgasını birleştirdiğimizde bu dönemin darbeye hazırlık dönemi olduğu yönündeki eğilimi güçlenmektedir.

Yukarıdakilere darbe öncesi Amerikan politikacılarının açıklamaları eklenebilir. *Foreign Po-*

licy, eski ABD Başkanı yardımcısı Dick Cheney'nin ulusal güvenlik danışmanı John Hanna'nın 'Erdoğan Gibi Bir Sorunu Nasıl Çözeceğiz?' başlıklı makalesi bu açıklamalardan. Hanna makalesinde 'Erdoğan'ın Türkiye'yi, Ortadoğu, AB ve ABD'yi tehdit eden tehlikeli bir kaynak olarak görüldüğünü' ifade ediyor.

Darbeden birkaç hafta önce askeri bilimler uzmanı Amerikalı akademisyen Michel Robin bir makalesinde Türkiye'de darbe yaşanması halinde ABD'nin darbeye karşı durmayacağını yazdı.

ABD'nin darbeye karıştığına dair uzman ve yorumcuların bahsettiği kanıtlara dalmayacağım. Zira bu makalede Fethullah Gülen'in ABD ile ilişkisine ve niçin Washington'un desteğini aldığına yoğunlaşmak istiyorum.

Gülen'in liderliğini yaptığı 'hizmet' hareketi kurumlarının dünyanın 140 devletinde yayılması dehşet verici. Hareket büyük oranda medya, kültür ve ticari kurumlara sahip. Sözelimi elinde 1500'den fazla eğitim kurumu ve yaklaşık 15 üniversite var. Dehşet verici çünkü bu yayılma 40 yıl önce yani Türkiye'de laik yönetimin gölgesinde başladı. Buna rağmen Gülen Türkiye'de laik yöneticilerin övgüsünü alıyordu. Üstelik başka hiçbir İslâmi akıma böyle bir tutum sergilenmedi.

Yaşadığı ABD'de Gülen siyasi ve ilmi çevrelerde büyük ilgi görüyor. ABD ve başka ülkelerde birçok akademik kürsüye sahip. Kendi tezlerini ve reformcu teorilerini ele almak üzere bir dizi konferanslar düzenleniyor.

Eski ABD Başkanı Bill Clinton, eski dışişleri bakanları James Baker ve Madeline Olbright, Gülen'i öven Amerikalı siyasetçilerden bazılarıydı.

Arapça yayımlanan gazetelerdeki yazar farklı eğilimdeki gazetecilerin yazılarından seçtiğimiz yazıları her ay Ortadoğu'dan başlığıyla yayımlıyoruz. Burada yayımladığımız yazılarda ortaya konulan tüm analizlerin gerçek/doğru olduğunu veya bunların tümüne katıldığımız söylenemez. Yazılardaki amacımız olayların yorumlanmasında ortaya konulan bakış açısı farklılıklarını görünür kılarak meseleler karşısında ortaya konulan analizlerin hangi argümanlardan hareketle yapıldığını okurlarımızın fark etmesini sağlamaktır. Yazıların/yorumların bu perspektifle okunmasının Ortadoğu'daki dolayısıyla dünyadaki gelişmeleri kavrama sürecine önemli katkıların olacağını düşünüyoruz. Yazılar Harun Ersoy tarafından Türkçeye çevrilmiştir. (Umran)

Fethullah Gülen mistik eğilimlidir ve ABD'nin İslâm dünyasına dayatmak istediği İslâm modelidir. Çünkü bu model dinler arası yakınlaşma ve inançlar arasındaki farklılıkların giderilmesi düşüncesini savunuyor. Ayrıca siyasetten uzak durup ilgisini manevi yönle sınırlı tutuyor.

ABD'nin, 11 Eylül olayları sonrası İslâmî köktencilik adını verdiği olayla mücadelede bu modeli güçlendirme eğilimi sebebiyle Gülen hareketine ilgisi arttı. ABD yönetiminin önem verdiği bu eğilimin en önemli şahsiyetleri içinde Gülen de vardı.

Amerikan karar alma organlarının dayandığı

Rand kurumu 'İlmli Müslüman Ağların İnşası' başlığıyla bir rapor yayınlamış ve bu raporda ABD'nin Gülen'e önem vermesinin sebebini açıklamıştı. Raporda şöyle deniyordu: "Türk dini lider Fethullah Gü-

len ilmlî, modern, Sufî İslâm'ı teşvik ediyor. Şöyle ki devletin İslâm hukukuna göre uygulanmasına karşı çıkıyor ve İslâmî yönetmeliklerin çoğunluğunun bireylerin özel ha-

yatıyla ilgili olduğunu ve az bir kısmının yönetim işlerine önem verdiğine işaret ediyor. Zira devletin Gülen'in düşündüğü üzere İslâm şeriatını uygulaması gerekmiyor. Çünkü din şahsi bir meseledir. Yasarlar ve inancın gerekleri halka bir bütün olarak dayatılmamalıdır. "

O halde ABD'nin teşvik ettiği ve özelliklerini Gülen üzerinde uyguladığı model İslâm'ın din ve devlet olduğu düşüncesinden uzak.

Gülen dinin şahsi bir mesele olduğu görüşünde. Aynı düşüncüyü laikler de kabul ediyor. Gülen hareketinin Amerikan eğilimleriyle örtüştüğü ve laik düzenle çelişmediği söylenebilir. Belki de Gülen hareketi-

nin dünya ülkelerinin çoğunluğunda yayılmasını kolaylaştıran sebep böyle açıklanabilir.

ABD, AK Parti'nin Türkiye'yi İslâm ümmetinin kucağına götürdüğünü, gerçekleri gözeten tedrici bir yöntemle Türkiye'yi İslâmlaştırmaya çalıştığını ve kendi çıkarlarına uymayan bir model olduğunu gördü. Bu yüzden Erdoğan ve ekibini deviren bir darbeyi desteklemesi, devletin tüm kurumlarına nüfuz etmiş Fethullah Gülen oluşumuna elini uzatması doğaldır.

ABD, Türkiye'nin elinde birçok baskı kartı olmasına rağmen Gülen'i Türkiye'ye teslim etmeyecektir. Zira böyle bir adım ABD'nin uşakları nezdindeki güvenini çekip alacaktır. Belki Gülen'i Türkiye'ye teslim etmeyecek bir başka ülkeye gönderebilir. Kanımca bu ülke hali hazırda rejimi Türk yönetimi-ne düşman Mısır olabilir.

Sisi rejimini destekleyen medyaya son olarak Türkler üzerinde bir baskı kartı olarak kullanmak için Gülen'i ağırlama çağrısında bulunmuştu. ABD ile Mısırlı taraflar arasında bu konuda bir koordinasyon dahi olabilir.

(Arabi21 adlı internet sitesi, 24 Temmuz 2016)

Türkiye'deki Başarısız Darbenin Önemli Mesajları

Fehmi HÜVEYDİ

Görüntülerin kaydettiği Türkiye manzarası unutulmaz. Gece yarısı aracıyla çıkıyor ve darbecilere bağlı tankın güzergâhını engelliyor. İlerleyişini durdurmak için bir başka tankın tekerlerinin önüne yatıyor. Tankların ve zırhlı araçların etrafında toplanıyorlar ve Türk bayraklarıyla üzerine çıkıyorlar, darbe girişimine karşı çıktıklarını

ilan ediyorlar. Gece kıyafetleriyle sokaklara ve meydanlara dökülen kalabalıklar camilerde toplanıyorlar. Bu ender rastlanan halk seferberliği darbecileri şaşkına çevirdi ve girişimlerinin başarısız olmasına katkıda bulundu.

Darbeye karşı çıkan belli başlı partilerin tutumu oldukça anlamlı. Yukarıda anlatılanları sadece Erdoğan'ın halk desteğinin bo-

yutu olarak açıklamak yeterli değildir. Aynı zamanda partilerin demokratik pratiğin sürmesi yönündeki kararlılığını da ifade etmektedir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan tarihi açıdan Türkiye'de siyasette itibarını kazandırmış ve askeri yönetimin defterini -vatan sınırlarının korunması yönündeki doğal konumuna taşıyarak- dürmüştür. Bu olayla seçmenin, siyasi partilerin ve halkın, darbe girişimlerine yönelik tutumları-

nın bilinçlenmiş olduğu açıkça görülmüştür.

Yaşanan olayların arka planına dair zihnimizde tablo tam netleşmese de açığa çıkan kısmı itibariyle şu gözlemler yapılabilir:

a) Türkiye’de darbecilerin şansı zaman geçtikçe azalıyor.

b) Yaşananlar demokratik Türkiye’ye yönelik komplonun durmadığını gösteriyor. Demokrasiye veya İslâmî kimliği karşı pusuda bekleyen güçler hâlâ varlar ve fırsat kollamaktalar. Suçlamalar ABD’de yaşayan Fethullah Gülen ve paralel örgütlenme olarak nitelenen cemaatine yöneltilse de girişimin arkasında duran tarafların kim olduğu hususunda bizi ikna edecek deliller mevcut değil. Türkiye gibi büyük bir ülkede güçlü rejime darbe yapmak içeride ve dışarıda birçok kesimin katılacağı sağlam bir planlamayı gerektirmektedir. Aksi takdirde başıboş bir maceraya ve büyük bir ahmaklığa dönüşür.

c) Türkiye siyasi partileri güçlü bir vizyon, sağlam ve olgun bir vizyon ortaya koydular. Darbe girişimi karşısında alınan sorumlu tutum takdiri hak eden bir olgunluktu.

d) Sosyal paylaşım sitelerinin aleyhte kampanyaları ve sızdırma bilgilerinden daraldığını defalarca ifade eden Erdoğan darbecilerin devlet televizyonunu ele geçirmesi sonrası Türk kamuoyuna seslenmek için Facetime uygulaması dışında bir araç bulamadı. Yani muhaliflerinin kullandığı aynı yöntemi izledi.

e) Avrupalıların darbe girişimine yönelik tutumu ilk andan itibaren demokrasinin yanında durmaları açısından gayet açıktı. ABD’nin tutumu ise başlarda oyalamalı idi ancak darbenin Ankara’da yönetimi ele geçir-

Yaşananlar demokratik Türkiye’ye yönelik komplonun durmadığını gösteriyor. Demokrasiyi veya İslâmî kimliği pusuda bekleyen güçler hâlâ varlar ve fırsat kollamaktalar. Suçlamalar ABD’de yaşayan Fethullah Gülen ve paralel örgütlenme olarak nitelenen cemaatine yöneltilse de girişimin arkasında duran tarafların kim olduğu hususunda bizi ikna edecek deliller mevcut değil. Türkiye gibi büyük bir ülkede güçlü rejime darbe yapmak içeride ve dışarıda birçok kesimin katılacağı sağlam bir planlamayı gerektirmektedir. Aksi takdirde başıboş bir maceraya ve büyük bir ahmaklığa dönüşür.

mediği görülünce Türkiye’de demokrasi ve meşru yönetimin yanında yer aldı.

Son söz olarak biri Arap dünyası diğeri Türkiye’nin geleceğine dair sorularla ilgili iki husu-

sun altını çizmek istiyorum. Arap dünyasında darbenin yankısı, siyasi haritaları ve bazı hususlardaki skandal boyutu gözler önüne serdi. Karşı devrim güçlerini, demokrasi ve Arap Baharı karşıtlığını ifade eden platformlar askerlerin iktidarı istila etme girişimini kutladı. Darbenin başarısını müjdelemekte acele davrandılar. Mısır medyasının tutumu tümüyle utanç vericiydi. Sevinçlerini gizlemeyen bazı televizyon sunucuları bu tutumu ifade etti. Hatta içlerinden biri izleyicilere askerlerin iktidarı istila girişiminin darbe değil devrim olduğunu söyledi. Gazetelerin çoğunluğu manşetlerinde ‘ordu Erdoğan’ı devirdi’ başlığını öne çıkardı. *El-Ahram*, *Mısır el-Yevm* ve *Vatan* gazeteleri bu başlığı kullandı. *Vatan* gazetesi Türkiye cumhurbaşkanının Almanya’ya sığınma talebinde bulunduğunu yazdı. Sadece *Şurûk* gazetesi tuzağa düşmedi ve haberi profesyonel bir üslupla ele aldı. Gazete ‘Türkiye’de darbe girişimi olduğu ve Erdoğan’ın girişimi başarısız kaldığı’ manşetini kullandı. Tüm bunlar gösteriyor ki Mısır medya organları ve bazı Arap televizyonları gerçekleri aktarmak yerine Erdoğan’la hesaplarını görmekle meşgul oldular.

Altını çizeceğim ikinci konu ise Erdoğan’ın önümüzdeki dönemdeki politikalarıyla ilgili. Girişime adı karışanları hesaba çekmesini ve hak ettikleri cezaya çaptırmasını anlıyorum ancak yaralı aslan olarak değil de demokratik bir devletin başkanı olarak davranmasını temenni ediyorum. Yani hukuka, adaletin değerlerine ve insan haklarının ilkelerine göre karar vermesini arzuluyorum.

(Mısır gazetesi *Şurûk*, 18 Temmuz 2016)

Türkiye’de Darbenin Başarısız Olmasının Sebepleri

Abdulbari ATWAN

Türkiye’deki askeri darbe başarısız oldu, çünkü demokratik deneyim ülkede kök salmış, başarılı olmuş, istikrar, güvenlik ve ekonomik kalkınma yönünden meyvelerini vermiş, ülkeyi bölgesel süper devletler sınıfına koymuştu. Ancak Erdoğan Türkiye’si darbe sonrası farklı olacaktır, önümüzdeki günlerde ve aylarda başını uzatacak ve mirasını dayatacak yeni yaklaşımlara göre değişecektir.

Darbeye karşı muhalefetin iktidarla, ordunun halkla ve Erdoğan düşmanlarının Erdoğan’la işbirliği sadece hükümetin arkasında değil, demokrasi çatısı altında bir saf tutmadır. Erdoğan’ın son beş yılda görmediği veya görmezlikten geldiği birçok dersin yanı sıra alması gereken birinci ders budur. Aksi takdirde ülke büyük veya küçük başka sarsıntılara maruz kalacaktır.

Tüm yürütme ve yasama erklerini elinde bulunduran, muhalefete, klasik ve sosyal medya organlarına baskıda bulunan Erdoğan, krizin zirvesinde bu kesimlerin kendisine desteklediğini anlamalı. Kendisi de, bir dönem kapattığı Facebook ve Twitter gibi sosyal paylaşım araçlarına başvurdu. Darbecilerin devlet kanallarını ele geçirmesi sonrası ilk konuşmasını yayınlaması için CNN Türk kanalını destekçi buldu.

Darbeleri püskürten genellemey başkan vekili ilk konuşmasında darbeler döneminin geride kaldığını ifade eden Türk ordusu ülkedeki istikrarın ve güvenliğin bel kemiğini oluşturduğunu, demokratik siyasi pratiğinin bekçisi olduğunu bir kez daha gösterdi. Ordunun bu tutumu Türk halkı nezdinde güven aşıladı ve yüksek ulusal bir konuma erişti. Bu durum Erdoğan’ın ve başkasının bu konuyu dikkate almasını elzem kılıyor. Erdoğan siyasi veya askeri bir maceraya girişmeden, ülkeyi, güvenliğini ve çıkarlarını tehlikeye maruz bırakmadan önce ordu komutanlarıyla istişare etmeli ve koordinasyon sağlamalıdır.

Erdoğan’ın bu başarısız darbe girişiminden daha güçlü çıkacağı yönündeki görüşlere katılmıyoruz. Hatta geçmiştekinden daha zayıf bir konumda olduğunu düşünüyoruz, bölgesel ve uluslararası politikalarının ters sonuçlar verdiğini ve Türkiye için tehlike oluşturduğunu anladığımızı söylersek abartmış olmayız. Bu yüzden komşularla sıfır sorun politikasına dönerek son politikalarından geri adım atma kararı aldı, tıkanıklığı aşmak, askerin ve halkın öfkesinden kaçınmak için Suriye, Rusya, Irak, Mısır ve İsrail’deki düşmanlarıyla diyalog kanalları açtı.

Suriye ve Mısır’la yakınlaşma gelecek günlerde hızlanabilir. Darbe-

den iki gün önce başbakan Binali Yıldırım’ın hükümetinin Şam’la ilişkileri düzeltme eğilimine dair açıklamaları önemli bir göstergedir. Türk Dışişleri Bakanlığı’nın İhvan hareketine yakın Mısırlı muhalif televizyon kanallarının yetkililerini çağırması, Mısır ve Körfez ülkelerine karşı yayınlara son vermesini tebliğ etmesi, iki ülke arasındaki ilişkilerin doğallaşması yönündeki Mısır şartlarının yerine getirilmeye başlandığını gösteren önemli bir dönüşümdür.

Türkiye’ye yönelik tehlikenin başarısız darbeyle son bulduğunu kestirmek için henüz erken. İç ve dış güçler tarafından desteklenen bu tehlike hâlâ mevcut ve darbelere karşı çoğunluğu hükümetin arkasında yer alan Türk halkının gelecekte gelişi güzel ve hızlı alınmış bölgesel ve uluslararası politikaları, özgürlüklerin kısıtlanması ve baskıları kabul edeceğini düşünmüyoruz. Terör tehlikesi hâlâ var ve tırmanabilir. Askeri isyan güçlü bir darbe almış olabilir ancak ateşi küllerin altında olabilir.

Erken yargılarda bulunmak ve uyarılarımızı genişletmek istemiyoruz. Darbenin başarısız olduğu haberleri sonrası mutlu olan Arapları da nefeslerini tutmaları ve acele etmemeleri uyarısını yapmamızın elzem olduğunu düşünüyoruz. Çünkü Türkiye’de yaşananlar, Araplarla ilişkili olmayan bir iç meseledir. Bu meselenin sonuçları Arapların umut ve emellerinin tersine sonuçlar verebilir.

İstisnasız her yerdeki askeri darbelerle karşı çıktık. Demokrasiye ve seçim sandıklarına olan inancımızdan hareketle Türkiye’deki askeri darbeye güçlü şekilde karşı çıkmamız doğaldır. İnandığımız demokrasi NATO uçaklarının, özel Amerikan, Fransız ve İngiliz güçlerinin sırtında değil, birlikte yaşam, sosyal adalet, halkın ve inancın sancığının yükseltilmesine dayalı milli demokrasiyle gelebilir ancak.

(Ra’yü'l-Yevm gazetesi, 16 Temmuz 2016)

Ortadoğudan Dünyaya Türk Darbesine Sevinenler

Yaser EZ-ZEATİRE

Tahrân'dan Suriye'nin belirli bölgelerine, Beyrut'un Hizbullah'ın kalesi Dâhiye bölgesine, hatta Kahire'ye (rejim yanlıları tabi), devrim ve halk düşmanlarının, hastalıklı laik, solcu ve ulusalcı Erdoğan düşmanlarının bulunduğu başka başkentlere kadar birçokları Cumartesi gecesi Türkiye'deki darbe haberlerine karşı olağanüstü bir kandırma- ca içineydi.

Bu kimseler tam bir sarhoşluk hali yaşıyordu. Haberler darbenin başarılı olduğuna işaret ediyordu. İnsanların önünde sadece uydu kanalları vardı. Bu kanalların çoğunluğu el-Cezire gibi darbecilerin resmi kanalları ele geçirmesi, sıkıyönetim ilan etmesi ve Atatürk Havaalanı'ndaki uçak trafiğini durdurması sonrası darbenin başarısızlığına dair pek bir şey söyleyemediler. Üstelik o vakit başbakan ortaya çıkmamıştı. Erdoğan da cep telefonundan konuşmuştu.

Bu durumda bu kimselerin Şam'da rejimin bazı bölgelerinde ve keza Beyrut'un Dâhiye bölgesinde sevinç kurşunları atması ve kutlama yapması haklarıydı. Tahran'da ise Cevad Zarif bu gelişmeleri darbeye isimlendirmeksizin değerlendirirken İran medyası kendi yöntemiyle darbeyi kutluyordu.

Bazı politikalarıyla ilgili anlaş-

mazlık ne boyutta olursa olsun Erdoğan ve Türkiye'nin yanında yer alan Arap ve İslâm dünyası sokaklarının çoğunluğunda ve yeryüzünün mazlum insanlarında bir daralma yaşanmıştı ki haberlerin akışı değişti.

Gece yarısı sokaklara inen ve tanklara çıplak göğüsleriyle karşı koyan kalabalıkların direniş gücüyle şartlar yeniden belirlenmeye başladı. Bu durum polis birimlerini cesaretlendirerek karşı koymaya sevk etti. Halk ve polis şehitler verdi. Ayrıca başka darbe karıştıları da harekete geçti ve darbeyi reddetti. Dengeleri değiştiren de işte bu gelişme oldu.

Erdoğan'la büyük anlaşmazlık yaşayan partilerin tutumu onurluydu. Keza Ahmet Davutoğlu, Abdullah Gül ve diğer başka isimlerin tutumu da öyleydi. Korkak olsalardı kaçarlardı. Onlardan önce Erdoğan dik dururken uydu

kanalları dışarıya sığınma talebinde bulunduğu yalanını yaymıştı. İran Devrim Muhafızları'na bağlı ajansın ve karşı devrim yanlısı bazı Arap uydu kanallarının iddia ettiği gibi Erdoğan'ın uçağının Doha yolunda olduğu söylenmişti.

Derin devletin içinden gelen darbenin başarısız olmasında birçok kimse katkıda bulundu. Derin devletin bilfiil var olduğu ve Erdoğan'ın kontrol altına alamadığı görüldü. Darbecilerin ilan ettiği sokağa çıkma yasağına meydan okuyarak sokaklara inen kitlelerin kahramanlığı olmasaydı bu darbe-

ye karşı koymaya cesaret edilemezdi.

Halk böyle kazandı ve bu zaferle sadece darbenin değil, darbeler döneminin de defterini dürdü, bir kez daha geriye gitmeyecek ve yeniden generallerin yönetimine boyun eğmeyecek demokrat ülkeler kulübüne girdi.

Bu satırları yazarken Türkiye cumhurbaşkanlığı halktan şartları istikrara kavuşana kadar meydanlardaki varlığını sürdürmesini istiyordu. Erdoğan mücadeleyi kazan- dı diye yazıyoruz

ancak o da bir yönetici, bir gün gidecek ve başkası gelecek. Yalnız en büyük zafer özgürlüğe ve saygınlığa layık olduğunu isteyen halkın zaferidir.

(Ürdün gazetesi *Düstur*, 16 Temmuz 2016)

Bazı politikalarıyla ilgili anlaşmazlık ne boyutta olursa olsun Erdoğan ve Türkiye'nin yanında yer alan Arap ve İslâm dünyası sokaklarının çoğunluğunda ve yeryüzünün mazlum insanlarında bir daralma yaşanmıştı ki haberlerin akışı değişti.

Gece yarısı sokaklara inen ve tanklara çıplak göğüsleriyle karşı koyan kalabalıkların direniş gücüyle şartlar yeniden belirlenmeye başladı. Bu durum polis birimlerini karşı koymaya sevk etti. Halk ve polis şehitler verdi. Ayrıca başka darbe karıştıları da harekete geçti ve darbeyi reddetti. Dengeleri değiştiren de bu oldu.

Seyyid Kutub'u Nasıl Anlamalı?

Kutub, kendi dönemi itibarıyla 'Örnek Kur'an Nesli'ni oluşturmanın gerekliliğini vurgulamayı, bu nesli açıkça tarif etmekten daha önemli gördüğü için, bu konuyla ilgili eserlerinde detay yer almamaktadır. Yani, Kutub için, kendi dönemi itibarıyla, yapının 'ayrı' olması gerektiğini vurgulamak, 'yapı'nın detaylarını izah etmekten daha önemlidir. Ayrıca Kutub, 'davet'in kendi fikhini üreteceğini savunmaktadır ve bu yüzden, fikhî mevzularla fazla ilgilenmemektedir.

— M. Kürşad ATALAR —

Camiamızda bazı kesimler son zamanlarda Seyyid Kutub'u farklı bir şekilde tartışmaya başladılar.¹ Önceleri 'devrimci İslâm'ın ideologu olarak gördükleri ve özellikle de 'toplum tanımı' ve 'davet yöntemi' konusundaki görüşlerini neredeyse 'tartışılmaz' kabul ettikleri Kutub, artık onlar için, 'modası geçmiş' düşünceleri savunan yahut da "görüşleri ancak kendi dönemi için doğru kabul edilebilecek" bir kişi haline gelmiş bulunuyor. Acaba bu yaklaşım değişikliği, "değişen şartlara uygun" fetva bulma kaygısından mı kaynaklanıyor yoksa daha başka (ve olumsuz) bir eğilimin habercisi mi? Bu soruya cevap aramadan önce şu tespiti yapmakta yarar görüyorum:

Bana göre, yol, tarz veya tutum değişikliği, eğer makul sınırlar içerisinde değilse, genellikle 'ilim' veya 'ahlak' temeli zayıf olan kişilerde görülen bir hususiyettir. Çünkü 'değişim' dediğimiz şey, eğer olumlanacaksa, 'iyi' ve 'doğru'ya doğru olmalıdır. Mesela 'cehalet' kötü; 'ilim' ise iyi bir şeydir. Kişinin cahillikten alimliğe doğru 'evrilmesi' iyidir ve herkes tarafından olumlanır. Fakat 'iyi' bilinen bir insanın 'değişmesi' ve kötü şeyler yapmaya başlaması herkesi üzer. Bundan dolayıdır ki, kâfir olanın değişip mümin olması olum-

lu karşılanırken, mümin iken irditat eden kınanır. Görüş veya tavır değişikliğinde ise biraz daha farklı bir durum vardır. Burada mesele, uzun yıllar belirli bir görüşü savunan bir kişinin daha sonra 'değişmesi', yani başka görüşe meyledip öncekinden farklı bir hayat sürmesidir. Bu, haklı bir temele dayanmıyorsa, 'dönellik' olarak nitelenir ve kınanacak bir davranış olarak görülür. Bu niçin böyledir? Bu kişiyi de neden tıpkı kâfirken mümin olan kişi gibi görmeyiz? Bunun cevabı bellidir: çünkü burada 'samimiyet' görmeyiz. Bu kişi, evet, değişmiştir ama bunu 'hakikat arayışı' sonucu yapmamıştır. Ya bir çıkar için, ya korkudan ya da başka bir nefsi zaafından dolayı yapmıştır. Bu yüzden, bu türden değişiklikleri olumlamayız ve sahiplerini de vicdanlarımızda mahkûm ederiz.

Peki, camiamızda 'savrulanlar' için ne söyleyebiliriz? Bunlar acaba daha önce farkına varmadıkları bir gerçeği yeni fark ettikleri için mi yollarını değiştirmişlerdir, yoksa çıkar için veya başka bir nefsi zaaftan dolayı mı görüşlerini yahut hayat tarzlarını değiştirmişlerdir? Sahi, ne olmuştur da, bu kişiler 'değişmişlerdir'? Başka vesilelerle defaatle ifade etmiş olduğum gibi, bu kişiler, kanaatime göre, esasen 'ilmî temelleri'

zayıf oldukları için değişmişlerdir. Çünkü bizler hiçbir peygamberin 'değiştiğini' göremiyoruz. Bunu sağlayan şey, onların insanları 'bilinçli bir şekilde' çağırmalarıdır. Çünkü onlar, vahyin inzal olmasıyla birlikte, gerçeği bulmuşlardır. Bu noktada o kadar 'emin'dirlerdir ki, tabiri caizse, 'başlarını kesseniz' yollarından dönmezler. Yani siz bir peygamberi (olumsuz manada) değiştiremezsiniz. Peki, onların bizim için *usvetun hasene* olmaları ne anlama gelir? İstersek bizim de onlar gibi olabileceğimizi, yani "başımızı kessler yolu-muzdan dönmeyebileceğimizi" gösterir! Hal böyle olunca, 'savrulanlar' için ancak şunu söyleyebiliriz: onlar, bir peygamber gibi bilinçli olmayı başaramamışlardır. Eğer öyle olmasaydı, değişmezlerdi. Başka bir ifadeyle söyleyecek olursak; bu kişiler ilmî temelleri zayıf olduğu için, nasıl inanmak gerekiyorsa öyle inanmadıkları için, nefsi zaafalarına yenik düştükleri için vs. 'değişmişlerdir.' Bunun başka izahı olamaz. Ayrıca bir başka kategori daha vardır ki, bizim konumuz esasen bunlarla ilgili değildir. Bu kategoriye girenler, bilgi temelleri zayıf olduğu halde, kendilerini 'bilgili' sanırlar ve insanlara 'bilgiçlik' taslarlar. Fakat ne zaman ki gerçeği görürler ve cahil

Türkiye’de olmayan şey, toplumun karşısına İslâmî kimlikle çıkıp ‘toplumsal bir çağrı’da bulunmaktır. Bunu yapabilmiş bir grup henüz yoktur. Bu anlamda bir ‘ayrı yapı’ da yoktur. Var olanlar, ‘sistem-içi’ yapılar cümlesinden görülmelidir. Bu parti olabilir, dernek veya vakıf olabilir, sonuç değişmez. Çünkü Kutub’un ‘ayrı yapı’ ile kast ettiği, “siyasi ve toplumsal değişiklik talebi olan” ve bunu topluma “açıkça deklare etmiş” bir organizasyondur. Türkiye’de ‘din’ adına faaliyet gösteren hiçbir parti, dernek veya vakıf, resmen bunu deklare edebilmiş değildir. Ancak burada şunu da ifade etmemiz gerekiyor ki, sözünü etmiş olduğumuz şartlar altında böyle bir yapıyı kurmak, Mısır ortamında kurmaktan görece daha zordur. Çünkü Türkiye’de ulus-devlet daha örgütlü bir yapı olarak tezahür etmiştir ve ‘denetimsiz’ neredeyse hiçbir alan da bırakmamıştır.

derilmediği sürece de, bugün sahip oldukları fikirde de sebat edemeyeceklerini (yarın başka başka fikirlerle yöneceklerini) rahatlıkla söyleyebiliriz! Dolayısıyla mesele, esasen, ‘sabiteler’ konusuyla ilgilidir.

Şimdi bazı örnekler üzerinden görüşümüzü test edebiliriz: Mesele, önceleri ‘cahiliye’ toplumunda Cuma namazı kılanları kınayan (hatta tekfir eden) bir kişi, daha sonra Cuma namazında en ön safta görülyorsa, bu kişi için ne söylenmelidir? Burada birkaç ihtimalden bahsedebiliriz: bu kişi ya cahilliğini anlayıp ‘hidayet’e ermiştir, ya tekfirci iken de ön safta namaz kılarken de “ne yaptığını bilmiyordur” ya da bir ‘çıkar’ veya ‘zaaf’tan dolayı farklı pratiklerde bulunmaktadır. Bunların her üçü de ihtimal dâhilindedir. İlkinin yapan olumlanır, üçüncüsünün yapana itibar edilmez, ikincisini yapan ise ‘köteklik’tir! Dolayısıyla, burada ikinci ve üçüncü kategoriden çok ilk kategori üzerinde yoğunlaşmamız gerekiyor. Dikkatli bir gözle bakılınca, burada da alt kategorilerin olduğunu görüyoruz. Bir dönem tekfirci anlayışta olan halktan bazı kişilerin daha sonra değiştiklerini ve Cuma günleri cemaatin ön safında yer aldıklarını biliyoruz. Fakat bunların dışında, özellikle ‘aksiyoner’ kesimde de görüş değiştirenler vardır. Nitekim biliyoruz ki, camiamızda bir dönem samimi olarak “İslâm’ın hâkim olmadığı yerlerde Cuma namazı kılınmaz” diyerek “Cuma’ya gitmeyen” ama sonra dâhil olduğu grubun liderini ‘imam’ olarak görüp ‘cahiliye’ ortamlarında bile Cuma namazı kılınabileceği görüşüne meyledenler bulunmaktadır. Bu kişiler, ‘fikren değiştiklerini’ beyan ediyorlar ve onun için bu şekilde amel ettiklerini söylüyorlar. Bu hususta samimi olanlar için elbette söz söylenemez. Fakat bu görüş değişikliği, yeni kanaatin ‘daha isabetli’ olduğu anlamına mı geliyor? Asıl tartışılması gereken nokta burasıdır. Cuma namazı meselesinde tartışılan konulara bakıldığında, ‘ortam’ bakımından esasta bir değişiklik olmadı-

oldukları anlaşılır, o zaman hallerini değiştirirler ve başka bir yol tutarlar. Bunların kötü niyetli olanları olduğu gibi, samimi olanları da vardır. Kötü niyetliler dalalet yoluna saparlar, samimi olanlar ise, önceki durumları için tövbe edip hak yoluna yönelirler ve kendilerini ıslah ederler. Camiamızın ‘tövbekâr’ müminlerinin çoğu, esasen, bu kategoridendir. Bunları, ‘savruhanlar’ veya ‘dönemler’ kategorisinden ayrı mütalaa etmemiz gerekiyor.

Fikri Temel Meselesi

Demek ki, ‘değişim’ meselesinde iki kategori öne çıkıyor: ilki ‘dönemler’, ikincisi ise, ‘ilmî temeli’ zayıf olduğu için ‘değişenler.’ ‘Dönemlik’ aslında haklı bir gerekçeye dayanarak görüş veya tavır değiştirmekle değil, daha çok ‘çıkart’la veya bir ‘zaaf’la ilgili bir şey olduğu için, üzerinde çok durmayı gerektirmeyecek bir konudur. Her ideolojide, her dinde veya inanç sisteminde bu türden kişilere rastlanır ve bunlar hakikat ara-

yışında olanlarca itibar da görmezler. Çünkü bu, esasen, ‘fikir’ ile değil, ‘kişilik zaafı’ ile ilgili bir şeydir. Dolayısıyla, bazı dönemlerde sayıları diğer kategoridekilerden çok daha fazla olsa da, bu kişileri baz alarak ‘değişim’ olgusunu tartışmak doğru olmaz. Doğru olan, değişim meselesini ‘bilgi düzeyi’ zaviyesinden ele almaktır. Bu açıdan baktığımızda, Seyyid Kutub ile ilgili olarak ‘görüş değiştirenler’ için ne diyebiliriz? Bunlar ‘dönemlik’ yaptıkları için mi Kutub’u artık eskisi gibi olumluyorlar, yoksa esasen ‘fikri temelleri’ zayıf olduğu için mi bu değişimi yaşadılar? Kanaatime göre, Kutub hakkında kanaati değişenler, çoğunlukla ikinci gruba mensuptur. Yani bu kişilerin kanaat değişikliği yaşamasının sebebi, ‘ilmî temelleri’nin zayıf olmasıdır. Bu kişilerin önce de sonra da ‘kafası karışık’tır. En azından bir peygamber gibi net değildirler. İşte bu kafa karışıklığı, bir süre sonra, onlarda fikir veya tavır değişikliğine neden olmaktadır. Bu karışıklık gi-

ğı için, kanımca, yeni fetvanın daha isabetli olduğunu söylemek zordur. O halde burada başka bir şey olabilir mi? Mesela ‘maslahat’ gereği böyle bir fetva verilmiş olabilir mi? Bazı grupların görüş değiştirmesinde bunun etkili olduğu söylenebilir. Fakat bence bundan daha önemli olanı, meselenin ‘yetkinlikle’ ele alınmasıdır. Yani ‘ilmî eksiklik’tir. Kanaatime göre, bu konuda tavır değişikliği yaşayanlar, (önce de sonra da) meselenin özüne vukûfiyet kesbetme noktasında zaafı olan kişilerdir ve ‘fetva değişikliği’nin asıl nedeni de budur. İlmî yetkinlik noktasındaki zaafı devam ettiği sürece de, bu veya başka konulardaki fetvaları da değişime açıktır!

Devam edelim: bir dönem “demokrasi küfürdür” diyen bir kişi daha sonra “demokrasi bir araçtır; iyiye kullanılırsa iyi, kötüye kullanılırsa kötü olur” derse, bu kişi için ne söylenmelidir? Burada da benzer ihtimaller vardır ve yine burada da asıl üzerinde durulması gereken grup, önceden demokrasiyi ‘küfr’ olarak nitelediği halde, sonradan bunun bir ‘seçim sistemi’ olduğu düşüncesine meyledenlerdir. Bu kişiler nasıl oluyor da, önce ‘küfr’ olarak gördükleri şeyi, daha sonra ‘sorunsuz’ bir konu olarak niteleyebiliyorlar? Diğer iki ihtimali devre dışı bıraktığımız zaman, bunun ancak ‘bilgi temelinin zayıf olması’ ile izah edilebileceği açıktır. Benzer birçok konuda aynı değerlendirmeyi yapabiliriz. Örneğin daha önce filanca şahsa Deccal diyenler daha sonra “bugün yaşasaydı bizim partimize üye olurdu!” diyebiliyorlarsa, burada diğer iki ihtimali hariç tutarsak, yine ancak ‘bilgi’ ile ilgili bir sorunun söz konusu olabileceğini söyleyebiliriz. Daha önce “laiklik küfürdür” diyenler, daha sonra “İslâm en iyi laik düzende yaşanır” diyebiliyorlarsa, diğer iki ihtimali hariç tutarsak, burada da ancak bir cahillik durumu söz konusu olabilir. Örnekleri çoğaltmak mümkündür. Peki, aynı şeyi, Kutub konusunda görüş değiştirenler için de düşünebilir miyiz? Yani

dün Kutub için en hayırhah ifadeleri kullananlar, bugün onu ‘modası geçmiş’ bir kişi olarak görüyorlarsa, burada da esasta yine bir ‘cehalet’ durumu mu söz konusudur? Cevabını arayacağımız soru budur. Üzülerek ifade etmeliyim ki, bu soruyu da aynı şekilde cevaplandırabiliriz. Bunu, bazılarının bu tespitime itiraz edeceğini bile bile söylüyorum! Farkındayım, kimileri, bazı isimleri örnek göstererek: “bu kişiler de mi bilmiyor yani?” diyerek sözlerime itiraz edecekler. Bu itiraza da cevabım, maalesef, “evet” olacak. Çünkü burada kişiler bazında bir değerlendirme yapmıyoruz, meseleyi tartışıyoruz. Eğer konuya yanlış yaklaşılmışsa, kim olursa olsun, bunun yanlış olduğunu söylememiz gerekiyor. Peki, o halde Kutub’u bugün ‘modası geçmiş’ bir kişi olarak görenlerin yanlışları nerede? Şimdi bu sorunun cevabını arayalım:

Kutub Hakkında Söylenenler

İddiaya göre, “Kutub’un görüşleri belki kendi zamanı için bir kıymet taşıyordu, ama geline aşamada artık revize edilmelidir!” Bununla kast edilenin ne olduğuna baktığımızda, iddiayı dile getirenlerin büyük ölçüde “sisteme eklemlenme tehlikesi” yaşayan kesimler olduğunu gözlemliyoruz. Her ne kadar bu durum tartışmanın ‘özü’ ile ilgili olmasa da, bize bazı şeyler söylediğini de kabul etmemiz gerekiyor. Bu kişiler niçin acaba “sistem içerisinde” bir mevzi kapmak istedikleri dönemde Kutub hakkında bu türden şeyler söylüyorlar? Bunun cevabı çok açıktır: çünkü Kutub, açıkça ve çok net biçimde ‘cahiliye’ toplumunda “sistem-içi” mücadeleyi olumlamamaktadır! Ona göre, bu, hem ‘ideolojik olarak’ bir çelişkiye işaret eder hem de “amaca götürücü olmaktan uzaktır.” Dahası, Kutub, cahiliye düzenini bir çarka benzetir ve bu çarkın içine girenlerin ‘öğütüleceğini’ söyler. Dolayısıyla onun önerisi, ‘cahiliye’ ile bağların koparılması ve ‘ayrı’ bir örgütlenmeye gidilmesidir. Bunun detay-

larını vermese de, Kutub düşüncesinde bu husus çok barizdir. Elbette ayrıntıdaki eksiklik ya da faaliyetin çerçevesinin somut çizilmemesi nedeniyle, onun bu görüşleri tartışmaya açık olmuş ve dolayısıyla da farklı yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Kimileri, Kutub’un bununla ‘tepeden imeci’ veya ‘tedhiş içeren’ yöntemleri tecviz etmediğini savunurken, Et-tekfir ve'l-hicre veya Cihad gibi kimi gruplar, ‘ayrı yapılanma’dan toplumun ‘tekfir’i veya ‘terk edilmesi gerektiği’ vb. sonucunu çıkarılmışlardır. Ama kim hangi yaklaşımı benimserse benimsesin, Kutub’un ‘laik’ veya ‘seküler’ düzenler içerisinde ‘sistem-içi’ mücadeleye cevaz verdiğini söyleyen çıkmamıştır. Bu yüzden ki, bugün onun düşünceleri için “modası geçti” diyenler dahi, geçmişte “şirk ve küfr’e düşeriz” kaygısıyla sistem-içerisine girmekten kaçınmışlar, hatta ‘parti politikası’ güden kesimleri ‘dinden çıkmakla’ vs. suçlamışlardır. Bunun nedeni, Kutub’un ‘sistem-dışı mücadele’nin gerekliliği noktasında çok net ifadeler kullanmasıdır. Hal böyle olunca, ‘sistem-içine’ girme temayülü gösteren grupların, Kutub’u eleştirmek istemesi, hatta onu bu noktada “fazla sert” vs. bulmasını anlamak zor olmasa gerekir!

Peki, acaba Kutub ‘ayrı yapılanma’ ile neyi kast etmektedir? İşte ‘değişim’ meselesini, asıl bu soru çerçevesinde tartışmak gerekir. Acaba o, “her hal ve durumda” cahiliye toplumundan kopmayı mı kast etmiştir yoksa ‘cahiliye’ ile ‘İslâm’ın ‘özü itibarıyla’ farklı iki ideoloji veya sistem olduğunu ihsas ettirmek için mi böyle söylemiştir? Bu, önemli bir sorudur ve cevabını ararken de dikkatli olunmalıdır. Sistem-içi mücadeleyi olumlama eğilimine giren gruplara göre, bu konuda Kutub’un sözleri çok açıktır ve bu yüzden de, geline aşamada, bunları artık ‘uygulanması imkânsız’ sözler olarak görmek ve “hayatın gerçeklerine uymayan” bu öneriyi revize etmek gerekir! Ama acaba Kutub, meseleyi bu grupların anladığı şekil-

de mi ortaya koymaktadır? Yani “cahiliye toplumundan kopmak gerekir” derken, Kutub’un kastı, örneğin “dağa çekilmek” ya da ‘yabani’ gibi yaşam mı sürmektir? *Yoldaki İşaretler* dikkatli okunduğunda, onun bunu kast etmediği görülür. O, bir ‘ayrı yapı’dan söz etmektedir, ancak bunun ‘nasıl’ olması gerektiğine ilişkin açık bir ifade kullanmamaktadır. Peki, bu hususu nasıl anlamak gerekir? Kutub, bunu niçin açıkça tarif etmemiştir? Bir çözüm bulamadığı için mi genel ifadeler kullanmıştır yoksa acaba başka bir neden mi vardır? Bunlar da önemli sorulardır ve dikkatlice cevaplandırılmaları gerekir. Kanaatim odur ki, Kutub, kendi dönemi itibarıyla ‘Örnek Kur’an Nesli’ni oluşturmanın gerekliliğini vurgulamayı, bu nesli açıkça tarif etmekten daha önemli gördüğü için, bu konuyla ilgili eserlerinde detay yer almamaktadır. Yani, Kutub için, kendi dönemi itibarıyla, yapının ‘ayrı’ olması gerektiğini vurgulamak, ‘yapı’nın detaylarını izah etmekten daha önemlidir. Bilindiği gibi, Kutub, ‘davet’in kendi fikhını üreteceğini savunmaktadır ve bu yüzden, fikhî mevzularla fazla ilgilenmemektedir. Onun asıl ilgi alanı, ‘siyaset’ veya ‘toplum’dur. O, toplumu ‘yeni-den inşa’ etmenin çabasını vermekte ve bunun için ‘öncelikli’ olan sahaları seçip onlara ilişkin önerilerde bulunmaktadır. Dolayısıyla, Kutub’un ‘ayrı’ yapıdan neyi kast ettiği noktasında muğlaklıklar bulunması (hatta detay anlamında eksiklikler olması) normal karşılanmalıdır. Ona göre, o dönemde yapılması gereken, ‘cahiliye’ ile olan köklü uzlaşmazlığın altını çizmek, onunla uzlaşmamak, yani ‘sisteme eklemelenmemek’tir. Bunun nasıl olabileceği konusunda somut öneriler geliştirmek vs. o denli önemli değildir.

Kanaatimce, Kutub, bu hususta haklıdır ve haklılığı halen de devam etmektedir. Çünkü yeryüzünde hala ‘cahiliye’ egemendir ve esas itibarıyla bu durumda (İran hariç) bir değişiklik de olmamıştır. O halde, cahiliyeye eklemelenme noktasındaki hasasiyet hâlâ korunmalıdır. Ama aca-

ba Kutub’un ‘ayrı’ yapı noktasında söyledikleri hiç mi revize edilemez? Bu noktada ihtiyatlı olmak gerektiğini de ifade edebilirim. Gerekçem ise şudur: malum olduğu üzere, “uygulanamayacak bir fetva verilmez!” Dolayısıyla, Kutub’un da bu noktada ‘ütopik’ bir öneride bulunduğunu savlamak doğru olmaz. Fakat şartların değişmesi, bazı görüşlerin revizyonunu gerektirebilir. (Bilindiği gibi, İmam Şafii, aynı meselede farklı coğrafyalarda farklı fetva verebilmiştir). Dolayısıyla, odaklanmamız gereken husus, basitçe, Kutub’un bu görüşü ortaya attığı dönemdeki ‘şartlar’ın bugün itibarıyla değişip değişmediğini veya bu görüşün hangi coğrafyalar için hangi şartlarda uygun olduğunu tespit etmektir. Evet, acaba Kutub, ‘ayrı yapılanma’yı önerdiğinde, bu, gerçekten ‘uygulanması imkânsız bir fetva’ mı idi yoksa bu imkânsızlık daha sonra mı ortaya çıktı? Ya da bu fetva, özel olarak sadece Mısır coğrafyası için mi verilmişti de, o dönemde uygulanabilir olmasına rağmen daha sonraları bu imkân ortadan kalktı? Biliyoruz ki, Kutub’un konuyla ilgili görüşünü kamuoyu ile paylaştığı yıllarda Mısır ‘sömürgeci’ İngilizlerin etkisinden tam olarak kurtulamamıştı ve Nasır’ın başkanlığında darbe yapan Hür Subaylar da ülkeyi bir ‘cumhuriyet’ olarak inşa etmek istiyorlardı. (Bu ‘cumhuriyet’in, örneğin, bir Türkiye Cumhuriyeti gibi olmadığı tahmin etmek zor olmasa gerekir. Mısır’da ordu, her daim, idare üzerinde etkili olmuştur. Türkiye’de de benzeri bir durum olsa da, ‘demokrasi tecrübesi’ açısından iki ülke arasında büyük farklar olduğu şüphesizdir). Kutub’un *Yoldaki İşaretler*’i yazdığı dönemde, liderini bir suikast sonucu kaybetmiş olan Müslüman Kardeşler teşkilatı, ‘sistem-ici’ bir harekete dönüşme riskleri taşıyordu, zira yapılan seçimlere ‘dolu yoldan’ katılmakta bir mahzur görmüyordu (Hatta Hasan el-Benna, devletten aldığı yardımla genel seçimlere katılmıştı!) Bunun dışında, yeni ‘cumhuriyet’ daha önce görece ‘özerk’ olan kimi alanlarda (örneğin,

dini mekteplerin kısmen devlet denetimi dışında faaliyet gösterebildiği ‘eğitim’ alanında) tevhid-i tedrisat’a benzer bir uygulamayı ülke genelinde uygulamaya sokabilirdi. Nâçizane kanaatime göre, bu ve benzeri nedenlerle, Kutub, ‘sisteme eklemelenme’ tehlikesini göz önünde bulundurarak ‘ayrı yapılanma’nın gerekliliğine vurguda bulunmuş, fakat bu yapıyı detaylı bir şekilde tarif etme ihtiyacı duymamıştır. Bu da gayet anlaşılabilir bir durumdur. Ancak bu, ‘ayrı yapılanma’ dediğimiz şeyin, mahiyeti ne olursa olsun, her coğrafyada aynı şekilde uygulanabilir bir şey olduğu anlamına gelmez, gelmemelidir. Kutub’un önerdiği yıllarda belki Mısır veya benzeri ülkeler için uygulanabilir bir şey olabilir, fakat örneğin rejimin her alanı tamamen kontrol ettiği Türkiye Cumhuriyeti gibi devletlerde ‘uygulanabilir’ bir şey olmayabilir. Nitekim ‘çağdaş Leviathan’ sayılan ‘ulus-devletler’de, rejimler muhalif unsurlara hayat hakkı tanımamışlar ve çok sıkı tedbirler alarak her alanda tam denetimi sağlamışlardır. Bu ülkelerde ‘ayrı yapılanma’yı önermek, ‘uygulanması imkânsız’ bir şeyi teklif etmek anlamına gelir ki, bunun doğru olmaya-çağını söylemeye bile gerek yoktur. Ancak bu, ‘sisteme eklemelenme’yi meşrulaştırmaz. Laik-seküler sistemlere eklemelenmek yine gayri meşrudur ama bundan dolayı örneğin bir tekfir mekanizması işletilemez. Çünkü (tıpkı ölmek için domuz eti yemenin mubahlaşması gibi) zor altında, haramlar mubahlaşır. Bunu söylemekle, laik rejimlerde ayrı yapı kurmamış olanları ya da buna teşebbüs etmeyenleri temize çıkarmak istemiyorum. Burada söylemek istediğim şey, sadece kimseye “gücünün üstünde bir yük yüklenilemeyeceği”dir. (Nitekim bir dönem, “şirke düşmemek için” kimlik kartı taşımayı, rejimin caddelerinde yürümeyi, rejimin elektriğini, suyunu vs. kullanmayı ‘haram’ görenler de aynı yanlış işliyorlardı!). Dolayısıyla, ‘somut öneri’ olarak ortaya konulan şeylerin, ‘uygulanabilir’ olması gerekir. Başka bir deyiş-

Çağdaş Leviathan' sayılan 'ulus-devletler'de, rejimler muhalif unsurlara hayat hakkı tanımamışlar ve çok sıkı tedbirler alarak her alanda tam denetimi sağlamışlardır. Bu ülkelerde 'ayrı yapılanma'yı önermek, 'uygulanması imkânsız' bir şeyi teklif etmek anlamına gelir ki, bunun doğru olmayacağını söylemeye bile gerek yoktur. Ancak bu, 'sisteme eklemelenme'yi meşrulaştırmaz. Laik-seküler sistemlere eklemelenmek yine gayri meşrudur ama bundan dolayı örneğin bir tekfir' mekanizması işletilemez. Çünkü (tıpkı ölmek için domuz eti yemenin mubahlaşması gibi) zor altında, haramlar mubahlaşır. Bunu söylemekle, laik rejimlerde ayrı yapı kurmamış olanları ya da buna teşebbüs etmeyenleri temize çıkarmak istemiyorum. Burada söylemek istediğim şey, sadece kimseye "gücünün üstünde bir yük yüklenilemeyeceği"dir.

le, 'uygulanamayacak' olan bir şey, önerilemez de! Burada elbette ki 'taşınabilecek ağırlıktaki yük'ün tarifi de gerekir. Zira bazı kişiler veya gruplar, "aslında taşıyabilecekleri" yüklerin 'taşınamaz ağırlıkta' olduğunu iddia edebilirler. Bu nedenle, her iddiayı da ciddiye almamak gerekir. Pratiğe baktığımızda da görüyoruz ki, örneğin Tevhid-i Tedrisat kanununun hâkim olduğu Türkiye Cumhuriyeti'nde, Cumhuriyet'in ilanından beri eğitim alanında 'ayrı bir yapılanma' söz konusu olamamıştır. Son dönemde ortaya çıkan 'özel okullar'ın müfredatı dahi Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetiminde hazırlanmaktadır. Hakeza, Siyasi Partiler Kanunu'nda yasak olduğu için, Şeriat talebi olan bir 'siyasi parti' de kurulamamıştır. Özal'ın 141, 142 ve 163. maddeleri kaldırmasından sonra Komünist Parti dahi kurulmuş, ama İslâm Devleti isteyen bir parti kurulamamıştır. Bu, 'sistem-içi' alanın 'ayrı yapılanma'ya müsait olmadığı anlamına gelir. Ama buna rağmen, Müslümanlar bu tür sistemlerde bir takım organizasyonlar da kurmuşlardır. Bunlar kimi zaman bir dergi, kimi zaman bir yayınevi, kimi zaman da başka bir ad altında ortaya çıkmışlardır. Bendeniz, bu yapıların Kutub'un kast ettiği anlamda birer 'ayrı yapı' olarak nitelendirilebileceğini düşünüyorum. Çünkü burada esas olan, 'cahiliye' ile uzlaşmadan İslâmî değişimi talep etmek ve bunun için faaliyette bulunmaktır. He-

pimizde biliyoruz ki, bu şart, (özellikle de 80'li ve 90'lı yıllarda) bu yapılarda vardır. Fakat olmayan şey, toplumun karşısına İslâmî kimlikle çıkıp 'toplumsal bir çağrı'da bulunmaktır. Bunu Türkiye'de yapabilmış bir grup henüz yoktur. Bu anlamda bir 'ayrı yapı' da yoktur. Var olanlar, 'sistem-içi' yapılar cümlesinden görülmelidir. Bu parti olabilir, dernek veya vakıf olabilir, sonuç değişmez. Çünkü Kutub'un 'ayrı yapı' ile kast ettiği, "siyasi ve toplumsal değişiklik talebi olan" ve bunu topluma "açıkça deklare etmiş" bir organizasyondur. Türkiye'de 'din' adına faaliyet gösteren hiçbir parti, dernek veya vakıf, resmen bunu deklare edebilmiş değildir. Ancak burada şunu da ifade etmemiz gerekiyor ki, sözünü etmiş olduğumuz şartlar altında böyle bir yapıyı kurmak, Mısır ortamında kurmaktan görece daha zordur. Çünkü Türkiye'de ulus-devlet daha örgütlü bir yapı olarak tezahür etmiştir ve 'denetimsiz' neredeyse hiçbir alan da bırakmamıştır. Dolayısıyla, Kutub'un 'ayrı yapı' bağlamında önerdiklerini, bu şartları dikkate alarak gözden geçirmek meşru bir düşünsel faaliyet olarak görülebilir.

Kutub düşüncesinin revizyonu hususunda şu noktayı da göz önünde bulundurmak gerektiğine inanıyorum. Malum olduğu üzere, Kutub, 'cahiliye'nin hâkim olduğu (yahut İslâm Devleti'nin olmadığı) bir dönemde yazmıştır ve muhatabı da esas itibarıyla 'yeni

toplum'u kurmak için mücadele veren İslâmî Hareketler'dir. Dolayısıyla İslâm Devleti'nin olduğu bir coğrafyada (örneğin İran'da) Kutub'un kimi görüşlerinin 'geçerliliği'nin kalmadığını söylemek mümkündür. Bunu, Ali Şeriatî için de söyleyebiliriz. Şeriatî de, tıpkı Kutub gibi, eserlerini 'cahiliye'nin hakim olduğu bir dönemde yazmıştır ve amacı 'İslâm Devrimi'dir. Dolayısıyla, 'İslâm Devrimi'ni yapıp 'İslâm Devleti'ni kurmuş olan bir coğrafyada Şeriatî'nin kimi önerilerinin geçerliliğinin kalmadığı da söylenebilir. Fakat şartları Kutub'un ve Şeriatî'nin yazılarını yazdığı dönemin şartlarına benzeyen coğrafyalarda, bu iki 'alim'in görüşlerinin (esas-tan) revizyona tabi tutulması gerektiğini söylemek doğru olmaz. Çünkü buralarda şartlar (toplumsal değişim bağlamında) esas itibarıyla değişmemiştir; o halde bu iki âlimin görüşlerinin de (esas itibarıyla) geçerliliğini sürdürdüğü kabul edilmelidir! Yani bu coğrafyalarda hala 'cahiliye' egemendir ve bunu değiştirmek için Müslümanların 'ayrı bir yapı kurarak' mücadele etmesi ve İslâm Devrimi'ni gerçekleştirmesi gerekir. Bu husus çok açıktır ve 'revizyon'a tabi bir mevzu olarak da görülemez.

Dipnotlar

- 1 Bu yazı aşağıdaki yazının gözden geçirilmiş şeklidir. <http://dusunceninokullasmasi.com/tr/yorum.aspx?y=ym.004&b=Kutub%27u%20Nas%C4%B1l%20Anlam%C4%B1>

Yaşar Nuri Öztürk Üzerine Buruk Bir Derkenar

Anladığım kadarıyla Öztürk'ün derin bir ihtiras, şöhret ve iktidar tutkusunu vardı, bu yoldan kazandıklarını da büyük nispette bu yolda harcadı. Tarih boyunca ulemanın ekseriyetine hâkim olan, kendisinin de çok eleştirdiği, ikbal sağlamak için rejime bağlılık, nüfuz sahiplerine temenna, pek çok kişi gibi onun da izlediği bir yol oldu. Burada laik cumhuriyet rejimi, Mustafa Kemal figürü, rejimin alt yapısını oluşturan bazı ilkeler belirleyici idi.

Mustafa AYDIN

Basındaki bir nitelemeyle “ünlü ilahiyatçı” Yaşar Nuri Öztürk yakın bir süre önce öldü. Şahsen benim beklediğim kadar üzerinde kurulmadı. Demek hoca öleli çok olmuş. Üzerinde duranlar da genel olarak yâd etme amaçlı lehinde ve aleyhinde bir şeyler söylediler. O, kimine göre günümüzde Kur’ani çizgideki bir İslâm anlayışının öncülerinden, doğruyu söylemekten çekinmeyen değerli bir insandı; kimine göre ise nerede durduğu belli olmayan laf cambazı kişiliğiz bir insandı. İşin ilginç tarafı her iki taraf da onun düşünce dünyasında ve hayat pratiklerinde bu görüşlerine göre yeterince argüman bulabiliyordu. Gerçekten de kısaca ifade etmek gerekirse Yaşar Nuri bu değerlendirmeleri hak edecek çift yönlü bir kişiliğe sahipti. Bu haliyle de olumlu-olumsuz yönleriyle bir insan olmanın yanında üzerinde durulması ve bazı dersler çıkarılması gerekli bir insandı. Geride buruk bir anı bıraktı. Onun için de biz inançlarını yargılamadan birkaç not düşmek istedik. Yazımızın başlığındaki burukluk ve derkenarlık buradan kaynaklanıyor.

Derin Bir İhtiras, Şöhret ve İktidar Tutkusunu

Gerçekten Yaşar Nuri üzerine çift taraflı bakış, sırf bakanlardan değil, onun çift taraflı bir kişiliğe sahip olmasından kaynaklanıyordu. Din ile siyaset, bilgi ile pratik, eylemle söylem, perdenin önü ile arkası arasında bir bölünmüşlük vardı. Tabi bunları sıradan insanın yaptığından daha fazlasıyla ve fevkalade bir başarıyla içselleştirebiliyordu. Mesela namaz kılmamanın gerekçesi Maûn suresinde belirtildiği gibi namazda sehv etmektense kılmamanın daha uygun olduğunu rahatlıkla söyleyebiliyordu. Sizin anlayacağınız nazariyatta doğru olan bir yargıyı pratikte her haliyle yanlış olarak kullanabiliyordu.

Ben Yaşar Nuri’yi gıyaben 1970’lerin sonunda *Hürriyet* gazetesinde hazırladığı Ramazan yazısıyla tanıdım. O zamanlar henüz yardımcı doçent olan Yaşar Nuri tasavvufçuydu. Türkiye’de de İslâm dünyasının geri kalmasından sorumlu tutan tasavvuf tartışmalarında bir hayli mesa-

Yaşar Nuri Öztürk

Yaşar Nuri'nin görüşlerinde hemen her düşünür gibi belli eksenler vardır ki bunların en önemlilerinden birisi, “mevcut İslâm anlayışının bir Emevi dini olduğudur”. Bu teze göre laiklik öncesi dönemlerde dini, siyaset belirleye gelmiş, siyaset dine kendine göre bir şekil vermiştir. Bunun en tipik örneğini de İslâm dünyası yaşamıştır. Emeviler döneminde iktidarları için tehlike olarak görülen İslâm kuşa döndürülmüş, dinamik kısmı atılarak toplumsal bir etkinliği olmayan namaz, oruç, hac, dua ve zikirden oluşan, Kur’ân’dan kopuk Hristiyanî çizgide ruhani bir din oluşturulmuş, yatırımlar kültü ve buna uygun olarak uçan kaçanlarla işleye gelen bir din anlayışı üretilmiş, günümüze kadar da pek çok şey bu çerçevede şekillendirilmiştir.

fe kat edilmişti. Ama tasavvufçu söylem tarih boyunca olduğu gibi hâlâ ilgi uyandırıyor. Yaşar Nuri de söz konusu dönemde tartışmaların dışında tasavvufa gönül vermiş bir kişiydi. 1990’lı yıllara gelindiğinde Yaşar Nuri’de önemli bir değişiklik meydana geldi. Tasavvufi söylemi bıraktı, Kur’ânî bir İslâm anlayışına odaklandı. İslâm’ı, evrensellik, bilimsellik ve moderniteyle sıkı bağlantı kurup kamuya sunmaya çalıştı. Pek çok kimse bu açıklamalardan yararlandı, Müslümanlığını yeniden konumlandırma fırsatı buldu. Şüphesiz o büyük Kur’ânî çaba takdire değer bir davranıştı. Dolayısıyla bu değişik çizgi bizatihi olumsuz bir gelişme değildi, olumsuzluk üslupta ve bu bilginin kullanımında idi. Bir başka deyişle asıl sorun, Hocanın, İslâm’ı değil kendini konumlandırma sorunu idi.

Anladığım kadarıyla üstadın derin bir ihtiras, şöhret ve iktidar tutkusu vardı, bu yoldan kazandıklarını da büyük nispette bu yolda harcadı. Tarih boyunca ulemanın ekseriyetine hâkim olan, kendisinin de çok eleştirdiği, ikbal sağlamak için rejime bağlılık, nüfuz sahiplerine temenna, pek çok kişi gibi onun da izlediği bir yol oldu. Burada laik cumhuriyet rejimi, Mustafa Kemal figürü, rejimin alt yapısını oluşturan bazı ilkeler belirleyici idi. Şüphesiz anlatmak istediğim şey, bu siyasal değerlerin olumsuzluğu değil, İslâm’ı konumlandırmada yüklediği işlev, din ile siyaset arasındaki paradoksal ilişkidir.

Yaşar Nuri ile ilk defa fiili tanışmamız 1993 yılında Trabzon’da düzenlenen “İslâm Düşüncesi Sempozyumu”nda oldu. Toplantının açılışında okunan İstiklal Marşı’nda üç-dört kişilik küçük bir provokatör grubu ayağa kalkmamış, bu olay bir kısım mahalli medya tarafından sorun ha-

line getirilmişti. Yaşar Nuri mahalli televizyonları dolaşarak özetle “sempozyumun temel esprisini paylaşmadığını, siyasi sistemle bağdaşmayan bir İslâm’ın sağlıklı olamayacağını” işliyordu. Tabii söylemeye bile gerek yoktur ki sempozyumu düzenleyenlerin de katılımcıların da böyle bir marjinal niyetinden söz edilemezdi. Toplantıda kendisine niçin böyle bir çıkış yaptığı sorulunca da “İslâm’ın tarihte sultanlar, padişahlar elinde mas-kara edildiğini, ilk defa gerçek yerini Cumhuriyet döneminde Atatürk sayesinde bulduğunu ama Müslümanların bunu bir türlü anlayamadıklarını, İstiklal Marşı’na saygısızlığın bunun bir göstergesi olduğunu, vb.” savundu. Hâlbuki Müslümanların Cumhuriyet’le, İstiklal Marşı ile bir sorunları yoktu. İş bir provokasyondan ibaretti.

Şüphesiz önceden sultan ve padişahların dini iktidarları için kullanmış olduklarını söyleyebiliriz. Ama Cumhuriyet’in ilk dönemlerinde sü-reç tersinden işletilmiş, Müslümanların ezan ve hac gibi en temel ibadet hakları bile gasp edilmiştir. Düşünce namusuna sahip bir kimse öncekileri eleştirse bile Cumhuriyet’in Mustafa Kemal dönemlerindeki olumsuz icraatlarını tarihe tevdi edip es geçmesi beklenirdi. Bütün bu davranışların arkasında siyasal düşüncesi genel Müslümanlardan farklı, ünlü paradigma gereğince “Aydın din adamı” olduğunun ispatı söz konusuydu.

Yaşar Nuri bu tutumunu 1995 “Diyarbakır Medeniyetler Arası Diyalog” gibi pek çok oturumda sürdürdü. Ama daha önemlisi perdenin önünde ve arkasında yerine göre farklı bir kişilik sergilemesiydi. 28 Şubat’taki başörtüsü yasağına doğru gidiş sürecinde bu planın İlahiyat camiasıyla desteklenebileceği kaygıları vardı. Bu kaygımı ken-

disine açtığımda “Bu garabeti kimse göze alamaz, böyle bir saçmalığın karşısındayız.” demişti. Ama ülke o badireye girince üstat mesailerinin önemli bir kısmını Kur’an’da başörtüsü emrinin bulunmadığına hasretti. O zamanki ATV de Cuma saatlerinde çoğu bayan izleyicilere sunduğu programlarda mevcut rejim ile de uyumlu olabilecek bir İslâm yorumu sunmaya çalışıyor, Kur’ani denebilecek bir açıklama bulmakta da zorlanmıyordu. Esasen ümmetten ve tarihsel kökenlerden bütünüyle koptuğunuzda da Kur’an’la örtüştürülebilecek bir açıklama yapmakta zorlanmazsınız. Çünkü bu, sonuç olarak iradeye bağlı zihni/inşai bir süreçtir.

Hiç unutmam bu programlarından birisinde başı açık bir bayan “Hocam, oruç tutuyorum, hacca da gittim, elimden geldiği kadar dini emir ve yasaklara da riayet ediyorum. Eğer Allah gerçekten başımı örtmemi istiyorsa örtmek ve Müslümanlığımı tamamlamak istiyorum” diye bir soru sordu. Yaşar Nuri öfkeleni ve “bu tür sorular provokatör sorulardır, bu tür sorular beni köşeye sıkıştırmak için sorulmuş art niyetli sorulardır” diyerek bir demagoji ile geçiştirdi. Burada bir provokasyon yok, hocanın rejime ters düşme sıkıntısı vardı, onun için de “böyle bir emir vardır veya yoktur” demekten kaçındı.

Düşüncesinin Belli Eksenleri

Yaşar Nuri’nin görüşlerinde hemen her düşünür gibi belli eksenler vardır ki bunların en önemlilerinden birisi, “mevcut İslâm anlayışının bir Emevi dini olduğudur”. Bu teze göre laiklik öncesi dönemlerde dini, siyaset belirleye gelmiş, siyaset dine kendine göre bir şekil vermiştir. Bunun en tipik örneğini de İslâm dünyası yaşamıştır. Emeviler döneminde iktidarları için tehlike olarak görülen İslâm kuşa döndürülmüş, dinamik kısmı atılarak toplumsal bir etkinliği olmayan namaz, oruç, hac, dua ve zikirden oluşan, Kur’an’dan kopuk Hıristiyanı çizgide ruhani bir din oluşturulmuş, yatırımlar kültü ve buna uygun olarak uçan kâçanlarla işleye gelen bir din anlayışı üretilmiş, günümüze kadar da pek çok şey bu çerçevede şekillendirilmiştir. Yani işin odağındaki siyasal belirlemelerle bir “*Emevi dini/İslâm’ı*” oluşturulmuştur.

Bu yorum, sonuna kadar genelleştirilemese de önemli bir doğruluk payına sahiptir. Ne var ki Yaşar Nuri’nin eleştirdiği bu Emevi İslâm’ı anlayışı onun hayatına hâkimdi. İslâm’ı ihtiyaç duyulduğu yerlerde siyasal talepler doğrultusunda bir yorumla laiklik bağlamında başörtüsü yasağı gibi bazı sorunlar, siyasal konjonktürü gözeterek hem de Kur’an bağlamında yerini bularak (!) çözümlemeye çalışmıştır. Tabir caizse bir cumhuriyet dininin imkânına kafa yormuştur. Yani Yaşar Nuri’nin yaptığı da tarihteki eleştirdiği ulemanın bir kısmının yaptığı şeydi. Bu konuda kafasının pek berrak olmadığı söylenebilir. Mesela ona göre “Kiliseye karşı öfkeli olan Batı insanı bu din sorununu laiklikle aştı, biz bunu yapamadık, laikliğe karşı hep direndik.” İyi de üstat “Batının, sorunu, dini hayatından çıkarıp atmakla çözdüğünü” de kabul etmektedir. Aslında Batı din sorunun çözmedi, azıttı kangrene çevirdi. Dini hayattan çıkarıp atmak çözüm değil, çözümsüz hale getirmek demektir ki Batının yaptığı da geldiği yer de budur.

Yaşar Nuri yaptığı anlamlı Kur’an tefsirlerinin yanında ikbal ve nüfuz yolu olarak gördüğü rejim tutkusunu yansıtmada bir sakınca görmedi. Mesela Cumhuriyet’in idollerini din üzerinden sahiplenmede tereddüt etmedi. Atatürk’ün içki kullanmasını bütün İslâm sultanlarının ve padişahların içmesiyle meşrulaştırmaya çalıştı. Ona göre Hz. Ömer içki içiyordu. Yani bir Halifenin içtiği yerde Mustafa Kemal’inki meşru idi. “Cumhuriyet liderinin böyle bir kişisel alışkanlığı vardı” gibi bir açıklamayla geçiştirme yerine Hz. Ömer’i karalamada tereddüt etmiyordu.

Yaşar Nuri’nin önemli açmazlarından birisi ümmetten bağlarının kopuk olmasıydı. O bir grup laik entelektüelin, sosyetenin dışında ümmetin ana gövdesiyle barışık değildi. Ona göre ümmet kurumsal sapkınlığın içinde koskocaman bir kütle idi ve bunun yanında yer alınamazdı. Yeni fikirlerini açıklama noktasında da zengin bir laboratuardı. Yani düşüncelerini bu kitleye karşı oluşuyla açıklamaya çalışıyordu. Bu durum bir de onu yakın olmak istediği çevrelere yaklaşıtıyordu. Hâlbuki unutulmamalıdır ki yanlış bir görüşün eleştirisiyle müntesiplerinin eleştirisi farklı şeylerdir. Müslümanların eksikliklerini düzeltmek için aşağılamak gerekmiyordu. Sözün kısası bu ünlü ilahiyatçımız ümmete yapabileceği reh-

berlik görevini yapmadı, onun için de çevresinde marjinal grupların dışında oturmuş sağlıklı bir izleyici kesim (cemaat) oluşmadı.

Bana göre Yaşar Nuri'nin asıl sorunu da burada başlıyordu. Ümmetten uzak durma, onda bir çift kimlik oluşturmuştu. Ana gövdeden koptukça marjinal bir grubun elinde mahsur kaldı. Onlar arasında izzet aradı; o çevreler marjinalliklerini onunla perdelemeye çalışırken o da bu çerçevede aydın din adamlığını sergilemeye çalıştı. Ne var ki görebildiğim kadarıyla bu suretçe söz konusu gruplara da yol gösterici bir rol icra edemedi. Şöhret ve ikbal hırsı onu hep uç noktalara sürükledi. Ahir deminde muhtemelen biraz da hastalığın verdiği ruhsal çöküntü ile "Allah beni hesaba çekemez, yoksa ben de onu çekerim ve beni niye kısa yarattığını sorarım" gibi pek de ciddiye alınamayacak sözler söyledi. Ölüm hakkında ne düşünüyorsunuz, sorusuna Filozof Bacon'un denemelerini referans gösterdiği, aslında Helenistik dönemin ünlü materyalist düşünürü Epikür'e ait olan "Siz olduğunuz sürece ölüm yok, ölüm geldiğinde de siz yoksunuz" gibi paradoksal cümleler sarf etti. Hâlbuki bunlarla ilgili olan Kur'ani hayat-ölüm ve kader anlayışını en iyi bilenlerden birisi şüphesiz Yaşar Nuri idi.

Yaşar Nuri tasvir etmeye çalıştığımız şartlar ve süreç içerisinde gittikçe farklılaşan bir kimliğe sahip oldu. Bunda yukarıda söz konusu ettiğimiz kopmanın önemli bir payı vardı. Hırs, ün, ekran ve bunlar üzerinden kişisel nüfuz sağlama bu işin itici güçlerini sağladı. Genellikle ana gövdeden kopuş, kontrolsüzlüğü ve marjinal davranışları getirir. Yaşar Nuri'de de öyle oldu, kendisini hafif düşürücü dedikoduların merkezinde yer aldı. Ailesel yıkıntılar, vb. bu çerçevede değerlendirilebilir. Bereket bir grubu olmadığı için, din temsilcisi olarak gözükken bazı farklı kişilerde

gördüğümüz grupsal bir soruna sebep olmadı. Birikimini böyle bir yolda harcamadı.

Sözün kısası Yaşar Nuri, üzerinden dersler çıkarılabileceğimiz bir kişiliği temsil etmektedir. Gerçekten tarih boyunca benzer veya farklı ulema tipleri var olagelmıştır. Yani ümmete rehberlik yapma konumunda olan kişiler sıklıkla bir siyasal yandaşlık yolu izlemişlerdir. Ancak kanaatimce cemaatten kopukluk ve popülistlik günümüz modern şartlarının bir ürünüdür. Çünkü aydının kitleye yönelik davranışları, bilginin bir güç olduğu ve nüfuz için

kitlelere empoze edilmesi gerektiği şeklinde özetlenebilecek aydınlanmacı bir dünya görüşünün ürünüdür. Bu aydınlanmacı paradigmanın bir diğer önemli özelliği eylem ve söylem arasındaki kopukluktur ki bunu Yaşar Nuri'de fazlasıyla buluruz. "Maûn suresinin lanetlediği namazı kılmamayı kılmaya tercih etmişimdir. Namaz bu İslâm toplumunun başının derdi olmuştur.." gibi sözler bu eylem-söylem kopukluğunu ve eylem sorununun nasıl aklileştirilebileceğini (hem de Kur'ani bir görüşle (!)) gösteren tipik örneklerdir.

Tabii ki İslâm'da önemli olan eylem-söylem bütünlüğü, bir başka deyişle iman-amel birliğidir. Yaşar Nuri olumlu pek çok şey söyledi, ama olumlu olmayan şeyler de yaptı. Herkesin eksik-

leri vardır. Ama o, mevcut bilgilerine göre fazla sayılabilecek fiili zaafı sergiledi. Çünkü genel stratejisi yanlıştı. Evet, Yaşar Nuri de içimizden birisiydi. Tarih boyunca örnekleri yaşana gelmişti. Ancak o, kendisinden önemli sonuçlar çıkarılabilecek bir prototip olarak gelip geçti. Özellikle din temsilcileri için önemli bir fenomendir. "Allah beni yargıla(ya)maz, iyi niyetimi görmezlikten gelmez" dese de herkes gibi onun için de nihai yargı bize değil Allah'a aittir. Ne diyelim, olumlu işlerine karşılık Allah taksiratını affetsin.

Yaşar Nuri'nin önemli açmazlarından birisi ümmetten bağlarının kopuk olmasıydı. O bir grup laik entelektüelin, sosyetenin dışında ümmetin ana gövdesiyle barışık değildi. Ona göre ümmet kurumsal sapıklığın içinde koskocaman bir kütle idi ve bunun yanında yer alınamazdı. Yeni fikirlerini açıklama noktasında da zengin bir laboratuvarı vardı. Yani düşüncelerini bu kitleye karşı oluşuyla açıklamaya çalışıyordu. Bu durum bir de onu yakın olmak istediği çevrelere yaklaştırıyordu. Hâlbuki unutulmamalıdır ki yanlış bir görüşün eleştirisiyle müntesiplerinin eleştirisi farklı şeylerdir.

ALÇAKLIĞA KARŞI BİLDİRİMİZDİR!

Bizler Türkiye Dergiler Birliği'ni oluşturan Türkiye ve Dünyanın çeşitli ülkelerindeki dergi yayıncıları, editörleri, yazarları, emek verenleri olarak Türkiye'de millet iradesine ve milletin evlatlarına karşı 15 Temmuz gecesi başlatılan ahlaksız, gözü dönmüş, canı kalkışmaya, alçak darbe girişimine karşı çıkıyoruz.

Halk, iradesine yönelik hain saldırıyı çıplak elleriyle tankların karşısına çıkarak kahramanca püskürtmüştür. Vesâyete, özgürlük düşmanlarına karşı bedel ödeyerek bir kahramanlık destanı yazan halkımızı selamlıyoruz.

Karanlık odakların piyonu darbecilere geçit vermeyen, canı pahasına dirliğini, düzenini, vatanını korumak için meydanlara koşan aziz milletimize hürmetle selam duruyoruz. Vatani için canını vermekten kaçınmayan, insaniyet tarihine fedakârlıkları ile geçecek olan, yeryüzünü arındıracak temiz kanlarını tarihin kalbine bayrak olarak diken şehitlerimize milletçe minnettarız. Onların şerefli hatıraları ile evlatlarımızı büyüteceğiz.

Türkiye'nin yanında durabilen, yayıncılık mesleğini karanlık odakların kuklası olmaya yanaşmadan izzetle sürdüren dost ve kardeş ülkelerdeki tüm yayıncıları, dergileri, dergicileri selamlıyoruz. Halkımızı yalnız bırakmadığınız için sizlere teşekkür ediyoruz.

TÜRDEB Türkiye Dergiler Birliği WPU World Periodical Union (Dünya Dergiler Birliği)*

- Al Bassira Dergi Grubu Cezayir
- Al Bayynat Dergisi Pakistan
- Al Farooq Dergisi Pakistan
- Al Kalam Dergisi Pakistan
- Al Muallim Dergisi Hindistan
- Baba Gurgur Dergisi Irak
- Başka Dergisi Bosna Hersek
- Bachon ka Baugh Dergisi Pakistan
- Bachon ki Duniya Dergisi Pakistan
- Bachon ka Islam Dergisi Pakistan
- Banat e Ayesha Dergisi Pakistan
- Behar Dergisi Bosna Hersek
- Qalem Dergisi Avusturya
- Köprü Dergisi Makedonya
- Der Wish Dergisi Avusturya
- El Beyan Dergisi Suudi Arabistan
- Elif Dergisi Bosna Hersek
- Es Semra Dergisi Sudan
- Fiyaka Dergisi Yunanistan
- Gökkuşuğu Dergisi Almanya
- Hivar Dergisi Irak
- Iqra Dergisi Pakistan
- Islami Jamiat Dergisi Pakistan
- Khatme-Nubuwat Dergisi Pakistan
- Laulak Dergisi Pakistan
- Ljamia Dergisi Pakistan
- Mahnama Phool Dergisi Pakistan
- Mahnama Tanzeel Dergisi Pakistan
- Minareth Dergisi Ukrayna
- Naqeebe Talaba Dergisi Pakistan
- Nawae Kashmir Dergisi Pakistan
- Payam Dergisi Afganistan
- Perspektif Dergisi Almanya
- Pırlı Dergisi Danimarka
- Reyhane Dergisi Filistin
- Sabah Ülkesi Dergisi Almanya
- Samah Dergisi Filistin
- Salehat Dergisi Pakistan
- Stav Dergisi Bosna Hersek
- Şeyda Dergisi Irak
- Türkçem Dergisi Kosova
- Tarjumanul Quran Dergisi Pakistan
- Tukhfae Khawateen Dergisi Pakistan
- Zang u Bang Dergisi Irak
- Zooq Shooq Dergisi Pakistan
- Acemi Dergisi
- Adiyok Dergisi
- Akademya Dergisi
- Altınoluk Dergisi
- Aşıkane Dergisi
- Ayasofya Dergisi
- Ayraç Dergisi
- Aylık Dergisi
- Ay Vakti Dergisi
- Baran Dergisi
- Berhava Dergisi
- Beyaz Bulut Dergisi
- Birdirbir Dergisi
- Birnokta Dergisi
- Davet Mektebi Dergisi
- Dergah Dergisi
- Dil ve Edebiyat Dergisi
- CF Dergisi
- Cins Dergisi
- Edebiyat Ortamı Dergisi
- EESTP Dergisi
- Fayrap Dergisi
- Fidan Dergisi
- Fosforlu Elma Dergisi
- Furkan Dergisi
- Genç Dergisi
- Genç Düşünce Dergisi
- Genç Okur Dergisi
- Genç Öncüler Dergisi
- Haksöz Dergisi
- Halk Edebiyatı Dergisi
- Hece Dergisi
- Hece Öykü Dergisi
- Hendese Dergisi
- İrfan Mektebi Dergisi
- İkra'r Dergi
- İlim Dergisi
- İmge Dergisi
- İnzar Dergisi
- İtibar Dergisi
- Karabatak Dergisi
- Katı Dergisi
- Kelhaamed Dergisi
- Keşke Dergisi
- Keşkül Dergisi
- Kriz ve Kritik Dergisi
- Kulis Tiyatro Dergisi
- Kurani Hayat Dergisi
- KUYEB Dergisi
- La Dergisi
- Lacivert Dergisi
- Mahalle Mektebi Dergisi
- Masal Fanzin
- Mescid Dergisi
- Mostar Dergisi
- Nesli Cedid Dergisi
- Nisanur Dergisi
- Nur Çocuk Dergisi
- Okur Yazar Dergisi
- Osmanlıca Dergisi
- Özgün İrade Dergisi
- Sada Dergisi
- Semerkand Dergisi
- Semerkand Aile Dergisi
- Semerkand Arapça Dergisi
- Seyyide Dergisi
- Siyah Sanat Dergisi
- Siyer Dergisi
- Siyer Çocuk Dergisi
- Siyer Hakemli Dergi
- Söz ve Kalem Dergisi
- Şiar Dergisi
- Şirin Kalem Dergisi
- Telif TBYM Dergisi
- Temrin Dergisi
- Tezkire Dergisi
- The Pen Dergisi
- Turp Mizah Dergisi
- Tohum Dergisi
- Umran Dergisi
- Yafra Dergisi
- Yediiklim Dergisi
- Yeni Dünya Dergisi
- Yolcu Dergisi
- *Mısır'daki dergiler metni desteklediklerini fakat baskılardan dolayı imza veremediklerini belirtmişlerdir.